

Pyhä–Luoston kansallispuiston
KÄVIJÄTUTKIMUS
2015–2016

Kansikuva: Maisema Kultakerolle heinäkuisena hellepäivänä
Tunturiaavan lintutornilta. Tornin kaide on toiminut kävijöiden vie-
raskirjana rakkaudentunnustuksille. Kuva: Anna Pakkanen

ANNA PAKKANEN

Metsähallitus, Luontopalvelut
Luontotie 1 98530 Pyhätunturi
anna.pakkanen(at)metsa.fi

ISSN-L 1235-8983

ISSN (verkojulkaisu) 1799-5388

ISBN 978-952-295-202-8 (pdf)

Pyhä-Luoston kansallispuiston

KÄVIJÄTUTKIMUS

2015-2016

Anna Pakkanen

METSÄHALLITUS

Kuvailulehti

JULKAISUJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	27.10.2017
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	
LUOTTAMUKSELLISUUS	Julkinen	DIAARINUMERO	MH 4197/2017/05.02
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA	Kansallispuisto, Natura 2000 -alue		
ALUEEN NIMI	Pyhä-Luoston kansallispuisto		
NATURA 2000 -ALUEEN NIMI JA KOODI	Pyhätunturi FI 1300901 (SCI), Luosto FI 1301713 (SCI) ja Pyhä-Luosto FI 1300908 (SPA)		
ALUEYKSIKKÖ	Lapin luontopalvelut		
TEKIJÄ(T)	Anna Pakkanen		
JULKAISUN NIMI	Pyhä-Luoston kansallispuiston kävijätutkimus 2015-2016		
TIIVISTELMÄ	<p>Pyhä-Luoston kansallispuisto perustettiin 1.3.2005 yhdistämällä vuonna 1938 perustettu Pyhätunturin kansallispuisto sekä Luoston alueen vanhojen metsien ja soidensuojelun kohteet. Kansallispuisto sijaitsee Keski-Lapissa Kemijärven, Pelkosenniemen ja Sodankylän kuntien alueella ja sen pinta-ala on noin 143 km².</p> <p>Kansallispuiston selkärangan muodostaa Pyhätunturilta Luostolle jatkuva tunturiketju, jonka reuna- milla avautuvat laajat aapasuo- ja metsäalueet. Tunturijonoa katkovat syvät kurut, joista näyttävien on yli 200 metriä syvä Isokuru.</p> <p>Pyhä-Luoston kansallispuistossa tehtiin kävijätutkimus kesällä 2015 ja talvella 2016. Tutkimuksen ta- voitteena oli saada selville alueen kävijärakenne, kävijöiden harrastukset, käytön alueellinen ja ajallinen jakautuminen, kävijätyytyväisyys sekä tutkia nyt ensimmäistä kertaa myös terveys- ja hyvinvointivaik- kutuksia. Tutkimuksen tuloksia käytetään hyväksi alueen hoidon ja käytön suunnittelussa. Vastauksia tutkimukseen saatiin runsaasti, yhteensä 1 298 kappaletta, noin 1 % puiston vuoden 2015 käyntimää- rystä.</p> <p>Pyhä-Luoston kansallispuiston kävijä on keski-ikäinen ja saapuu kesäkaudella perheen kanssa retkei- lemään päiväksi Isokuruun, Suomen syvimpään kuruun. Talvella saavutaan useimmin maaliskuussa hiihtämään. Kävijä viipyy kansallispuistossa keskimäärin reilut neljä tuntia. Tärkeimmät syyt retkelle olivat luonnon kokeminen ja maisemat. Pyhä-Luoston kansallispuiston kävijä on useimmin kotimai- nen matkailija, jolle puisto on matkan tärkein kohde.</p> <p>Pyhä-Luoston kansallispuiston kävijät arvioivat kuluttaneensa keskimäärin 83 € käyntiinsä liittyviin menoihin. Eniten rahaa käyttivät ulkomaiset matkailijat, jotka arvioivat kuluttaneensa käynnillään keskimäärin 157 €. Kansallispuiston kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset vaikutukset olivat vähintään 6,6 miljoonaa € ja työllisyysvaikutukset noin 66 henkilötyövuotta.</p> <p>Kävijätutkimukseen vastanneille lähetettiin erikseen terveys- ja hyvinvointikysely, jolla saatiin lisää tietoa puistossa käynnin terveysvaikutuksista. Kyselyyn vastasi 242 henkilöä ja sen perusteella käynti kansallispuistossa lisäsi fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia, elvytti ja rentoutti, lisäsi keskitty- miskykyä, innosti arkiliikuntaan, lujitti suhdetta läheisiin ja lisäsi vastaajien lasten mielenkiintoa luon- toon. Lisäksi vaikutukset, erityisesti psyykkiset ja sosiaaliset säilyivät vastaajien mukaan vielä pitkän aikaan käynnin jälkeen. Koko kävijätutkimuksen vastaajat arvottivat saamansa terveyshyödyn erittäin korkealle. Mediaaniarvo, joka jakaa aineiston kahtia, oli 200 €, keskiarvon ollessa noin 425 €. Moni koki, että terveyshyödyt ovat mittaamattoman arvokkaita ja että niitä on vaikea arvioida rahallisesti. Kävijöiden kokema terveyshyötyn indeksi oli 4,39 (asteikolla 1–5).</p> <p>Pyhä-Luoston kansallispuiston kävijät olivat keskimäärin erittäin tyytyväisiä, koko puiston kävijätyy- tyväisyysindeksi oli vuonna 2016 jopa 4,28 (asteikolla 1–5). Tyytyväisimpiä oltiin polttopuuhuoltoon tuvilla ja taukopaikoilla sekä luontokeskus Naavan palveluihin. Kävijöitä häiritseviä tekijöitä oli hyvin vähän. Kävijöiden ennakko-odotukset kansallispuistosta, sen maisemista, reiteistä ja rakenteista sekä palveluista täyttyivät erinomaisesti.</p>		
AVAINSANAT	kävijätutkimus, Pyhä, Luosto		
MUUT TIEDOT			
SARJAN NIMI JA NUMERO	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 232		
ISSN-L	1235-8983	ISBN (PDF)	978-952-295-202-8
ISSN (VERKKOJULKAISU)	1799-5388		
SIVUMÄÄRÄ	93 s.	KIELI	suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus	PAINOPAIKKA	
JAKAJA	Metsähallitus, Luontopalvelut	HINTA	

Presentationsblad

UTGIVARE	Forststyrelsen	UTGIVNINGSDATUM	27.10.2017
UPPDRAGSGIVARE	Forststyrelsen	DATUM FÖR GODKÄNNANDE	
SEKRETESSGRAD	Offentlig	DIARIENUMMER	MH 4197/2017/05.02
TYP AV SKYDDSSOMRÅDE/ SKYDDSPROGRAM	nationalpark, Natura 2000-område		
OMRÅDETS NAMN	Pyhä–Luosto nationalpark		
NATURA 2000-OMRÅDETS NAMN OCH KOD	Pyhätunturi FI 1300901 (SCI), Luosto FI 1301713 (SCI) ja Pyhä–Luosto FI 1300908 (SPA)		
REGIONAL ENHET	Laplands Naturtjänster		
FÖRFATTARE	Anna Pakkanen		
PUBLIKATION	Besökarundersökning i Pyhä–Luosto nationalpark 2015–2016		
SAMMANDRAG	<p>Pyhä–Luosto nationalpark inrättades den 1 mars 2005 när Pyhätunturi nationalpark, som inrättats 1938, införlivades med de gamla skogarna och myrskyddsområdena i Luosto. Nationalparken är belägen i kommunerna Kemijärvi, Pelkosenniemi och Sodankylä i Mellersta Lapland och omfattar cirka 143 km².</p> <p>Nationalparkens ryggrad utgörs av en fjällkedja som sträcker sig från Pyhätunturi till Luosto, omgiven av vidsträckt myr- och skogsområden. Fjällkedjan är genombruten av djupa raviner, av vilka den mest storslagna är den mer än 200 meter djupa Isokuru.</p> <p>En besökarundersökning genomfördes i Pyhä–Luosto nationalpark sommaren 2015 och vintern 2016. Syftet med undersökningen var att utreda områdets besökarstruktur, besökarnas fritidssysselsättningar, användningens regionala och tidsmässiga fördelning, besökarnas belåtenhet samt för första gången undersöka också inverkan på hälsa och välbefinnandet. Resultaten av undersökningen används i planeringen av områdets underhåll och användning. Undersökningen gav många svar: totalt 1 298 stycken, som är cirka en procent av parkens besökarmängd 2015.</p> <p>En genomsnittlig besökare i Pyhä–Luosto nationalpark är medelålders och anländer sommartid med familjen för att göra en dagsutflykt till Isokuru, Finlands djupaste ravin. På vintern kommer besökarna oftast till parken i mars för att åka skidor. En besökare stannar i genomsnitt drygt fyra timmar i nationalparken. Som de viktigaste orsakerna till utflykten uppgavs vistelse i naturen och landskapen. En besökare i Pyhä–Luosto nationalpark är oftast en inhemsk turist, som har parken som sitt viktigaste resmål.</p> <p>Besökarna uppskattade att de lagt ut i genomsnitt 83 euro på utgifter i samband med besöket i Pyhä–Luosto nationalpark. Mest pengar använde utländska turister, som uppskattade att de lagt ut i genomsnitt 157 euro under sitt besök. Besökarnas inverkan på den lokala ekonomin uppgick till minst 6,6 miljoner euro och inverkan på sysselsättningen till cirka 66 årsverken.</p> <p>De som svarat på besökarundersökningen fick en separat enkät om inverkan på hälsa och välbefinnande, som gav ytterligare information om hälsofördelarna av besöket i parken. Enkäten besvarades av 242 personer och enligt svaren förbättrade besöket i nationalparken det fysiska, psykiska och sociala välbefinnandet samt var stimulerande och avkopplande, förbättrade koncentrationsförmågan, uppmuntrade till vardagsmotion, stärkte banden till de närstående och ökade intresset för naturen bland enkättagarnas barn. Enkätsvaren visade också att i synnerhet de psykiska och sociala verkningarna enligt besökarna kvarstod långt efter besöket. Alla som deltog i besökarundersökningen uppskattade hälsofördelarna av besöket som mycket stora. Medianen, det vill säga mittvärdet, var 200 euro och medelvärdet var cirka 425 euro. Många upplevde att hälsofördelarna var omätbart värdefulla och inte kan uppskattas i pengar. Index för de hälsofördelar som besökarna upplevde var 4,39 (på skalan 1–5).</p> <p>Besökarna i Pyhä–Luosto nationalpark var i genomsnitt mycket belåtna: 2016 var belåtenhetsindex för hela parken 4,28 (på skalan 1–5). Mest belåtna var man med vedförsörjningen vid stugor och rastplatser samt med servicen i naturum Naava. Mycket få faktorer störde besökarna. Nationalparken, dess landskap, leder och konstruktioner samt servicen motsvarade besökarnas förväntningar mycket väl.</p>		
NYCKELORD	besökarundersökning, Pyhä, Luosto		
ÖVRIGA UPPGIFTER			
SERIENS NAMN OCH NUMMER	Forststyrelsens naturskyddspublikationer. Serie B 232		
ISSN-L	1235-8983	ISBN (PDF)	978-952-295-202-8
ISSN (ONLINE)	1799-5388		
SIDANTAL	93 s.	SPRÅK	suomi
FÖRLAG	Forststyrelsen	TRYCKERI	
DISTRIBUTION	Forststyrelsen, Naturtjänster	PRIS	

Presentation sheet

PUBLISHED BY	Metsähallitus	PUBLICATION DATE	27.10.2016
COMMISSIONED BY	Metsähallitus	DATE OF APPROVAL	
CONFIDENTIALITY	Public	REGISTRATION NO.	MH 4197/2017/05.02
PROTECTED AREA TYPE / CONSERVATION PROGRAMME	National Park, Natura 2000 site		
NAME OF SITE	Pyhä–Luosto National Park		
NATURA 2000 SITE NAME AND CODE	Pyhätunturi FI 1300901 (SCI), Luosto FI 1301713 (SCI) ja Pyhä–Luosto FI 1300908 (SPA)		
REGIONAL ORGANISATION	Parks & Wildlife Finland, Lapland		
AUTHOR(S)	Anna Pakkanen		
TITLE	Pyhä–Luosto National Park Visitor Survey 2015-2016		
ABSTRACT	<p>The Pyhä–Luosto National Park was founded on 1 March 2005 by merging the Pyhätunturi National Park (founded 1938) with old-growth forests and protected bog areas in the Luosto region. The national park is located in Central Lapland in the municipal areas of Kemijärvi, Pelkosenniemi and Sodankylä and has a surface area of approximately 143 km².</p> <p>The backbone of the national park comprises a chain of fells stretching from Pyhätunturi to Luosto, which is surrounded by expansive aapa bogs and forest areas. The fell chain is broken up by deep gorges, the most impressive of which is Isokuru, which is over 200 metres deep.</p> <p>A visitors survey was conducted at the Pyhä–Luosto National Park in the summer of 2015 and winter of 2016. The purpose of the survey was to determine the park's visitor composition, visitor hobbies, regional and temporal distribution of use, visitor satisfaction and now, for the first time, its impacts on health and well-being. The survey results are being used in the park's management and use planning. The survey had a high response rate, totalling 1,298 responses, which accounts for approximately 1% of the total number of park visitors in 2015.</p> <p>The average visitor to Pyhä–Luosto National Park is middle-aged and visits in the summer season with their family to spend a day hiking to Isokuru, Finland's deepest gorge. In the winter, most visitors come to the park in March for cross-country skiing. Visitors spend an average of just over four hours in the park. The primary reasons for visiting were to experience nature and enjoy the scenery. Visitors to the Pyhä–Luosto National Park are typically Finnish, for whom the park itself is the most important reason for their trip.</p> <p>Visitors to the Pyhä–Luosto National Park estimate that they spent an average of 83 € on park-related expenses. Foreign visitors spent the most money, estimating an average of 157 € per visit. The impacts of visitor spending on the local economy amounted to at least EUR 6.6 million, with employment impacts being approximately 66 person-years.</p> <p>Visitor survey respondents were sent a separate health and well-being survey, which was used to obtain additional information on the health impacts of park visits. The survey had 242 responses, according to which a visit to the park: enhanced one's physical, mental and social well-being; invigorated and relaxed; increased one's ability to concentrate; provided motivation for incidental exercise; strengthened close personal relationships; and increased children's interest in nature. In addition, visitors felt that these impacts – particularly mental and social – remained in effect for a long time after the visit. All visitor survey respondents felt that the health benefit they received from visiting the park was extremely high. The median value dividing the results in half was 200 €, with the average being 425 €. Many of the respondents felt that the health benefits were invaluable and difficult to measure in financial terms. The health benefit experienced by visitors was 4.39 (on a scale of 1–5).</p> <p>On average, visitors to the Pyhä–Luosto National Park were extremely satisfied, with the total park visitor satisfaction index being as high as 4.28 (on a scale of 1–5) in 2016. Visitors were most satisfied with the firewood provisions at huts and rest sites as well as the services at Visitor Centre Naava. There were very few negative aspects reported by visitors. Visitor expectations of the park itself, its scenery, trails, structures and services were very effectively met.</p>		
KEYWORDS	visitor survey, Pyhä, Luosto		
OTHER INFORMATION			
SERIES NAME AND NO.	Nature Protection Publications of Metsähallitus. Series A 232		
ISSN-L	1235-8983	ISBN (PDF)	978-952-295-202-8
ISSN (ONLINE)	1799-5388		
NO. OF PAGES	93 p.	LANGUAGE	suomi
PUBLISHING CO.	Metsähallitus	PRINTED IN	
DISTRIBUTOR	Metsähallitus, Parks & Wildlife Finland	PRICE	

Sisällys

ALKUSANAT.....	8
1 JOHDANTO.....	11
2 KÄVIJÄTUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	12
2.1 Alueen kuvaus.....	12
2.2 Aineisto ja menetelmät.....	14
3 TULOKSET.....	19
3.1 Kävijärakenne.....	19
3.1.1 Kävijöiden perustiedot.....	19
3.1.2 Kävijöiden seuruetiedot.....	22
3.2 Käynti Pyhä-Luoston kansallispuistossa.....	23
3.2.1 Kohteen tärkeys.....	23
3.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset.....	24
3.2.3 Liikkuminen alueella.....	28
3.2.4 Käyntien alueellinen jakaantuminen.....	29
3.2.5 Käynnin kesto ja toistuvuus.....	30
3.2.6 Saapuminen Pyhä-Luoston kansallispuistoon.....	33
3.2.7 Kävijöiden rahankäyttö ja sen paikallistaloudelliset vaikutukset.....	36
3.2.8 Käynnin terveys- ja hyvinvointivaikutukset.....	40
3.3 Kävijätyytyväisyys.....	48
3.3.1 Käynnin tarkoitus.....	48
3.3.2 Kävijöiden mielipiteet alueesta, palveluista ja ympäristön laadusta.....	49
3.3.3 Kävijöiden odotusten toteutuminen.....	51
3.3.4 Vastanneiden käyntiä häiritsevät tekijät.....	51
3.3.5 Kävijätyytyväisyysindeksi.....	53
3.5 Vapaamuotoiset ajatukset.....	55
4 YHTEENVETO JA TULOSTEN TARKASTELO.....	58
4.1 Yhteenveto.....	58
4.2 Vertailu aiempiin tutkimuksiin.....	60
KIITOKSET.....	62
LÄHTEET.....	63
LIITTEET	
Liite 1 Vastaajien kotikunnat.....	64
Liite 2 Vastaajien ilmoittamat matkan muut kohteet.....	66
Liite 3 Muut matkan pääkohteet.....	68
Liite 4 Vapaamuotoinen palaute aihepiireittäin.....	69
Liite 5 Suomenkielinen kyselylomake.....	77
Liite 6 Kyselylomakkeen liitekartat, Pyhä-Luoston kansallispuisto.....	82
Liite 7 Kyselylomakkeen liitekartat, lähialueet.....	83
Liite 8 Terveys- ja hyvinvointikyselylomake.....	84
Liite 9 Terveys- ja hyvinvointikyselyn vapaamuotoiset vastaukset.....	88

Iloa ja onnellisuutta kansallispuistosta

Tässä taannoin saimme kirjoittaa erääseen ilmoitukseen lyhyen ja ytimekkään fraasin, johon konretisoitui tämän tutkimuksen tulokset: ”Pyhä–Luoston kansallispuisto tarjoaa tutkitusti hyvinvointia ja elinvoimaa.” Tuntui nöyrältä, ja upealta, että saattoimme niin kirjoittaa.

Meillä on käsissämme opus, josta löytyy mittavasti tietoa Pyhä–Luoston kansallispuiston kävijöistä, puiston taloudellisista vaikutuksista lähialueeseen ja myös herkullista tietoa siitä, miten puistossa käynti vaikuttaa terveyteen. Mukavia lukuhetkiä ja tervetuloa kansallispuistomme tervehdyttävään luontoon.

Hely Juntunen
Puistonjohtaja

Isokuru alkutalven sinessä.
Kuva: Tapani Vartiainen

Pyhä-Luosto tarjoaa kulkijalleen vaihtelevia maisemia. Tunturiaavan aapasuo puiston eteläpäässä, Tunturilammen suunnasta. Kuva: Juha Paso, Metsähallitus

1 Johdanto

Kurujen syvyys ja kerojen korkeus, miljardeja vuosia vanha kallioperä ja aarniometsät luovat mittakaavaa ihmiselämälle. Täällä voit tehdä löytöretken myös itseesi. Muinaisten metsäsaamelaisten pyhien paikkojen tunnelma luo retkelle pyhiinvaelluksen tuntua, jonka voi saavuttaa helposti sekä lyhyellä päiväretkellä tai pidemmällä vaelluksella Pyhätunturilta Luostolle.

Pyhä-Luoston kansallispuiston profiili, jolla erotutaan muista.

Pyhä-Luoston kansallispuisto sijaitsee Keski-Lapissa suurten jokilaaksojen ja aapasoiden keskellä. Maisemassa vaihtelevat korkeat kerot ja syvät kurut. Kansallispuiston selän muodostaa noin 42 km:n pituinen tunturiketju, joka alkaa etelässä Kultakerosta ja jatkuu pohjoiseen Yli-Luostolle asti. Kivisten tuntureiden ympärillä on ikimetsiä, aapasoita ja purojen varsilla lehtomaisia kasvupaikkoja. Geologiset muodostelmat ovat hallitsevia varsinkin kansallispuiston eteläosassa, johon kuuluu viisi tunturia: Kultakero, Ukonhattu, Noitatunturi, Laakakero ja Peurakero.

Pyhä-Luoston kansallispuisto on perustettu 1.3.2005 liittämällä vanhaan, vuonna 1938 perustettuun Pyhätunturin kansallispuistoon vanhojen metsien suojelualueita Luostolta. Kansallispuisto on lappilaisessa skaalassa melko pieni, n. 143 km², mutta hyvä saavutettavuus, monipuolinen ja helppo reitistö sekä laaja palveluvarustus ovat puiston ehdottomia valtteja.

Puiston viimeisin hoito- ja käyttösuunnitelma on valmistunut vuonna 2017. Siinä kansallispuisto on jaettu erilaisiin käyttöä ohjaaviin vyöhykkeisiin. Puiston kaikki reitit sijaitsevat virkistyskäyttövyöhykkeellä.

Pyhä-Luoston kansallispuisto on pääasiallisesti päiväretkikohde, mutta tarjoaa myös hyvät puitteet lyhyemmille vaelluksille. Päiväkävijät majoittuvat kansallispuiston vieressä sijaitsevilla Pyhän ja Luoston matkailukeskuksissa ja teke-

vät päiväretkiä kansallispuistoon. Maastossa yöpyy kaikista puiston kävijöistä n. 17 %, pääosin omissa majoitteissa (telta, laavu tms.).

Kansallispuiston hoidosta ja ylläpidosta vastaa Metsähallitus, latuhuollosta koko Pyhä-Luoston matkailualueella vastaa Pyhä-Luosto Vesi Oy.

Tähän kävijätutkimukseen kerättiin vastauksia Pyhä-Luoston kansallispuistossa kesällä (kesäsyyskuu) 2015 ja talvikaudella 2016 (helmi-huhtikuu). Tutkimuksen tavoitteena oli saada selville alueen kävijärakenne, kävijöiden harrastukset, käytön alueellinen ja ajallinen jakautuminen, kävijäytyvyisyys sekä tutkia nyt ensimmäistä kertaa myös terveys- ja hyvinvointivaikutuksia. Tämä raportti koostaa ja avaa vastauksien tuloksia.

Tämän kävijätutkimuksen tuloksia käytetään hyväksi alueen hoidon ja käytön suunnittelussa, sekä Pyhä-Luoston matkailualueen yritys yhteistyössä.

Edellinen kävijätutkimus on toteutettu vuonna 2010, mutta sen tuloksia ei julkaistu. Sitä edeltävä tutkimus tehtiin vuonna 2003, tosin sen tulokset eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia, koska sen tutkimusalueena oli Pyhätunturin kansallispuisto ja nykyisen Pyhä-Luoston kansallispuiston reitti- ja palvelurakenneverkosto on huomattavasti laajempi kuin entisen. Lisäksi kansallispuistossa on vuonna 2007 tehty opiskelijatyönä kevennetty ns. ”minikävijätutkimus”.

2 Kävijätutkimuksen toteutus

2.1 Alueen kuvaus

Pyhä–Luoston kansallispuiston ydinosan muodostaa Suomen eteläisin tunturijono. Alue palvelee monipuolisesti matkailua, luonnonsuojelua ja paikallisväestöä. Kansallispuisto koostuu vuonna 1938 perustetusta Pyhätunturin kansallispuistosta ja sen luoteispuolella sijaitsevasta Luoston alueesta, jotka yhdistettiin uudeksi kansallispuistoksi vuonna 2005. Pyhä–Luoston kansallispuisto sijaitsee Itä-Lapissa, Kemijärven, Pelkosenniemen ja Sodankylän kuntien alueella (kuva 1).

KUVA 1. Pyhä–Luoston kansallispuiston sijainti. © Metsähallitus 20017, © Maanmittauslaitos 1/MML/17.

Pyhä–Luoston kansallispuiston tunturijonossa vuorottelevat puuttomat, rakkakivikkoiset laet eli kerot ja syvät kurut. Kuruissa ja puronvarsisissa esiintyy reheviä metsiä, jopa pienialaisia lehtoja. Tuntureiden ympärillä on ikivanhoja metsiä. Puiston pohjois- ja keskiosissa Ukko-Luostolla ja Lampivaaran lounaispuolella vanhat metsät ovat säästyneet kokonaan hakkuilta, ne ovat iältään jopa 400-vuotiaita. Puiston eteläpään Pyhän erikoisuuksia ovat geologiset muodostelmat ja metsäsaamelaisten pyhät paikat.

Pyhä–Luoston kansallispuistossa vierailee vuosittain noin 110 000 kävijää, vuonna 2015 115 100 kävijää, mikä oli reilu 11 % enemmän kuin edellisellä vuonna. Vuonna 2015 oli Pyhä–Luoston matkailukeskuksessa 118 803 rekisteröityä yöpymistä. Alue on profiloitunut päivä-

retkikohteeksi, toisin kuin monet kansallispuistot Lapissa. Puistoon tehdään jonkin verran myös parin päivän vaelluksia. Retkeilijät majoittuvat alueen matkailukeskuksissa (Pyhä ja Luosto) ja tekevät päiväretkiä Pyhä–Luoston kansallispuistoon. Lähtöpaikkoina toimivat Pyhällä Luontokeskus Naava, hotellitasanne ja puiston lähtöportit rinnealueen reunalla sekä alempana Isokurunkankaalla. Luostolla reittien lähtöpaikkana on kylän tuntumassa sijaitseva Luoston Portti. Lisäksi reiteille lähdetään parkkipaikoilta, joissa on lähtöpasteet (Ametistikaivoksen parkkipaikka, Huttujärven tien parkkipaikka, Rykimäkeron parkkipaikka ja Luoston Loman/Torvisen majan parkkipaikka).

Retkeilyreitit johdattelevat kävijän monenlaisiin maisemiin ja mielenkiintoisiin kohteisiin (ku-

va 2). Suosituin reitti kulkee Kultakeron ympäri, Isokurun läpi ja Karhunjuomalammelle. Luontopolkuja on kaksi: Tunturiaavan geologinen luontopolku (5 km) ja Luoston vaellusluontopolku (18 km). Puiston reitistö kattaa koko kansallispuiston virkistysvyöhykkeen. Talvella ladut yhdistävät molemmat tunturikeskukset Pyhä–Luoston kansallispuiston kautta. Varsinaisia esteettömiä reittejä ei Pyhä–Luoston kansallispuistossa ole. Tosin Rykimäkeron parkkipaikalta pääsee avustajan kanssa Rykimäkeron kodalle, vaikka se ei virallisesti ole esteetön reitti. Lampivaaran kahvilalla on myös esteettömiä palveluita, mm. invaluisika kahvilaan ja inva-WC. Lampivaaraan pääsee erillisellä luvalla autolla huoltotietä pitkin.

Taulukkoon 1 on koottu tärkeimmät tiedot Pyhä–Luoston kansallispuistosta. Lisätietoa löytyy mm. Luontoon.fi-verkkopalvelusta (www.luontoon.fi/pyha-luosto).

2.2 Aineisto ja menetelmät

Pyhä–Luoston kansallispuiston kävijätutkimuksen vastaukset kerättiin pääosin kuudessa eri keräyspisteessä (taulukko 3). Keräyspaikat olivat vuosina 2015–2016 Isokurun kota, Lampivaaran kahvio, Karhunjuomalammen päivätupa, Tiaislaavu, Ukko-Luoston portaat ja Rykimäkeron parkkipaikka, sekä muualta maastosta (Porolaavu 1, Huttujär-

PYHÄ–LUOSTON KANSALLISPUISTO

PERUSTAMISAJANKOHTA

1.3.2005, kun vuonna 1938 perustettu Pyhätunturin kansallispuisto ja Luoston vanhojen metsien ja soisensuojelun alueet yhdistettiin.

SIJAINTI

Lapin läänissä, Itä-Lapissa, Kemijärven, Pelkosenniemen ja Sodankylän kuntien alueella.

KANSALLISPUISTON PINTA-ALA

- Pinta-ala 143 km² (maapinta-ala 142,5 km², vesi-alueet 0,5 km²)
- Kansallispuiston alue jaetaan liikkumismääräysten mukaan syrjävyöhykkeeseen (88 km²), virkistysvyöhykkeeseen (54,2 km²), kulttuurivyöhykkeeseen (0,2 km²) ja rajoitusvyöhykkeeseen (1,1 km²) (Metsähallitus 2007)

KÄYNTIMÄÄRÄ

- Pyhä–Luoston kansallispuisto 115 100 (2015)
- Pyhä–Luoston matkailukeskus 118 803 (yöpymiset 2015)

KANSALLISPUISTON PALVELUT

- Murtomaahiihtolatuja 56 km, kesäretkeilyreittejä 84,4 km ja moottorikelkkauria 19,4 km,

maastopyöräilyreittejä 38 km, lumikenkäilyreittejä 12 km, talvipyöräilyreittejä 7,5 km

- Autio- ja päivätupia 5 kpl, vuokratupia 3 kpl
- Kotia ja laavuja 14 kpl
- Luontokeskus Naava, Pyhätunturi
- Lampivaaran kahvio (vuokrattu yrittäjälle) ja Keropirtti (vuokrattu)

YRITTÄJIEN TARJOAMAT PALVELUT

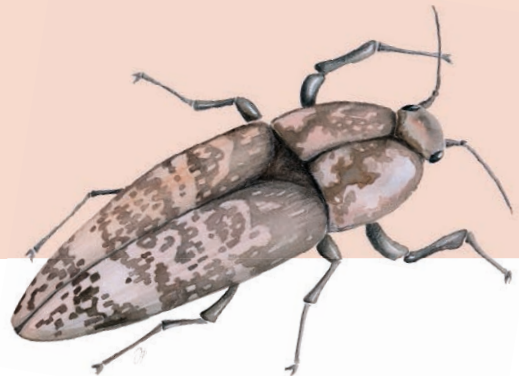
- Ohjelmapalveluita, mm. opastettuja retkiä kansallispuistossa, leirikouluohjelmia
- Kansallispuiston lähialueella ravintola-, kahvila-, majoitus- ja ohjelmapalveluita

KÄYTTÖMUODOT

Luonnonsuojelu, luontomatkailu, luonnon virkistyskäyttö, porotalous, tutkimus

HOITO- JA KÄYTTÖSUUNNITELMA

Laadittu vuonna 2017.

TAULUKKO 1. Pyhä–Luoston kansallispuistoa kuvaavat tärkeimmät tiedot.

vi 18, ei tiedossa 10). Keräyspaikat valittiin otantakehikkoon aikaisempien kokemusten ja parhaimman käytettävissä olevan tiedon perusteella.

Tutkimuksessa käytettiin Metsähallituksen kävijätutkimuksen vakiolomaketta, joka muokattiin Pyhä–Luoston kansallispuistoon sopivaksi (liite 5). Vakiolomaketta käytettäessä tutkimus saadaan vertailukelpoiseksi muiden Metsähallituksen vastaavien alueiden kävijätutkimusten kanssa. Kyselylomakkeita oli tarjolla myös englanninkielisinä.

Vuoden 2016 aineistonkeruun yhteydessä kerättiin myös tietoja kävijöiden sosiaalisen median käytöstä yhteistyössä Helsingin yliopiston kanssa. Tämän aineiston analysoi Tuuli Toivosen työryhmä Helsingin yliopiston Geotieteiden ja maantieteen laitokselta ja se on aikanaan hyödynnettävissä kävijätutkimuksen tulosten rinnalla. Tietoja kerättiin erillisellä vakiolomakkeen väliin sujutettavalla lomakesivulla (liite 5, sivu 5/5).

Otokseen poimittiin kaikki Pyhä–Luoston kansallispuistossa vierailevat yli 15-vuotta täytäneet henkilöt. Haastattelulomakkeita tarjottiin

haastattelupaikoilla kävijöille siinä järjestyksessä, kun he saapuivat paikalle tai kun haastatteli ja vapautui aiemmin saapuneiden kävijöiden haastattelemisesta. Otopaikalla haastattelukohta valittiin siten, että siitä oli suora näköyhteys tulo- ja poistumisreiteille. Haastattelupaikan valinnassa kiinnitettiin huomiota myös siihen, että haastateltavilla on mahdollisimman miellyttävät ja käytännölliset olosuhteet vastata kyselylomakkeeseen.

Kävijätutkimukseen osallistuneille tarjottiin kahta karttaa vastaamisen avuksi. Liitteen 6 kartassa on kuvattu Pyhä–Luoston kansallispuiston alue palveluineen ja liitteessä 7 lähialueet eli Sodankylä, Pelkosenniemi ja Kemijärvi. Jokaiselle haastateltavalle kerrottiin ohjeet vastauslomakkeen täyttämiseen ja osoitettiin alueet kartalta. Haastatteli ja avusti sekä tarkensi kysymyksiä ja vastausvaihtoehtoja pyydettäessä.

Kävijätutkimuksen lähtökohtana oli, että haastateltava täyttää lomakkeen itse. Kävijätutkimukseen vastanneet palauttivat lomakkeet pääsääntöisesti suoraan haastattelijalle (97 %, 1 265 kpl). Postitse palautui 17 lomaketta (1 %). Haastatteli-

Kävijätutkimuksia täytetään Porolaavulla vuosien 2009–2010 tutkimusta varten. Kuva: Reeta Nyman/Metsähallitus

Lomakkeen kieli	kpl	%
Suomi	1193	92
Englanti	100	8
Ei tiedossa	4	0
Saksa	1	0
YHTEENSÄ	1298	100

TAULUKKO 2. Pyhä–Luoston kävijätutkimuksen kyselylomakkeen kieli.

ja täytti lomakkeen kolmen vastaajan puolesta, 13 lomakkeen (1 %) palautustapa ei ollut tiedossa.

Tutkimuksen pääkieli oli suomi, suomenkielistä lomaketta palautettiin 92 % kaikista palautetuista, mutta 100 vastausta (8 %) saatiin myös englanniksi ja yksi saksaksi (taulukko 2).

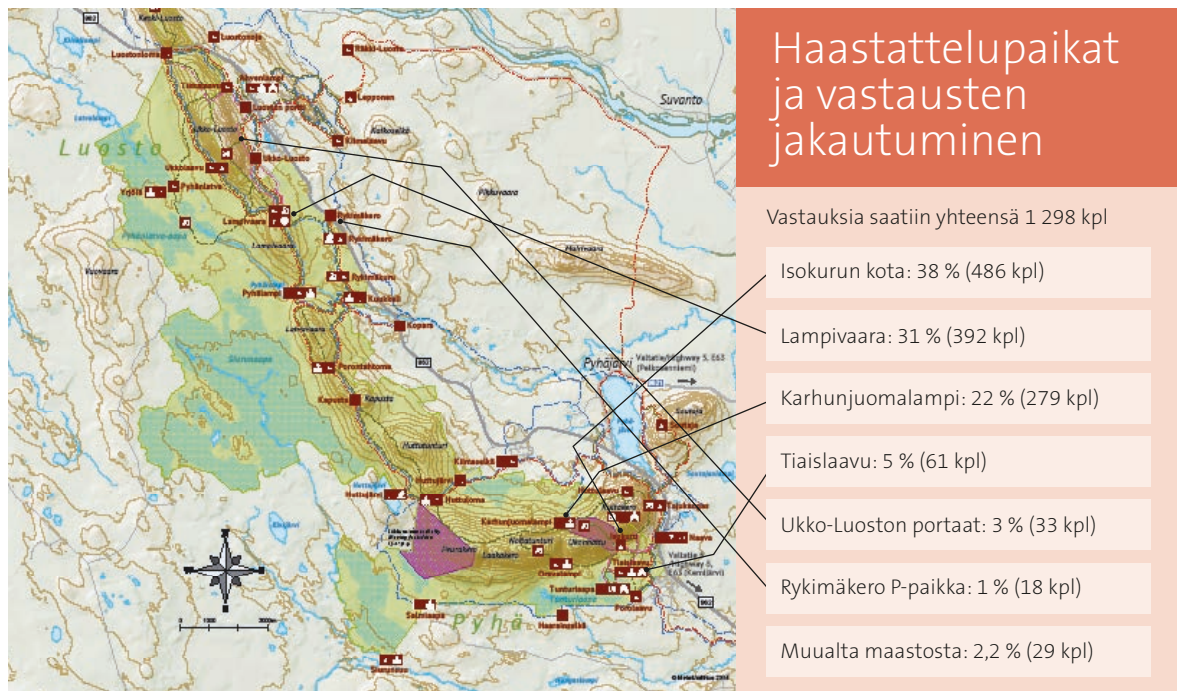
Palkkioksi täytetystä lomakkeesta kävijätutkimukseen osallistuneet saivat joko mehua paikan päällä tai kahvi- ja munkkilipukkeen Luontokeskuksessa sijaitsevaan Café Loimuun.

Vastausten minimitavoitemäärä oli 800 kappaletta kattaen koko aineistonkeruujakson. Tavoite ylitettiin roimasti, kun lopullinen vastaajien määrä oli jopa 1 298 kappaletta. Suurin osa

vastauksista saatiin maaliskuussa ja syyskuussa, jotka ovatkin kansallispuiston sesonkikaudet. Osoipaikoista vilkkaimmat olivat Isokurun kota, Lampivaaran kahvio ja Karhunjuomalammen päivätupa. Hiljaisimmat olivat Ukko-Luoston portaat, Tiaislaavu ja Rykimäkeron parkkipaikka (taulukko 3).

Aineiston kerääjien tekemien havaintojen perusteella ilmeni keruussa muutamia ongelmia.

Lähialueen ja kansallispuiston erottaminen toisistaan tuotti vastaajille vaikeuksia siitä huolimatta, että lähialue oli sekä kirjoitettu auki kyselylomakkeessa että selitetty kaikille haastateltaville ja piirretty kartalle. Tämä aiheutti virhettä kysymyksiin 1–3. Kysymykseen 1 oli osa vastanneista ilmoittanut Pyhän matkailualueelle saapumisensa ajankohdan, vaikka kysymyksessä tiedusteltiin kansallispuistoon saapumista. Osa lähialueella yöpyneistä kansallispuiston päiväkävijöistä oli ilmoittanut saapuneensa kansallispuistoon useita päiviä aikaisemmin tai olivat viettäneet kokonaisen viikon kansallispuiston sisällä, mikä oli ristiriidassa sen kanssa, että vastaaja samalla ilmoitti asuneensa viikon vuokramökissä matkailualueella. Tällaisissa selvissä virhetapauksissa kansallispuistoon saapumisen ajankohta jä-

TAULUKKO 3. Vastausten jakautuminen haastattelupaikkoittan Pyhä–Luoston kansallispuistossa.

Vapaalaskun kasvava suosio näkyi myös kävijätutkimuksessa, vastaajat toivoivat lajinsa näkyvän monivalintakysymyksissä. Vaapalaskijoita Pyhä–Luoston talvessa. Kuva: Katja Heikkinen, Metsähallitus

tettiin kokonaan tallentamatta tai kirjattiin saapumispäiväksi lomakkeen täyttöpäivä.

Kyselylomakkeessa havaittiin muutamia muitakin ongelmallisia kysymyksiä. Pyhä–Luoston kansallispuiston kävijätutkimuksessa kysyttiin ensimmäistä kertaa terveys- ja hyvinvointivaikutuksia (kysymykset 16 ja 17). Erityisesti kysymys 17, jossa kysyttiin käynnin hyvinvointivaikutuksia rahassa, nostatti tunteita. Monet vastaajat sanoivat, ettei kysymykseen voi vastata, koska koettuja vaikutuksia ei voi mitata rahassa. Kyselyhaastatteluiden aikaan valmisteltiin paljon mediatiilaa saanutta ja keskustelua aiheuttanutta uutta metsähallituslakia. Siihen liittyen osa vastaajista spekuloi, että uuden lain myötä retkeilypalvelut muuttuisivat maksullisiksi.

Yleistymässä ja erityisesti Pyhä–Luostolla suosituksi noussut laji, vaapalasku, näkyi myös vastaajien palautteessa. Kysymyksien 9a ja 22 vastausvaihtoehtoihin toivottiin vapaalaskuun sopivaa vaihtoehtoa (vapaalasku, off-pistehiihto, randonnee

tms.). Nähtäväksi jää kuinka suureen osaan kansallispuiston käyttäjissä vapaalaskijat tulevat jatkossa, varsinkin kun matkailualue on markkinoinnissaan profiloitumassa myös siihen suuntaan. Maastopyöräily tulee myös olemaan jatkossa nykyistä paljon suuremmassa roolissa.

Kysymykset, joissa viitattiin tämänkertaiseen käyntiin, aiheuttivat myös vastaajille ongelmia, ja ne näkyivät kysymysten 2, 4, 6, 9a ja 22 vastauksissa, kun niitä suhteutti toisiinsa. Erityisesti tämä näkyi kysymyksessä 22, jossa kysyttiin kuinka pitkän matkan vastaaja aikoi liikkua juuri sillä kysyiseisellä käynnillä. Useat vastaajat ymmärsivät tämänkertaisella käynnillä koko Pyhä–Luoston matkailualueella viettämänsä matkan kestoa.

Yleisesti kyselyn vastaanotto oli positiivista. Lähes kaikki haastateltavat tuntuivat vastaavat mielellään ja kokivat tutkimuksen ajankohtaiseksi ja tärkeäksi.

Kyselylomakkeiden tiedot tallennettiin Metsähallituksen asiakasseurantatietojen hallinnassa

Kulkijoita Suomen luonnonkukkapäivän retkellä Rykimäkurussa kesäkuussa 2016. Kuva: Anna Pakkanen

käytettävään ASTA-tietojärjestelmään. Aineiston analysoinnin tilastollisina menetelminä käytettiin suorien jakaumien tarkastelua ja kuvailevia tunnuslukuja: *keskiarvoa, keskihajontaa, moodia, mediaania ja prosenttipisteitä.*

- **Moodi** on tyyppi-arvo, joka kuvaa aineiston yleisintä arvoa.
- **Mediaani** ilmaisee muuttujan keskimmäisen arvon jakaen havaintoaineiston kahteen yhtä suureen osaan.
- **25 %:n prosenttipiste** ilmaisee sen muuttujan arvon, jonka alle sijoittuu neljäsosa havaintoaineistosta, ja **75 %:n prosenttipiste** sen muuttujan arvon, jonka alle sijoittuu kolme neljäsosaa havainnoista.

Kävijöiden rahankäytön paikallistaloudellisten vaikutusten laskemiseen käytettiin Metsähallituksen ja Metsäntutkimuslaitoksen (2009) kehittämää laskentamallia, joka on osa Metsähallituksen ASTA-tietojärjestelmää. Paikallistaloudellisten vaikutusten laskemisessa käytetään ASTAan tallennettuja tietoja kävijöistä ja heidän rahankäytöstään sekä alueen vuotuista käyntimäärää. Laskentaa varten suojelu- ja retkeilyalueet on jaettu neljään luokkaan lähialueen asukastiheyden perusteella. Pyhä-Luoston kansallispuisto kuuluu tässä tarkastelussa luokkaan matkailukeskus. Kullekin luokalle on laskettu keskimääräiset välittömien vaikutusten kertautumista kuvaavat kertoimet sekä työllisyysuhdeluvut.

Apuna on käytetty Tilastokeskuksen maakunnallisista panos-tuotostaulukoista johdettuja paikallisia panos-tuotostaulukoita. Paikallistaloudellisten vaikutusten laskennassa käytettävät kertoimet päivitettiin vuonna 2014 vastaamaan nykytilannetta (Vatanen & Kajala 2015).

3 Tulokset

3.1 Kävijärakenne

3.1.1 KÄVIJÖIDEN PERUSTIEDOT

Pyhä–Luoston kansallispuiston kävijätutkimukseen vastanneista 54 % oli naisia ja 46 % miehiä. Miesten keski-ikä oli noin 48 vuotta ja naisten 46 vuotta (taulukko 4). Miehistä vanhin oli 85-vuotias ja naisista iäkkäin 80-vuotias. Ikäjakauma vastanneiden kesken oli suhteellisen ta-

Ikä	Mies	Nainen	KAIKKI
Keski-ikä	48,37	46,21	47,21
län keskihajonta	15,53	15,29	15,43
Minimi-ikä	14	12	12
Maksimi-ikä	85	80	85
Moodi	56	65	53
Mediaani	50	48	49

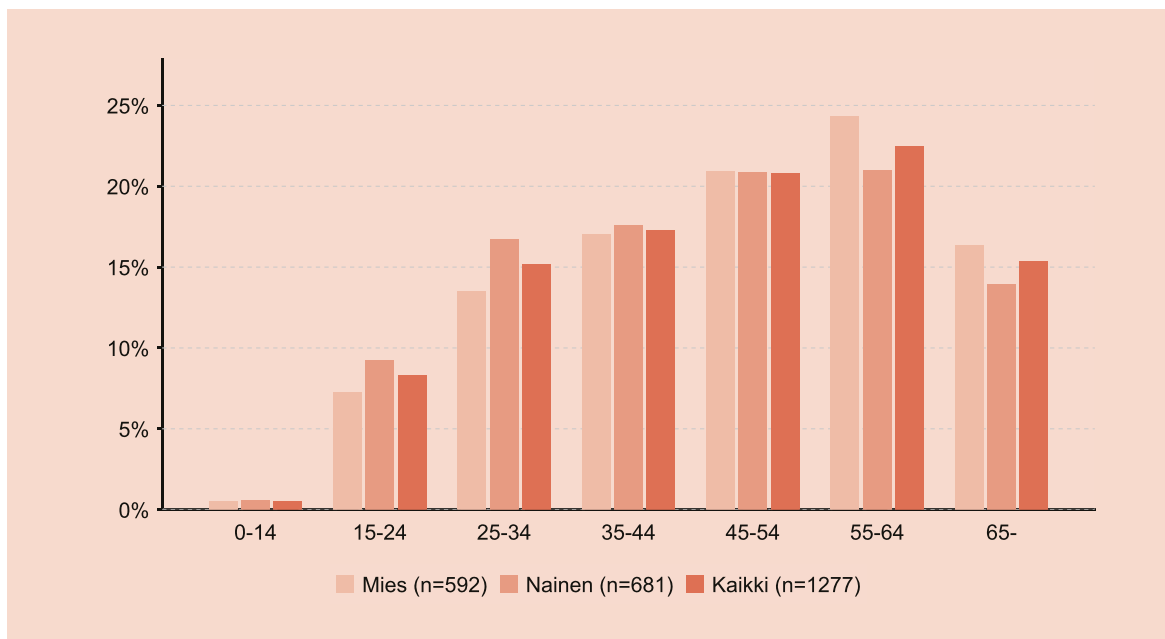
TAULUKKO 4. Vastanneiden ikää kuvaavia tunnuslukuja. Kysymykseen vastanneiden lukumäärä (n) oli 1 277.

sainen, joskin 0–24-vuotiaita oli muihin ikäryhmiin nähden selvästi vähemmän (taulukko 5). Suurin kävijäryhmä naisissa ja miehisä oli 55–64-vuotiaat. Kun tarkastellaan kaikkien vastanneiden ikää sukupuolesta riippumatta, olivat 45–64-vuotiaiden ikäryhmät suurimmat (42 %).

Kävijätutkimukseen vastanneista 48 %:lla oli jonkinasteinen yliopisto- tai korkeakoulututkinto (taulukko 6). Vain pienellä osalla vastanneista (9 %) ei ollut lainkaan ammatillista tutkintoa. Tähän joukkoon kuului myös korkeakoulussa parhaillaan opiskelevia ja ylioppilastutkinnon suorit-

Ammatillinen koulutus	kpl	%
Ammattikoulu	200	16
Opistotasoinen tutkinto	326	27
Alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto	227	18
Ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto	370	30
Ei ammatillista tutkintoa	107	9
Yhteensä	1230	100

TAULUKKO 6. Vastanneiden ammatillinen koulutus.

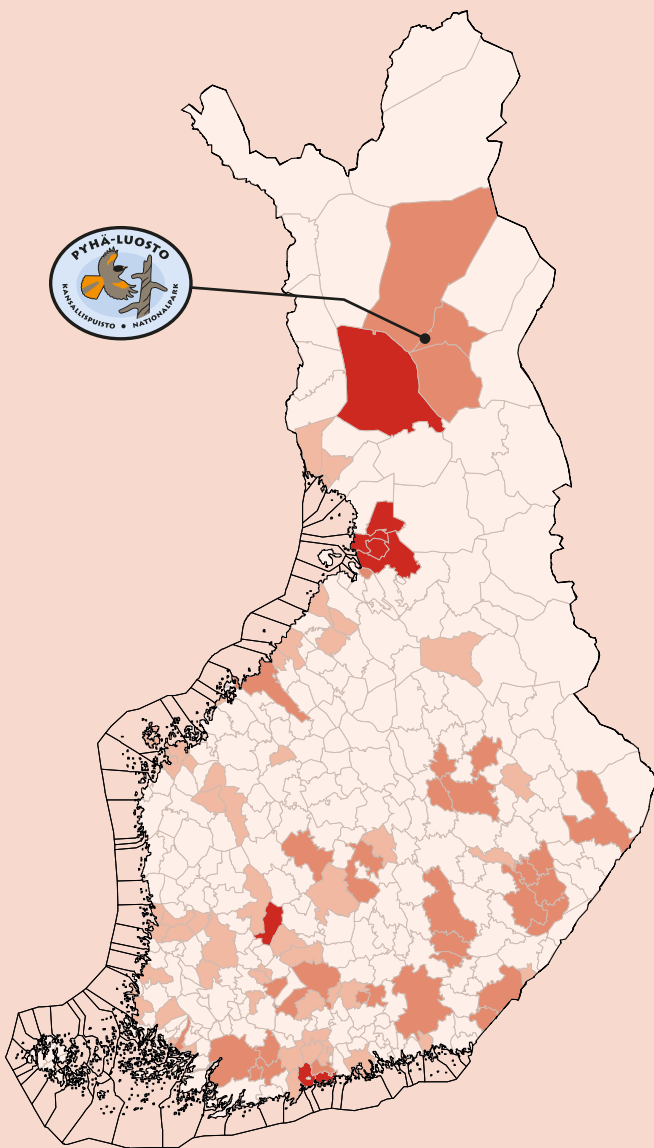
TAULUKKO 5. Kävijätutkimukseen vastanneiden ikäjakauma.

Kävijätyyppi	kpl	%
Paikallinen asukas	82	7
Kotimainen matkailija	1068	85
Ulkomainen matkailija	109	9
Yhteensä	1259	100

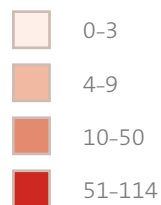
TAULUKKO 7. Vastanneiden luokittelu asuinkunnan ja kotimaan perusteella.

Kotimaa	kpl	%
Suomi	1186	91
Saksa	31	2
Ranskan tasavalta	19	1
Alankomaat	14	1
Sveitsi	10	1
Ruotsi	10	1
Belgia	5	0
Latvia	3	0
Yhdistynyt kuningaskunta	3	0
Espanja	2	0
Muu kuin Suomi, ei määrit.	2	0
Japani	2	0
Norja	2	0
Ei tiedossa	2	0
Israel	2	0
Italia	1	0
Intia	1	0
Itävalta	1	0
Venäjä	1	0
Singapore	1	0
Liettua	1	0
Yhdysvallat	1	0
Yhteensä	1297	100

TAULUKKO 8. Kävijätutkimukseen vastanneiden kotimaa.

Vastaajien lukumäärä kotikunnittain

KUVA 3. Vastanneiden kotimaisten kävijöiden asuinkunnat (n = 1 150). Pyhä-Luoston kansallispuiston sijainti on merkitty karttaan logolla.

taneita. Kävijätutkimukseen vastanneet naiset olivat keskimäärin miehiä korkeammin koulutettuja.

Pyhä–Luoston kansallispuiston kävijätutkimukseen vastanneista oli suomalaisia jopa 91 % ja heistä paikallisia asukkaita 7 % eli Pyhä–Luoston kansallispuiston lähialueella Sodankylässä, Pelkosenniemellä tai Kemijärvellä asuvia (taulukko 7). Useiten kotimaiset kävijät tulivat Helsingistä (10 %), Rovaniemeltä (8 %) tai Oulusta (7 %) (kuva 3 ja liite 1).

Ulkomaisia matkailijoita oli vastaajista vain 9 % ja suurin osa heistä tuli Saksasta, mutta paljon kävijöitä oli myös Ranskasta, Alankomaista ja Sveitsistä. Ulkomaiset vastaajat olivat kotoisin ainakin 18:sta eri maasta (taulukko 8). Pyhä–Luoston alueella ja kansallispuistossa liikkuu talvisin paljon ulkomaisia matkanjärjestäjien ryh-

miä, jotka eivät näy tämän tutkimuksen vastauksissa. Ryhmät liikkuvat omissa aktiviteeteissaan, myös puiston puolella, eivätkä välttämättä ole keruupaikkojen läheisyydessä saatika reiteillä itsekseen. Pyhä–Luoston matkailukeskuksen tilastossa vuodelta 2015 alueen rekisteröidyistä yöpymisistä jopa 44 % on ulkomaisia matkailijoita. Kokonaiskuvaa ulkomaisista kävijöistä vääristää myös se, että tutkimuksen keruuajan kohta talvella (tammi-huhtikuu) ajoitui ulkomaisten kävijöiden huipun (joulukuu) ulkopuolelle. Jatkossa kyselyn vastausten keruuta on kehitettävä, jotta ulkomaiset matkailijat saadaan paremmin mukaan tutkimuksen tuloksiin.

Kuva: Juha Paso

Ensikertalainen ihmettelee Isokurun kirkasvetistä lampea.
Kuva: Anna Pakkanen

3.1.2 KÄVIJÖIDEN SEURUETIEDOT

Pyhä-Luoston kansallispuiston kävijät saapuivat puistoon useimmiten pienissä 2–5 hengen seurueissa, yksin liikkuvia oli ainoastaan 4 % vastanneista (taulukko 9). Suuria seurueita (6 tai enemmän) oli jopa 17 % kaikista kävijöistä. Vastanneista vajaalla 280:lla (noin 23 %:lla) oli seurueessaan alle 15-vuotiaita (taulukko 10). Näissä seurueissa lapsia oli keskimäärin 2,3 ja heidän ikänsä oli keskimäärin kahdeksan vuotta. Liikuntaesteisiä oli mukana kymmenessä seurueessa.

Suurin osa vastaajista oli tullut kansallispuistoon oman perheen (66 %) tai ystävien (21 %) kanssa (taulukko 11). Vastanneista 5 % ilmoitti

matkustavansa muiden sukulaisten kuin oman perheen kanssa. Muissa seurueityypeissä mainittiin ”rakkaan kanssa” (2 mainintaa), ”Kairosmajan porukka”, poikaystävän perheenjäsenet” ja ”tutut” (1 maininta).

Seurueen koko	kpl	%
Yksin	54	4
2–5 hengen seurue	1002	79
6 tai useamman hengen seurue	213	17
Yhteensä	1269	100

TAULUKKO 9. Vastanneiden seurueiden ryhmäkoko.

Seurueen koostumus	kpl	%
oman perheen jäsenet	775	66
muut sukulaiset	59	5
ystävät	242	21
työtoverit	17	1
koululuokka	12	1
opiskeluryhmä	14	1
eläkeläisryhmä	21	2
ohjelmapalveluyrityksen asiakkaat	13	1
kerho, yhdistys tms.	13	1
jokin muu	6	1
Yhteensä	1269	100

TAULUKKO 11. Seurueen koostumus.

	n	Keski-arvo	Keskihajonta	Prosenttipisteet				
				Min	25 %	Med	75 %	Max
Seurueen koko yhteensä	1215	4,3	4,20	2	2	3	4	33
Alle 15-vuotiaita	276	2,3	1,33	1	1	2	3	8
Liikuntaesteisiä	10	1,0	0,00	1	1	1	1	1
Alle 15-vuotiaiden syntymävuodet	475	2008,0	4,12	2000	2005	2007	2012	2016

TAULUKKO 10. Usean hengen seuruetta kuvaavia tunnuslukuja.

Teeren sulka. Kuva: Juha Paso

Tauko Oravalammen laavulla helmikuun alun syvässä lumessa.
Kuva: Katja Heikkinen

3.2 Käynti Pyhä–Luoston kansallispuistossa

3.2.1. KOHTEEN TÄRKEYS

Reilusti yli puolet (63 %) vastaajista ilmoitti Pyhä–Luoston kansallispuiston olevan matkansa ainoa tai tärkein kohde (taulukko 12). Pyhä–Luoston kansallispuisto oli yksi matkan ennalta suunnitelluista kohteista yli 30 %:lle vastaajista. Ainoastaan 4 % vastaajista oli poikennut kansallispuistoon ennalta suunnittelematta. Muiksi matkakohteiksi kansallispuiston lisäksi mainittiin useimmiten muita tunturikeskuksia, alueen tapahtumia, muita kohteita lähialueilla tai Pohjois-Lapissa. Yksittäisistä käyntikohteista olivat suosituimpia Saariselkä, Sodankylä ja Rovaniemi (kutakin 8 mainintaa) sekä Levi ja Ylläs (7 mainintaa kumpaakin). Kaikki vastanneiden ilmoittamat matkan muut kohteet luokiteltuna sen mukaan, oliko Pyhä–Luoston kansallispuisto

Kohteen tärkeys	kpl	%
matkasi ainoa tai tärkein kohde	793	63
yksi matkasi suunnitelluista kohteista	419	33
ennalta suunnittelemaan kohde matkan varrella	55	4
Yhteensä	1267	100

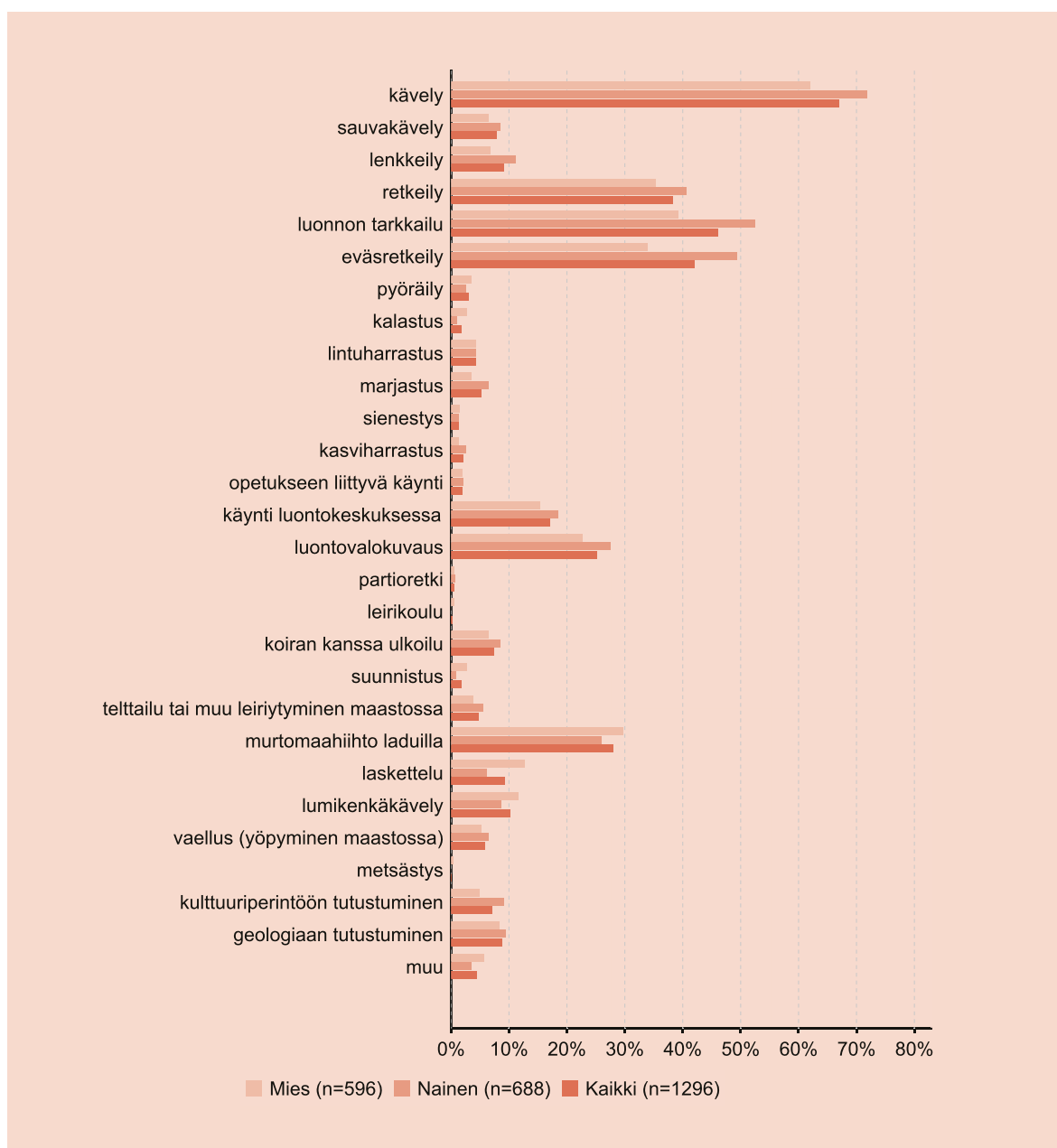
TAULUKKO 12. Pyhä–Luoston kansallispuiston tärkeys matkan kohteena (n = 1 267).

yksi matkan suunnitelluista kohteista vai ennalta suunnittelemaan kohde matkan varrella, on lueteltu liitteessä 2.

3.2.2. KÄVIJÖIDEN ULKOILU- JA LUONTOHARRASTUKSET

Kävijät harrastivat Pyhä–Luoston kansallispuistossa useimmiten kävelyä (67 %), luonnon tarkkailua (46 %), eväsretkeilyä (42 %) ja retkeilyä (38 %) (taulukko 13). Myös murtomaahiihtoa laduilla ja luontovalokuvausta ilmoitti harrastavansa vähintään 25 % vastaajista. Pyhä–Luoston luontokeskus Naavassa oli vierailut tai aikoi tällä käynnillä vierailulla 17 % vastanneista. Muita vastanneiden usein ilmoittamia aktiviteetteja olivat

vapaalasku (8 mainintaa), umpihankihihto, telemarkkiihto ja huskysafari (kolme mainintaa) (taulukko 14). Useimmat kävijätutkimukseen vastanneista harrastivat tällä käynnillään 1–3 erilaista aktiviteettia (56 % vastanneista) (taulukko 15). Vastanneista 33 % ilmoitti harrastavansa 4–6 aktiviteettia ja 11 % seitsemää tai useampaa aktiviteettia. Miehet harrastivat useammin muutamaa aktiviteettia, kun taas naiset enemmän suurempaa määrää aktiviteetteja.

TAULUKKO 13. Harrastusten suosio Pyhä–Luoston kansallispuistossa. Kysymyksessä oli mahdollista valita useampi vaihtoehto.

Harrastusten lukumäärä	Miehet		Naiset		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
1–3	379	63	337	49	721	56
4–6	162	27	268	39	432	33
7–9	51	9	76	11	128	10
10 tai enemmän	7	1	7	1	15	1
Yhteensä	596	100	688	100	1296	100

TAULUKKO 15. Harrastusten lukumäärä kyseisellä käynnillä Pyhä–Luoston kansallispuistossa.

Harrastus, muu	kpl
vapaalasku (rando, skinnailu, skinnaus, skitouring, rando- hiihto, vapaalasku, off-piste laskettelu)	8
Telemark	3
Umpihankihiihto	3
Huskysafari	3
Työ	2
Rentoutuminen	2
Geokätköily	2
Konsertti (konsertti, musiikki)	2
Aittakurun turvallisuuden tutustuminen	1
Ametistikaivos	1
Arjesta irtautuminen hetkeksi	1
Fatbiking (paksupyöräily)	1
Hiihtolumikenkäily	1
Hiihtovaellus	1
Juhla	1
Kalastus	1
Kasvatuksellisuus, biodiversiteettiin tutustuminen	1
Kauniista ruskapäivästä nauttiminen	1
Lumilautailu	1
Naavan järjestämä retki	1
Nautiskelu	1
Revontulibongaus	1
Ruokakulttuuri	1
Saunominen	1
Sodankylässä asiointi	1
Yhteensä	55

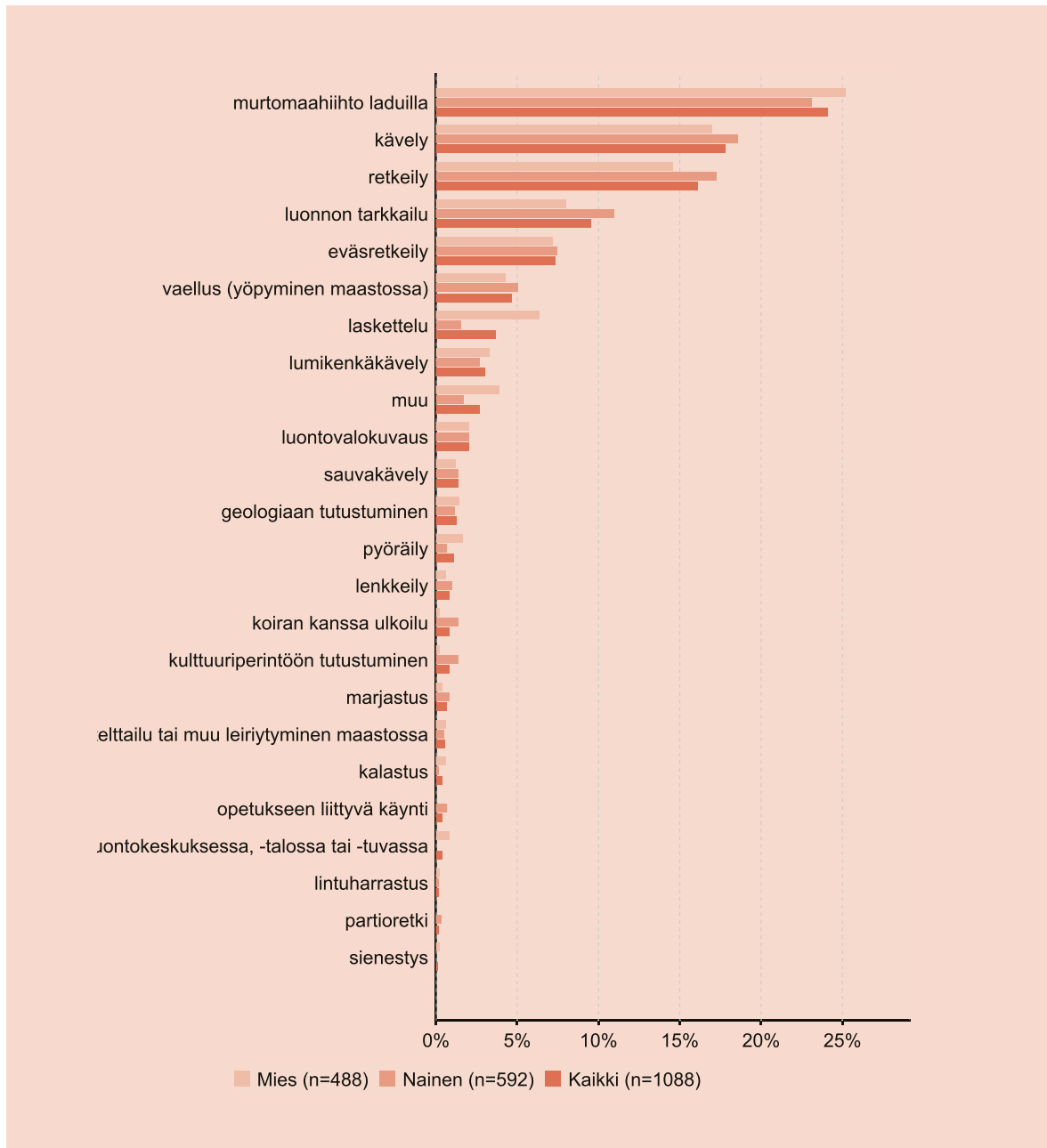

Tähtitalvikki. Kuva: Juha Paso

TAULUKKO 14. Vastanneiden muut aktiviteetit.

Kävijöiltä tiedusteltiin lisäksi, mikä oli heidän kaikkein tärkein harrastuksensa tällä käynnillä Pyhä-Luoston kansallispuistossa. Vastaukset ovat hieman ristiriidassa, kun niitä vertaa pääasiallisiin aktiviteetteihin. Niissä ylivoimaisesti suosituin harrastus oli kävely, kun taas tärkeimmäksi harrastukseksi useimmat vastasivat murtomaa-

hiihdon ladulla (24 %). Murtomaahiihdon lisäksi kävely (18 %), retkeily (16 %) ja luonnon tarkkailu (10 %) nostettiin tärkeimmäksi aktiviteetiksi. Suurta hajontaa miesten ja naisten välillä tärkeimmässä aktiviteetissa ei juuri ollut (taulukko 16).

TAULUKKO 16. Vastanneiden kaikkein tärkein aktiviteetti tällä käynnillä Pyhä-Luoston kansallispuistossa.

Mahtava hiihtokeli Kapustan päivätuvalla.
Kuva: Anna Pakkanen

3.2.3 LIIKKUMINEN ALUEELLA

Kävijöiltä tiedusteltiin, kuinka pitkän matkan kävijä liikkui tai aikoi liikkua omin voimin kysisellä käynnillään Pyhä–Luoston kansallispuistossa. Vastaajalla oli mahdollisuus valita yksi tai useampi liikkumismuoto valmiista ehdotuksista (hiihtäen, lumikenkäillen, patikoiden, pyöräillen tai muuten).

Ongelmallista vastausten tulkinnessa oli se, että osa kävijöistä ilmoitti kaikki Pyhä–Luoston matkailualueella kuljetut matkat, eikä vain kyselyn kohteena olevalla käyntikerralla kansallispuistoon kertyneitä kilometrejä. Tuloksia tarkistettaessa arvioitiin, oliko kävijä ymmärtänyt kysymyksen oikein. Mikäli arvioitiin kävijän ymmärtäneen kysymyksen väärin, aineistoa korjattiin jälkikäteen siten, että kilometrimäärä jaettiin ensisijaisesti kävijän ilmoittamalla kansallispuistokäyntien lukumäärällä tai toissijaisesti matkailualueella oleskelun kestolla. Näin ollen tuloksiin kuljetusta matkasta kansallispuistossa liittyy kärkeitakin arvioita ja niitä on tässä yhteydessä pidettävä suuntaa-antavina. Keskihajonta on kaikissa vastausvaihtoehdoissa niin suuri, että mediaani toimii informatiivisimpana ja luotettavimpana keskilukuna vastausten tarkastelussa. Talvella liikkujien kilometrien määrään vaikutti myös se,

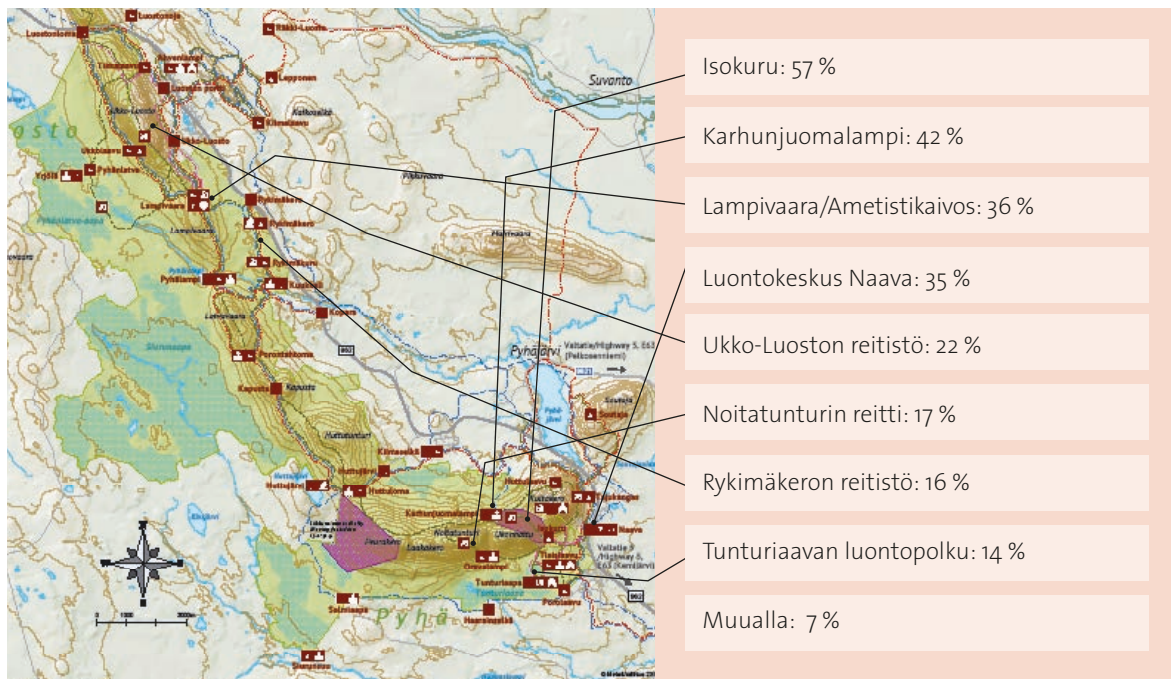
että tutkimusta varten tehdyt haastattelut aloitettiin vasta helmikuun hiihtolomilta, jolloin alkutalvella 2015–2016 tapahtuneet hiihto- ja lumikenkäily- ja muut talvilajien kilometrit ovat jääneet pois.

Pyhä–Luoston kansallispuistossa liikuttiin omin voimin noin 12 km yhtä käyntikertaa kohden. Pisimpiä matkoja liikuttiin hiihtäen (noin 18 km) ja pyöräillen (noin 12 km). Patikoiden liikuttiin noin 10 km ja lumikenkäillen noin 7 km kansallispuistokäynnin aikana. Suurimpia kilometrimääriä olivat ilmoittaneet hiihtovaeltajat ja patikoijat, jotka olivat viettäneet kansallispuistossa yhtäjaksoisesti useita vuorokausia.

Vastaajien ilmoittamista kuljetuista kilometreistä saadaan arvioitua kansallispuistossa kuljetuja matkoja painotetun mediaanin ja käyntimääräseurannan avulla. Tämän laskukaavan mukaan Pyhä–Luoston kansallispuistossa liikuttiin omin voimin yhteensä noin 1,4 miljoonaa kilometriä vuodessa. Tämä vastaa suunnilleen yhtä pitkää matkaa kuin kuljettaisiin lihasvoimin 34 kertaa maapallon ympäri. Pyhä–Luoston kansallispuistossa liikuttiin patikoiden noin 700 000 km ja hiihtäen lähes 550 000 km vuodessa vuoden 2015 käyntimäärällä arvioituna (taulukko 17).

Liikkumistapa	n	Keski-arvo	Keskihajonta	Prosenttipisteet					Kilometriä vuodessa
				Min	25 %	Med	75 %	Max	
Patikoiden	879	11,4	7,69	1	6	10	15	80	708 990
Pyöräillen	43	12,6	9,38	0	5	12	17	50	41 620
Hiihtäen	366	21,5	13,66	1	13	18	29	100	531 380
Lumikenkäillen	106	8,3	6,70	1	5	7	10	33	59 849
Muuten	33	12,47	12,47	1	5	10	15	50	26 617
Yhteensä	1 427	16,1				12			1 368 456

TAULUKKO 17. Omin voimin kuljettu matka (km) eri liikkumistavoittain Pyhä–Luoston kansallispuistossa. Vastaaja on voinut liikkua useammalla eri tavalla. Viimeisen sarakkeen arvo on laskettu käyttäen puiston vuoden 2015 käyntimäärää (115 100 käyntiä).

TAULUKKO 18. Käyntien alueellinen jakaantuminen Pyhä-Luoston kansallispuistossa. Kysymyksessä pystyi valitsemaan usean vaihtoehdon.

3.2.4 KÄYNTIEN ALUEELLINEN JAKAANTUMINEN

Kävijöiltä tiedusteltiin, missä Pyhä-Luoston kansallispuiston osissa he tällä käynnillään olivat vierailleet tai aikoivat vierailla. Avuksi vastaajille tarjottiin kansallispuiston karttoja (liite 6). Selvästi suosituin vierailukohteista oli Isokuru, jossa ilmoitti käyneensä 57 % vastanneista (taulukko 18). Myös saman reitin varrella oleva Karhunjuomalampi oli suosittu, siellä oli käynyt 42 % vastaajista. Muita suosittuja käyntikohteita oli Lampivaara/Ametistikaivos (36 %) ja Luontokeskus Naava (35 %). Vastausten perusteella suurin osa Pyhä-Luoston kansallispuiston kävijöistä liikkuu puiston eteläpäässä.

Valmiiden vaihtoehtojen ulkopuolelta mainittiin muun muassa Huttujärvi (vuokratupa ja tulipaikka) (17 mainintaa), Tiaislaavu (5 mainintaa) ja Huttuloma (autiotupa) (taulukko 19). Lisäksi mainittiin käyntikohteita kansallispuiston ulkopuolelta, kuten Aittakuru (8 mainintaa), Perhe-Luosto ja Soutaja (3 mainintaa).

Aaltokivi ja riekonmarja.
Kuva: Juha Paso

Käyntikohte	kpl
Huttujärvi	17
Aittakuru	8
Tiaislaavu	5
Huttuloma	4
Kapusta, Huttujärvi	4
Ukonhattu	4
Kiimavaara	3
Perhe-Luosto	3
Pyhälampi	3
Soutaja	3
Torvisen maja	3
Oravalampi	3
Haarainselkä	2
Kapusta, Huttuloma	2
Luppo	2
Pyhä	2
Kultakero	2
Pyhänkasteen putous	2
En osaa sanoa/en tiedä	2

Käyntikohte	kpl
Ahvenjärven ympäristö	1
Annikinlampi	1
Hissialueella	1
Husky- ja poropuisto	1
Huttujärvi, Kapusta	1
Huttutunturi	1
Kapusta	1
Kiimaselkä	1
Luoston ympäristöladut	1
Luosto–Pyhä-vaellusreitti	1
Luostotunturi	1
Orresokka	1
Peurakero, Oravalampi	1
Peurakero, Oravalampi, Huttuloma	1
Porolaavu	1
Pyhäkero, Peurakero	1
Pyhätunturi ympäri	
Torvinen, hiihtokeskus	
Yhteensä	92

TAULUKKO 19. Kävijöiden mainitsemat muut käyntikohteet Pyhä–Luoston kansallispuistossa.

3.2.5 KÄYNNIN KESTO JA TOISTUVUUS

Pyhä–Luoston kansallispuiston kävijätutkimukseen vastanneista kansallispuiston päiväkävijöiden osuus oli 83 % (taulukko 20). Päiväkäynti kesti keskimäärin reilu neljä tuntia, myös tyypillisin päivävierailu oli neljän tunnin mittainen. Puistossa yöpymisen sisältävät käynnit kestivät keskimäärin reilut kaksi vuorokautta, ja tyypillisin yöpymisen sisältävä vierailu kansallispuistossa oli yhden yön mittainen. Pisimmän vierailun ilmoitettiin kestäneen kahdeksan vuorokautta. Hieman useammin päiväkävijä oli nainen ja yöpyjä mies. Päiväkävijöissä oli miehiä ja naisia likimain samassa suhteessa kuin koko tutkimukseen vastanneissa, jossa oli 54 % naisia ja 46 % miehiä. Kansallispuistossa yöpyjissä oli sen sijaan 51 % miehiä ja 48 % naisia.

Kävijöiltä tiedusteltiin myös, miten pitkään he oleskelivat yhteensä Pyhä–Luoston kansallispuis-

tossa ja sen lähialueilla. Kysymyksessä oli tarjolla myös vastausvaihtoehto ”asun vakituudessa asunnossa lähialueella”, jolla saatiin eroteltua paikalliset asukkaat matkailijoista. Lähialueeseen kuuluu tässä tutkimuksessa Sodankylä, Pelkosenniemi ja Kemijärvi (liite 7). Matkailijoiden eli lähialueiden ulkopuolella asuvien osuus tutkimukseen osallistuneista oli noin 94 %. Kysymykseen vastanneista matkailijoista 96 % yöpyi Pyhä–Luoston kansallispuistossa tai sen lähialueella ja 4 % viipyi alueella alle 12 tuntia tai vähemmän (taulukko 21). Osa päiväkävijöistä oli läpikulkumatalla Lapin halki. Ne matkailijat, jotka yöpyivät matkallaan kansallispuistossa tai sen lähialueella, viipyivät tyypillisimmillään seitsemän vuorokautta ja keskimäärin 5,8 vuorokautta. Pisimmillään kansallispuistossa ja sen lähialueella vietettiin yhteensä 60 vuorokautta.

Suurin osa kansallispuistossa yöpyneistä yöpyi omassa majoitteessa, teltassa, laavussa tai muussa vastavassa (73 vastaajaa) (taulukko 22).

Kävijäryhmä	n	Osuus %	KÄYNNIN KESTO (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)				
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	923	83	4,2	4	4	1	12
Miehet	402	44	4,3			1	12
Naiset	515	56	4,1			1	12
Yöpyjät	186	17	2,3	2	1	1	8
Miehet	94	51	2,0			1	8
Naiset	90	48	2,5			1	8
Yhteensä	1109						

TAULUKKO 20. Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus sekä käynnin kesto Pyhä–Luoston kansallispuiston alueella.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	KÄYNNIN KESTO (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)				
			Keskiarvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	52	4	5,4	5	4	2	12
Miehet	24	46	6,1			2	12
Naiset	28	54	4,8			2	12
Yöpyjät	1110	96	5,8	5	7	1	60
Miehet	515	46	5,7			1	60
Naiset	585	53	5,8			1	60
Yhteensä	1162						

TAULUKKO 21. Matkailijoiden käynnin kesto Pyhä–Luoston kansallispuiston lähialueilla.

Yöpymistapa	n	Keski-arvo	Keski-hajonta	Prosenttipisteet				
				Min	25 %	Med	75 %	Max
Autiotupa	35	1,4	0,77	1	1	1	2	4
Varaustupa	22	2,4	1,92	1	1	2	3	7
Oma majoite (telta, laavu tms.)	73	2,0	1,60	0	1	1	2	8
Muulla	10	3,6	2,76	1	1	2	7	7

TAULUKKO 22. Yöpymisen kesto (vrk) yöpymistavoittain Pyhä–Luoston kansallispuistossa (n = 125).

Yöpymistapa	n	Keski-arvo	Keski-hajonta	Prosenttipisteet				
				Min	25 %	Med	75 %	Max
Hotelli	170	4,2	2,32	1	2	4	6	14
Vuokramökki	539	5,8	3,28	1	4	6	7	42
Asuntoauto tai -vaunu	195	7,5	8,04	1	3	5	8	60
Oma majoite (telta, laavu tms.)	65	3,8	6,19	1	1	3	4	50
Vakituinen asunto	27	3,1	2,28	1	1	3	5	7
	20	5,0	3,55	1	3	4	7	14

TAULUKKO 23. Yöpymisen kesto (vrk) yöpymistavoittain Pyhä–Luoston kansallispuiston lähialueilla.

Vastaajista 35 kertoi yöpyneensä autiotuvassa ja 22 varaustuvassa (tämä tarkoittaa Pyhä-Luoston kansallispuistossa vuokratupia, sillä varaustupia ei ole). Kansallispuiston lähialueella yöpyneistä suurin osa vastasi majoittuvansa vuokramökissä (taulukko 23). Pisimpään kansallispuiston lähialueella viivytettiin omassa mökissä (keskimäärin 7,5 vuorokautta) ja toiseksi pisimpään vuokramökissä (5,8 vuorokautta).

Suurin osa tutkimukseen osallistuneista oli käynyt alueella aiemmin (68 %) (taulukko 24). Sukupuolien välillä ei ollut juuri eroa käyntien toistuvuudessa. Pyhä-Luoston kansallispuistossa

aiemmin vierailleet olivat käyneet puistossa keskimäärin noin yksitoista kertaa viimeisten viiden vuoden aikana (taulukko 25). Aktiivisimmat kävijät olivat paikallisia tai mökkiläisiä. Keskimäärin vastaajat olivat käyneet Pyhä-Luoston kansallispuiston alueella ensimmäisen kerran vuonna 1997 eli ennen vuotta 2005, jolloin kansallispuisto sai nykymuotonsa (taulukko 26). Viimeisin käynti on ollut keskimäärin vuonna 2012.

Kuva: Juha Paso

Käynnin toistuvuus	Miehet		Naiset		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
Ensikertaa alueella	181	32	235	38	421	35
Käynyt aikaisemmin	379	68	391	62	774	65
Yhteensä	560	100	626	100	1195	100

TAULUKKO 24. Käynnin toistuvuus Pyhä-Luoston kansallispuistossa.

	n	Keski-arvo	Keski-hajonta	Prosenttipisteet				
				Min	25 %	Med	75 %	Max
Käynnit viimeisen 5 vuoden aikana	774	11,6	37,39	0	2	3	7	500

TAULUKKO 25. Pyhä-Luoston kansallispuistossa aiemmin vierailleiden käynnit viimeisten viiden vuoden aikana.

Ensimmäinen ja viimeisin käynti alueella	n	Keski-arvo	Keski-hajonta	Prosenttipisteet				
				Min	25 %	Med	75 %	Max
Ensimmäisen kerran käynyt vuonna	697	1997,7	13,91	1953	1989	2001	2010	2016
Ensimmäisen kerran käynyt 'n' vuotta sitten	697	17,7	13,91	0	6	15	26	62
Viimeksi käynyt vuonna	693	2012,4	5,55	1968	2013	2014	2015	2016
Viimeksi käynyt 'n' vuotta sitten	693	3,0	5,53	-1	0	1	3	47

TAULUKKO 26. Pyhä-Luoston kansallispuistossa vierailleiden ensimmäisen ja viimeisimmän käynnin ajoittuminen.

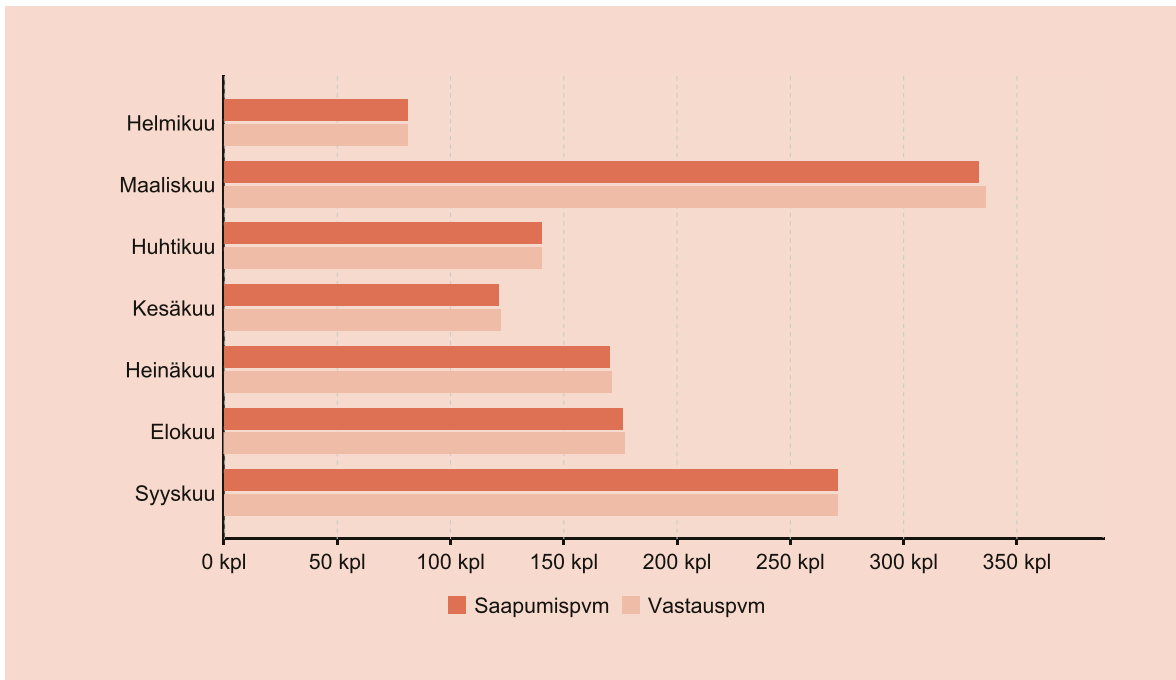
3.2.6 SAAPUMINEN PYHÄ-LUOSTON KANSALLISPUISTOON

Kävijätutkimukseen vastanneista 57 % saapui Pyhä-Luoston kansallispuistoon kesä-syyskaudella ja 43 % talvella. Vastanneista 26 % saapui kansallispuistoon maaliskuussa, mikä on kävijätutkimuksen mukaan suosituin yksittäinen kuukausi. Toiseksi suosituin kuukausi oli syyskuu, jolloin saapui 21 % (taulukko 27). Elokuu ja huhtikuu ovat myös suosittuja kuukausia. Noin 36 % vastaajista saapui puistoon kesälomakautena eli kesä-elokuun aikana. Viikontähtäin tarkasteltuna yleisimmät saapumispäivät olivat perjantai (19 %) ja lauantai (16 %), mutta saapumispäivät olivat yllättävän hyvin jakautuneet pitkin viikkoa (taulukko 28). Vastaajista 75 % saapui kansallispuistoon päivällä kello kymmenen ja kahden välillä (taulukko 29).

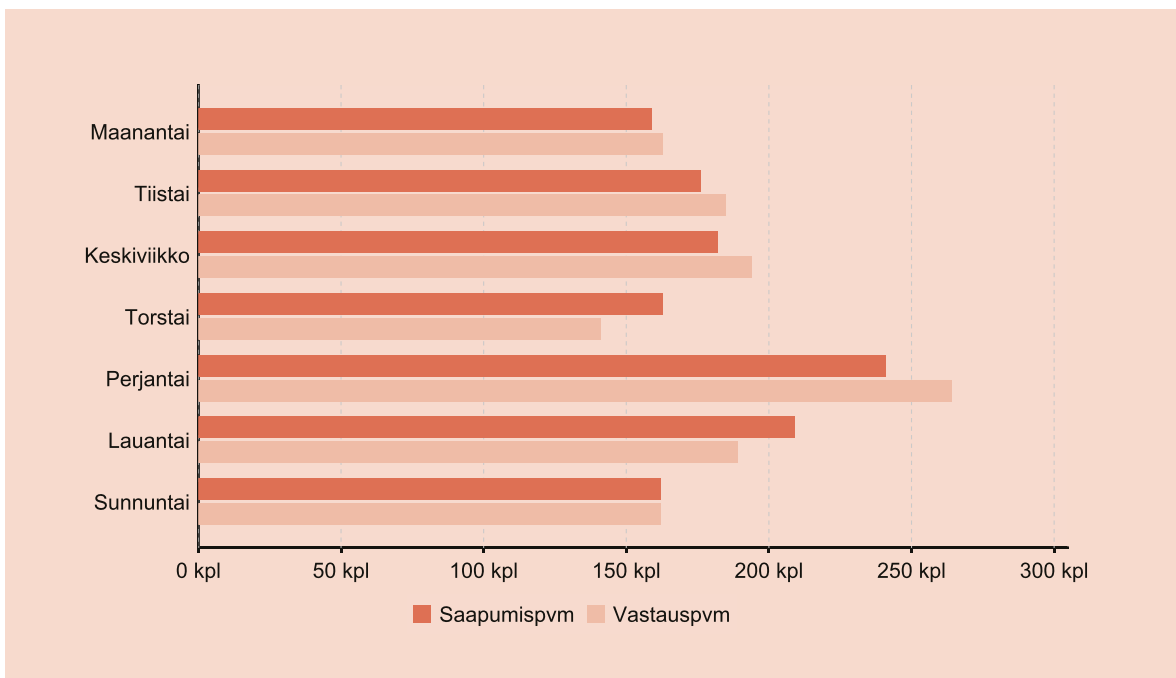
Ylivoimaisesti suurin osa (74 %) kävijöistä saapui kansallispuistoon henkilöautolla (taulukko 30). Kävijöistä 10 % saapui puistoon lihasvoimin, mikä kertoo siitä, että kansallispuisto on hyvin saavutettavissa matkailukeskuksesta ilman autoa. Matkailuauton tai -vaunun kanssa saapui 6 %, samoin kuin bussilla. Tilausbussilla saapuneita ryhmämatkalaisia oli 2 % vastanneista. Kävijätutkimuksessa haluttiin selvittää myös kaikki eri kulkuneuvot, joita vastanneet olivat käyttäneet matkallaan kotoaan Pyhä-Luoston kansallispuistoon (taulukko 31). Vaikka kysymykseen saattoi vastata useamman kulkuneuvon, moni oli vastannut ainoastaan viimeisenä käyttämänsä kulkuneuvon, vaikka hyvin todennäköisesti osa on käyttänyt matkaansa myös muita kulkuneuvoja.

Maisema Luostolta Pyhälle ajettaessa.
Kuva: Anna Pakkanen

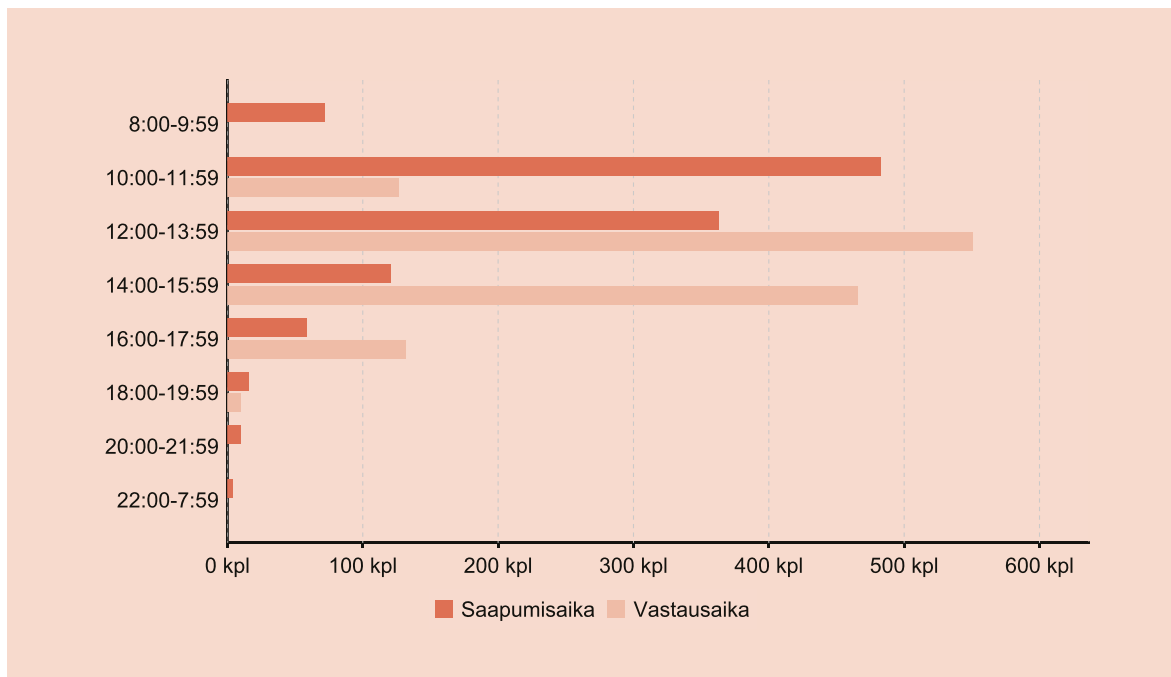

TAULUKKO 27. Pyhä-Luoston kansallispuistoon saapuminen ja vastaaminen kuukausittain.

TAULUKKO 28. Pyhä-Luoston kansallispuistoon saapuminen ja vastaaminen viikonpäivittäin.

TAULUKKO 29. Pyhä–Luoston kansallispuistoon saapuminen ja kyselyyn vastaaminen vuorokaudenajan mukaan.

Viimeisin kulkuneuvo	kpl	%
Henkilöauto	917	74
Henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto	69	6
Linja-auto	78	6
Tilausbussi (ryhmämatka)	26	2
Juna	5	0
Lentokone	5	0
Moottoripyörä	5	0
Lihavoimin (kävelen, hiihtäen, pyöräillen jne)	123	10
Jokin muu	15	1
Yhteensä	1243	100

TAULUKKO 30. Vastanneiden viimeisin kulkuneuvo heidän matkallaan Pyhä–Luoston kansallispuistoon.

Kulkuneuvo	kpl	%
Henkilöauto	1087	84
Henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto	77	6
Linja-auto	113	9
Tilausbussi (ryhmämatka)	38	3
Juna	118	9
Lentokone	126	10
Moottoripyörä	8	1
Lihavoimin (kävelen, hiihtäen, pyöräillen jne)	137	11
Jokin muu	29	2
Yhteensä	1293	100

TAULUKKO 31. Kaikki kulkuneuvot, joita vastanneet käyttivät matkallaan kotoaan Pyhä–Luoston kansallispuistoon. Matkaan on voitu käyttää useampaa kulkuneuvoa.

Juolukka. Kuva: Juha Paso

Ruskaretkeläisiä Uhriharjun portaissa kansallispuiston opastetulla tarinaretkellä. Kuva: Anna Pakkanen

3.2.7 KÄVIJÖIDEN RAHANKÄYTTÖ JA SEN PAIKALLISTALOUDELLISET VAIKUTUKSET

Kävijöiden rahankäytön ja sen paikallistaloudellisten vaikutusten arvioimiseksi vastaajia pyydettiin arvioimaan kulut, jotka liittyivät tähän käyntiin Pyhä-Luoston kansallispuistossa ja sen lähialueilla. Paikallistaloudelliset vaikutukset on laskettu käyttämällä vuoden 2015 kokonaiskäyntimäärää, joka oli 115 100 käyntiä.

Vastaajat arvioivat kuluttaneensa käynnillään keskimäärin 83 € (taulukko 32). Kansallispuistossa tai sen lähialueella yöpyneet arvioivat kuluttaneensa 82 € ja päiväkävijät 100 €. Lähialueelta tulleet kävijät kuluttivat 40 €, ulkomaiset matkailijat 157 € ja kauempaa kotimaasta tulleet keskimäärin 80 € käyntiä kohden. Eniten rahaa kuluttivat ulkomaiset matkailijat päiväkäynnillään. He arvioivat kuluttaneensa 281 € haastattelukerran käynnillä.

Ulkomaisten matkailijoiden keskimääräinen kulutus oli käyttäjäryhmistä kaikkein suurinta. Ulkomaalaisten vastaajien osuus aineistossa oli kuitenkin melko vähäinen (n =100). Paikallistaloudellisten vaikutusten arvioinnissa käytettyjä käsitteitä on määritelty taulukossa 33.

Tuloksia tarkasteltaessa on todettava, että rahankäyttökysymys on kävijätutkimuksen vai-

keimpia. Sen takia tallennusvaiheessa loogisuus-tarkasteluun on kiinnitetty erityistä huomiota.

Pyhä-Luoston kansallispuiston kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset kokonaisvaikutukset olivat vuoden 2015 käyntimäärällä laskettuna noin 10,3 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutukset noin 103 henkilötyövuotta (taulukko 34). Nämä luvut kuvaavat kävijöiden rahankäytöstä alueelle muodostuvia välillisiä ja välittömiä rahavirtoja sekä niihin kytkeytyviä työllisyysvaikutuksia.

Menolajeista majoittuminen nousi selvästi yli muiden keskimääräistä rahankäyttöä mitattaessa. Seuraavaksi eniten rahaa oli käytetty kahvila- ja ravintolaostoksiin, ohjelmapalveluihin sekä ruoka- ja muihin vähittäiskauppaostoksiin. Majoituspalveluilla on suurin työllistävä vaikutus ja sen tulovaikeus kohdistuu myös suuressa määrin lähialueelle.

Pyhä-Luoston kansallispuiston tärkeimmäksi matkakohteekseen ilmoittaneiden kävijöiden rahankäytön taloudelliset kokonaisvaikutukset olivat noin 6,6 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutukset 66 henkilötyövuotta (taulukko 35). Nämä luvut voidaan tulkita kansallispuiston vähimmäisvaikutuksiksi paikallistalouteen vuonna 2015.

Niiden kävijöiden, joille kansallispuisto oli yksi monista kohteista, taloudelliset vaikutukset olivat noin 3,2 miljoonaa euroa ja työllistävä vaikutus 32 henkilötyövuotta. Vain harvoille Pyhä-Luoston

	Kaikki	Majoittujat	Päiväkävijät
Kaikki kävijät, n	1200	1071	117
Keskimääräinen kulutus (€)	83	82	100
Kotimaiset matkailijat, n	996	948	45
Keskimääräinen kulutus (€)	80	79	102
Ulkomaiset matkailijat, n	100	81	17
Keskimääräinen kulutus (€)	157	135	281
Lähialueen asukkaat, n	74	12	55
Keskimääräinen kulutus (€)	40	55	42

TAULUKKO 32. Pyhä–Luoston kansallispuiston kävijöiden rahankäyttö (sis. ALV) käyntikertaa kohden matkailijaryhmittäin kansallispuistossa ja sen lähialueella.

Käsite	Määritelmä
Kokonaistulovaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä lähialueelle syntyvät välittömät ja välilliset tulovaikutukset.
Kokonaistyöllisyysvaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä lähialueelle syntyvät välittömät ja välilliset henkilötyövuodet.
Kotimaiset matkailijat	Kohteen lähialueen ulkopuolelta Suomesta tulevat kävijät.
Paikalliset kävijät	Lähialueella asuvat kävijät.
Majoittujat	Kohteessa tai sen lähialueella vähintään yhden yön majoittuneet kävijät.
Päiväkävijät	Kävijät, jotka eivät ole yöpyneet kohteessa tai sen lähialueella.
Välittömät vaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä aiheutuvat välittömät tulo- ja työllisyysvaikutukset lähialueen yrityksissä.
Välilliset vaikutukset	Välittömät vaikutukset kertautuvat välillisiksi vaikutuksiksi, kun välitöntä tuloa saavat yritykset ostavat muilta lähialueen yrityksiltä tuotteita ja palveluita sekä maksavat tuloa työntekijöille, jotka käyttävät tulonsa tuotteiden ja palveluksien ostoon lähialueella. Osa välillisistä vaikutuksista vuotaa alueen ulkopuolelle.

TAULUKKO 33. Paikallistaloudellisten vaikutusten arviointiin liittyviä käsitteitä ja niiden määritelmiä.

kansallispuisto oli ennalta suunnittelemaan kohde matkan varrella, ja näiden kävijöiden rahankäytön tulo- ja työllisyysvaikutukset olivat pienemmät.

Euromääräisesti ylivertaisesti suurimman tulovaikutuksen tuottivat kotimaan matkailijat, jotka käyttivät eniten majoituspalveluita (taulukko 36). Kotimaan matkailijoiden rahankäytön kokonaistulovaikutukset ovat noin 77 % kaikista kävijöiden tulovaikutuksista. Ulkomaisten matkailijoiden rahankäyttö kohdistui suurimmaksi osak-

si majoittumiseen. Lähialueen asukkaiden rahankäyttö kohdistui suurimmaksi osaksi kahviloihin ja ravintoloihin, mutta jakautui muita kävijäryhmiä tasaisemmin eri menolajien välillä (taulukko 36).

Kävijät, jotka viipyivät matkailualueella pidempään ja majoittuivat siellä, tuottivat kokonaisuudessaan noin 87 % tulo- ja työllisyysvaikutuksista verrattuna päiväkävijöihin (taulukko 37).

Menolaji		Tulovaikutus (€, ilman ALV)	% tulo- vaikutuksista	Työllisyys- vaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	9,55	31 901	0	0
Paikallisliikenne ²	1,28	134 411	2	1
Ruoka- ja muut vähittäis- kauppaostokset	15,52	432 547	7	7
Kahvila ja ravintola	14,70	1 484 383	23	20
Majoittuminen	33,21	3 474 741	54	47
Ohjelmapalvelut ³	4,95	517 465	8	6
Muut menot ⁴	4,08	378 667	6	5
Välittömät vaikutukset yhteensä		6 454 116	100 %	86
Välilliset vaikutukset		3 831 245		17
Kokonaisvaikutukset		10 285 362		103

1 Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

2 Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

3 Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

4 Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

TAULUKKO 34. Kävijöiden rahankäyttö ja paikallistaloudelliset vaikutukset menolajeittain Pyhä-Luoston kansallispuistossa ja lähialueella vuonna 2015 (n = 1200).

Menolaji	Tärkein kohde n = 732		Yksi monista kohteista, n = 395		Ennalta suunnit- telematon, n = 51		Yhteensä n = 1 178	
	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työlli- syyssvai- kutus (htv)	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työlli- syyssvai- kutus (htv)	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työlli- syyssvai- kutus (htv)	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työlli- syyssvai- kutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	15 207	0,2	13 630	0,2	3 431	0,1	32 268	0,5
Paikallisliikenne ²	79 869	0,9	51 375	0,6	3 235	0,0	134 479	1,5
Ruoka- ja muut vähit- täiskauppaostokset	239 449	3,7	162 466	2,5	32 972	0,5	434 887	6,8
Kahvila ja ravintola	967 170	13,0	436 947	5,9	85 764	1,1	1 489 881	20,0
Majoittuminen	2 303 800	30,9	1 017 165	13,6	172 418	2,3	3 493 383	46,8
Ohjelmapalvelut ³	333 223	4,0	179 054	2,1	11 960	0,1	524 237	6,2
Muut menot ⁴	234 375	2,8	122 931	1,5	27 587	0,3	384 893	4,6
Välittömät vaikutukset yhteensä	4 173 093	55	1 983 569	26	337 367	5	6 494 028	86
Välilliset vaikutukset	2 459 844	11	1 195 347	5	200 920	1	3 856 111	17
Kokonaisvaikutukset⁵	6 632 937	66	3 178 915	32	538 287	5	10 350 140	103

1 Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

2 Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

3 Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

4 Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

5 Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmenteittäin, kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimattomaan aineistoon. Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

TAULUKKO 35. Pyhä-Luoston kansallispuiston kävijöiden paikallistaloudelliset vaikutukset kohteen tärkeyden mukaan.

Menolaji	Kotimaan matkailijat n = 996		Ulkomaiset matkailijat n = 100		Lähialueen asukkaat n = 74		Yhteensä n = 1170	
	Tulo-vaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvaikutus (htv)	Tulo-vaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvaikutus (htv)	Tulo-vaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvaikutus (htv)	Tulo-vaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	30 128	0,5	641	0,0	1 611	0,0	32 380	0,5
Paikallisliikenne ²	118 963	1,3	7 094	0,1	7 958	0,1	134 014	1,5
Ruoka- ja muut vähittäiskauppaostokset	401 136	6,3	16 984	0,3	19 247	0,3	437 367	6,8
Kahvila ja ravintola	1 253 266	16,8	178 896	2,4	74 388	1,0	1 506 550	20,2
Majoittuminen	2 556 572	34,3	896 840	12,0	37 779	0,5	3 491 191	46,8
Ohjelmapalvelut ³	381 761	4,5	126 820	1,5	15 894	0,2	524 475	6,2
Muut menot ⁴	266 280	3,2	95 128	1,1	3 371	0,0	364 778	4,3
Välittömät vaikutukset yhteensä	5 008 106	67	1 322 402	17	160 247	2	6 490 756	86
Välilliset vaikutukset	2 988 900	13	764 208	3	98 737	0	3 851 845	17
Kokonaisvaikutukset⁵	7 997 006	80	2 086 610	21	258 984	3	10 342 600	103

1 Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

2 Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

3 Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

4 Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

5 Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmenteittäin, kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimattomaan aineistoon. Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

TAULUKKO 36. Pyhä–Luoston kansallispuiston kävijöiden paikallistaloudelliset vaikutukset matkailijaryhmittäin.

Menolaji	Päiväkävijät n = 117		Majoittujat n = 1 071		Yhteensä n = 1 188	
	Tulo-vaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvaikutus (htv)	Tulo-vaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvaikutus (htv)	Tulo-vaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	2 771	0,0	29 228	0,5	31 999	0,5
Paikallisliikenne ²	23 374	0,3	112 394	1,2	135 769	1,5
Ruoka- ja muut vähittäiskauppaostokset	32 405	0,5	401 697	6,3	434 102	6,8
Kahvila ja ravintola	178 144	2,4	1 312 736	17,6	1 490 880	20,0
Majoittuminen	449 699	6,0	3 060 140	41,0	3 509 839	47,0
Ohjelmapalvelut ³	118 605	1,4	401 445	4,8	520 050	6,2
Muut menot ⁴	38 005	0,5	344 487	4,1	382 492	4,6
Välittömät vaikutukset yhteensä	843 003	11	5 662 128	75	6 505 131	87
Välilliset vaikutukset	503 558	2	3 357 237	15	3 860 795	17
Kokonaisvaikutukset⁵	1 346 561	13	9 019 365	90	10 365 926	103

1 Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

2 Paikallismatkojen kuten bussi- ja taksimatkojen kustannukset

3 Ohjelma- ja virkistyspalvelut, esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin

4 Muut menot, esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat

5 Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmenteittäin, kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimattomaan aineistoon. Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

TAULUKKO 37. Päiväkävijöiden ja majoittujien paikallistaloudelliset vaikutukset Pyhä–Luoston kansallispuistossa ja lähialueella.

Onnellinen retkeilijä löysi roppakaupalla korvasieniä Isokurunkankaalta.
Kuva: Anna Pakkanen

3.2.8 KÄYNNIN TERVEYS- JA HYVINVOINTIVAIKUTUKSET

Luonnossa liikkumisen terveysvaikutukset ovat viime vuosina olleet valtakunnallisesti paljon esillä. Metsähallituksen kävijätutkimuksiin on hiltajattain vakioitu kaksi kysymystä liittyen suoje-lualueilla koettuihin terveys- ja hyvinvointivaikutuksiin. Pyhä–Luoston kansallispuiston kävijätutkimuksessa näitä vaikutuksia kysyttiin nyt ensimmäistä kertaa (kysymykset 16 ja 17, liite 5).

Kävijätutkimuksen vastaajista 93 % oli täysin tai jonkin verran samaa mieltä siitä, et-

tä kansallispuistossa käynti lisäsi heidän fyysistä hyvinvointiaan (taulukko 38). Lisäksi psyykinen hyvinvointi lisääntyi 90 %:lla ja sosiaalinen 83 % :lla vastaajista. Kysymykseen koetuista terveys- ja hyvinvointivaikutuksista vastasi 98 % kaikista kyselyyn vastaajista, joten tulokset edustavat hyvin vastaajia kokonaisuudessaan.

Kysymys, jossa kysyttiin käynnin hyvinvointivaikutuksia rahassa, nostatti tunteita. Monet vastaajat sanoivat, ettei kysymykseen voi vastata, koska koettuja vaikutuksia ei voi mitata rahassa. Niinpä 25 % kyselyyn vastaajista oli jättänyt tämän koh-

“ Haluan sanoa, että tämän paikan arvoa itselleni en voi rahassa mitata, koska se, mitä täältä saan, ei ole mahdollista saada muualta. Luosto <3.

Lainaus kävijätutkimuksen vastauksesta koskien käynnin hyvinvointivaikutusten rahallista arvoa.

dan vastaamatta. Näin ollen kysymyksen 17 vastauksiin on suhtauduttava ehkä pienellä varauksella. Kuitenkin vastausten perusteella keskiarvo koettujen terveys- ja hyvinvointivaikutusten rahallisesta arvosta oli yli 425 €, mediaanin ollessa 200 € (taulukko 39). Osa vastaajista oli merkinnyt paljon suuremman arvon kuin järjestelmään oli mahdollista tallentaa. Nämä vastaukset tallennettiin korkeimmalla mahdollisella summalla eli 3500 €:lla. Joitakin poikkeuksellisen suuria lukuja poistettiin aineistosta.

Lisäkysely Luonnon terveys- ja hyvinvointivaikutuksista

Kävijätutkimuksen vakiokysymysten lisäksi sähköpostiosoitteensa antaneille vastaajille lähetettiin linkki erilliseen lisäkyselyyn verkossa, jossa tutkittiin Pyhä–Luoston kansallispuistossa koettuja luonnon terveys- ja hyvinvointivaikutuksia (liite 8). Kyselyssä oli paljon väittämiä, joihin piti vastata viisiportaisella asteikolla. Osa kysymyksistä oli toteutettu vapaina tekstikenttinä. Tähän kyselyyn vastasi 243 henkilöä, joten sen edustavuus ei ole yhtä hyvä kuin koko kävijätutkimuksen (johon vastasi 1 298 henkilöä), mutta siitä voi tehdä hyviä päätelmiä. Seuraavassa käsitellään mielenkiintoisimpia havaintoja, joita lisäkyselyn vastauksista nousi.

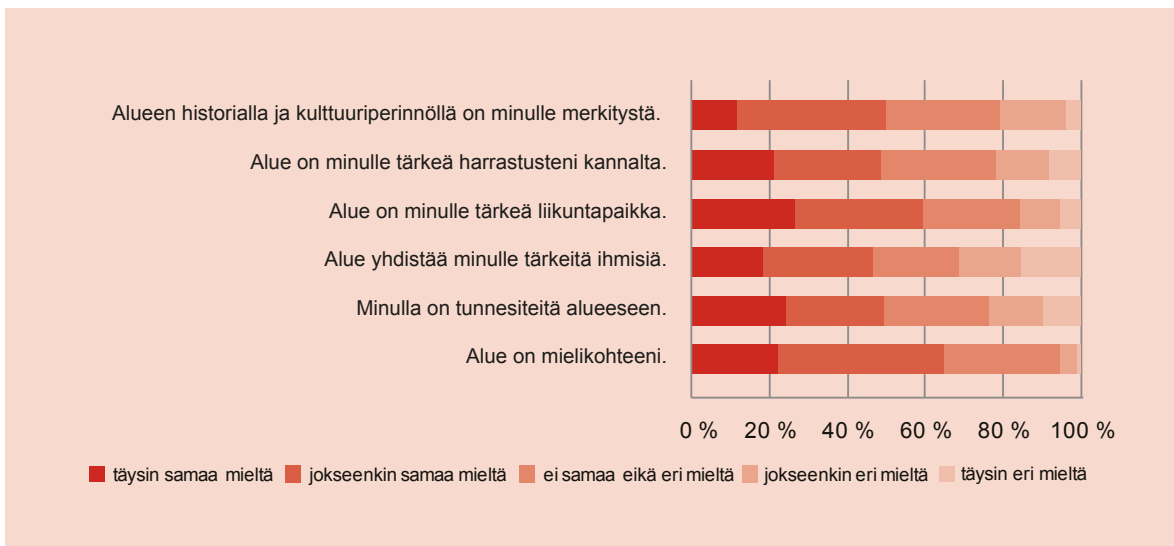
Vastaajien suhde Pyhä–Luoston kansallispuistoon on vahva, melkein 65 % oli täysin tai jossain määrin sitä mieltä, että Pyhä–Luoston kansallispuisto on mielikohde, 59 %:lle se on tärkeä liikun-

	Vastanneita		Arviointi, %					Keskiarvo	Keskihajonta
	n	%	Täysin eri mieltä	Jonkin verran eri mieltä	Ei samaa eikä eri mieltä	Jonkin verran samaa mieltä	Täysin samaa mieltä		
Sosiaalinen hyvinvointini lisääntyi	1271	98	0	2	15	39	44	4,24	0,80
Psyykinen hyvinvointini lisääntyi	1271	98	0	1	9	37	53	4,43	0,68
Fyysinen hyvinvointini lisääntyi	1272	98	0	1	7	35	58	4,50	0,66
Yhteensä	1276	98						4,39	0,72

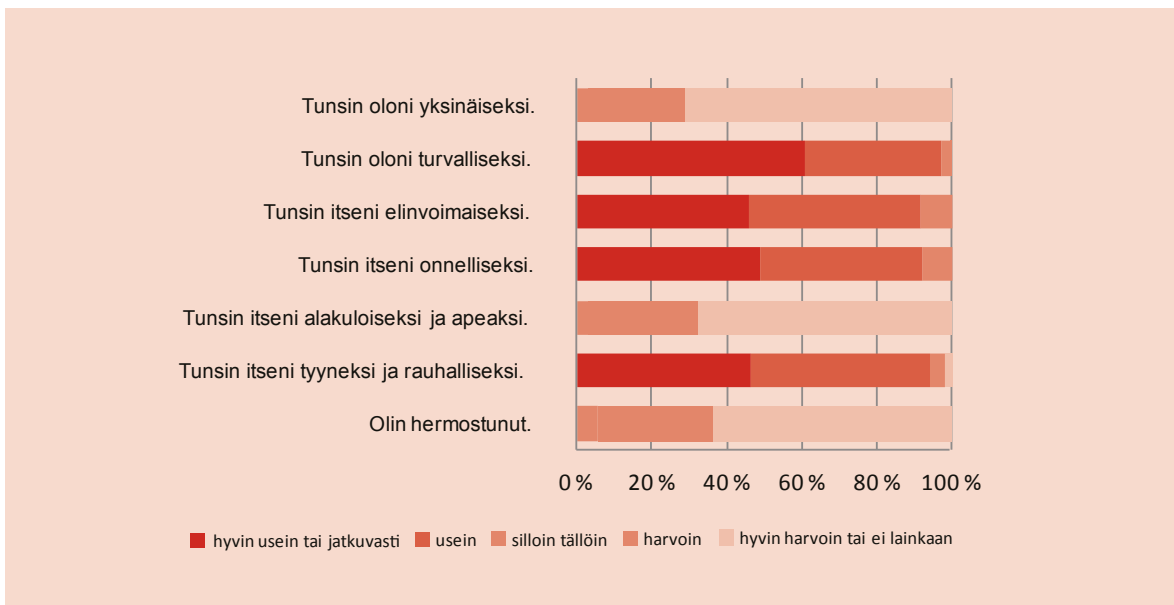
TAULUKKO 38. Vastanneiden kokemukset hyvinvoinnin lisääntymisestä terveyden eri osa-alueilla tällä käynnillä Pyhä–Luoston kansallispuistossa

Vastanneita		Keskiarvo, euroa	Keskihajonta	Prosenttipisteet				
n	%			Min	25 %	Med	75 %	Max
976	75	426	663	0	100	200	500	3500

TAULUKKO 39. Pyhä–Luoston kansallispuistossa koettujen terveys- ja hyvinvointivaikutusten rahallinen arvo

TAULUKKO 40. Kuinka hyvin väittämät kuvaavat vastaajien suhdetta Pyhä-Luoston kansallispuistoon. (n = 242)

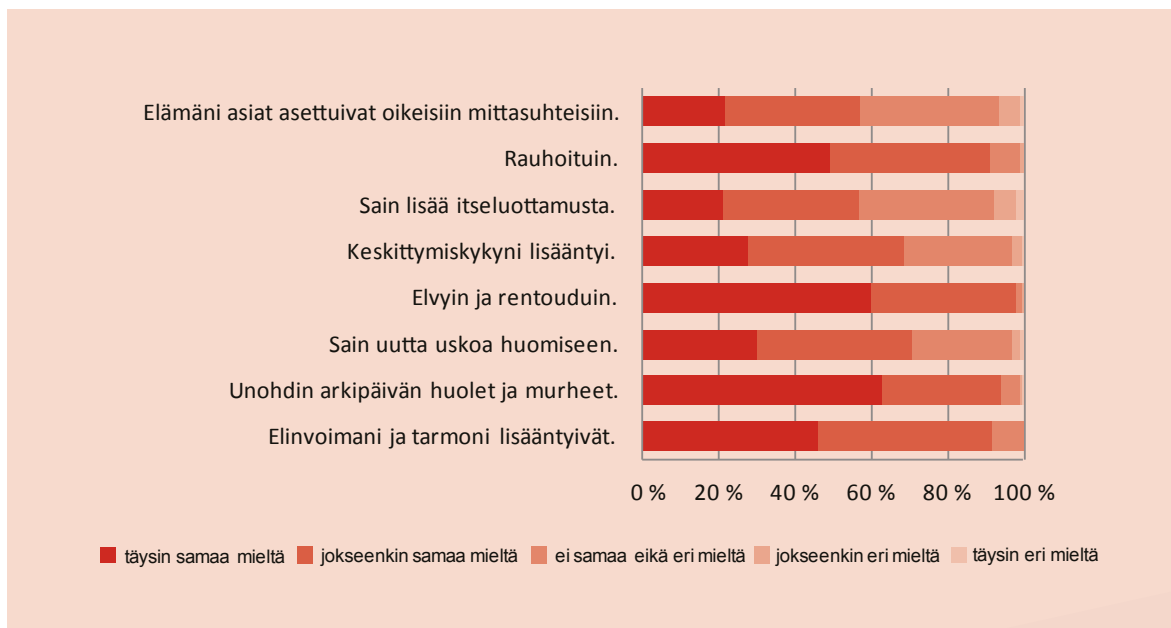

TAULUKKO 41. Kuinka hyvin väittämät kuvaavat vastaajien tuntemuksia Pyhä-Luoston kansallispuistoon. (n = 238)

tapaikka ja 50 % kokee, että alueen historialla ja kulttuuriperinnöllä on merkitystä (taulukko 40). Tosin monille tämän kysymyksen väittämät eivät olleet herättäneet erityisiä tunteita, 22–29 % vastaajista oli valinnut keskimmäisen kohdan ”ei samaa eikä eri mieltä”.

Kysyttäessä yleisiä tuntemuksia Pyhä-Luoston kansallispuistossa selvisi, että kävijät olivat onnellisia ja tyytyväisen oloisia. Vastaajista 97 % koki olonsa puistossa käynnin aikana usein tai jat-

kuvasti turvalliseksi. Näin ollen ainakaan Pyhä-Luoston kävijät eivät kokeneet esimerkiksi luonnossa liikkuvia eläimiä uhkana eivätkä reittien rakenteet myöskään aiheuttaneet vaaran tunnetta. Vastaajista 94 % tunsu puistossa olonsa hyvin usein tai jatkuvasti tyyneksi ja rauhalliseksi, 92 % onnelliseksi ja reilu 91 % elinvoimaiseksi (taulukko 41). Harva tunsu oloansa kansallispuistossa yksinäiseksi, vain alle 3 % vastasi silloin tällöin kokevansa yksinäisyyttä. Puistossa liikkuu retkei-

TAULUKKO 42. Miten käynti Pyhä-Luoston kansallispuistossa vaikutti vastaajan oloon. (n = 243)

lijöitä yksin melko harvoin, vain 4 % kävijöistä oli ilmoittanut liikkuvansa yksin (taulukko 9).

Pyhä-Luoston kansallispuisto vaikutti kävijöidensä oloon voimakkaan positiivisesti (taulukko 42). Vastaajista melkein 98 % oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että käynti puistossa elvytti ja rentoutti, 94 %:lla unohtuivat arkipäivän murheet ja huolet ja vajaa 91 % rauhoitui. Vastaajista reilu 68 % oli täysin tai jokseenkin sitä mieltä, että heidän keskittymiskykynsä lisäytyi kansallispuistossa käynnin jälkeen. Tämä on melko upea löydös nykyajan lyhyestä keskittymiskyvystä kärsiville ihmisille.

Edellistä kysymystä tarkennettiin hieman kysymällä kävijän oloon liittyviä väittämiä (taulukko 43). Monessa vastauksessa tulos seurasi edellisen kysymyksen linjaa, mutta mielenkiintoinen esimerkiksi kysymyksen tuloksista oli tieto, siitä että 77 % oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että luonnossa oleminen lujitti vastaajan suhdetta hänelle tärkeisiin ihmisiin.

Kävijän kokemia tuntemuksia luonnonympäristöstä kysyttiin erilaisilla väittämillä (taulukko 44). Vastaajista vähintään 97 % oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että hiljaisuus ja luonnonäänet olivat nautinnollista. Vajaa 88 % harrasti kansallispuistossa käydessään tavanomais-

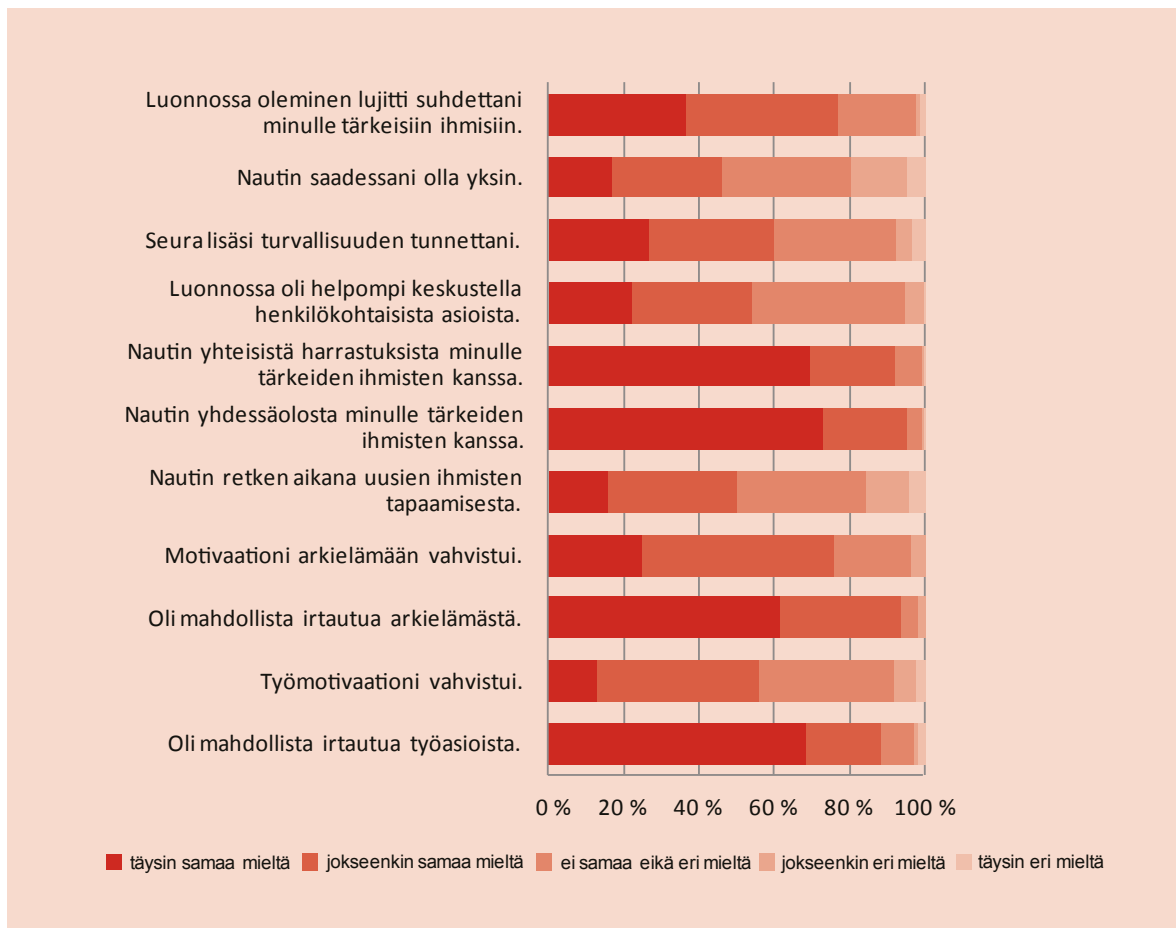

Vaivero.
Kuva: Juha Paso

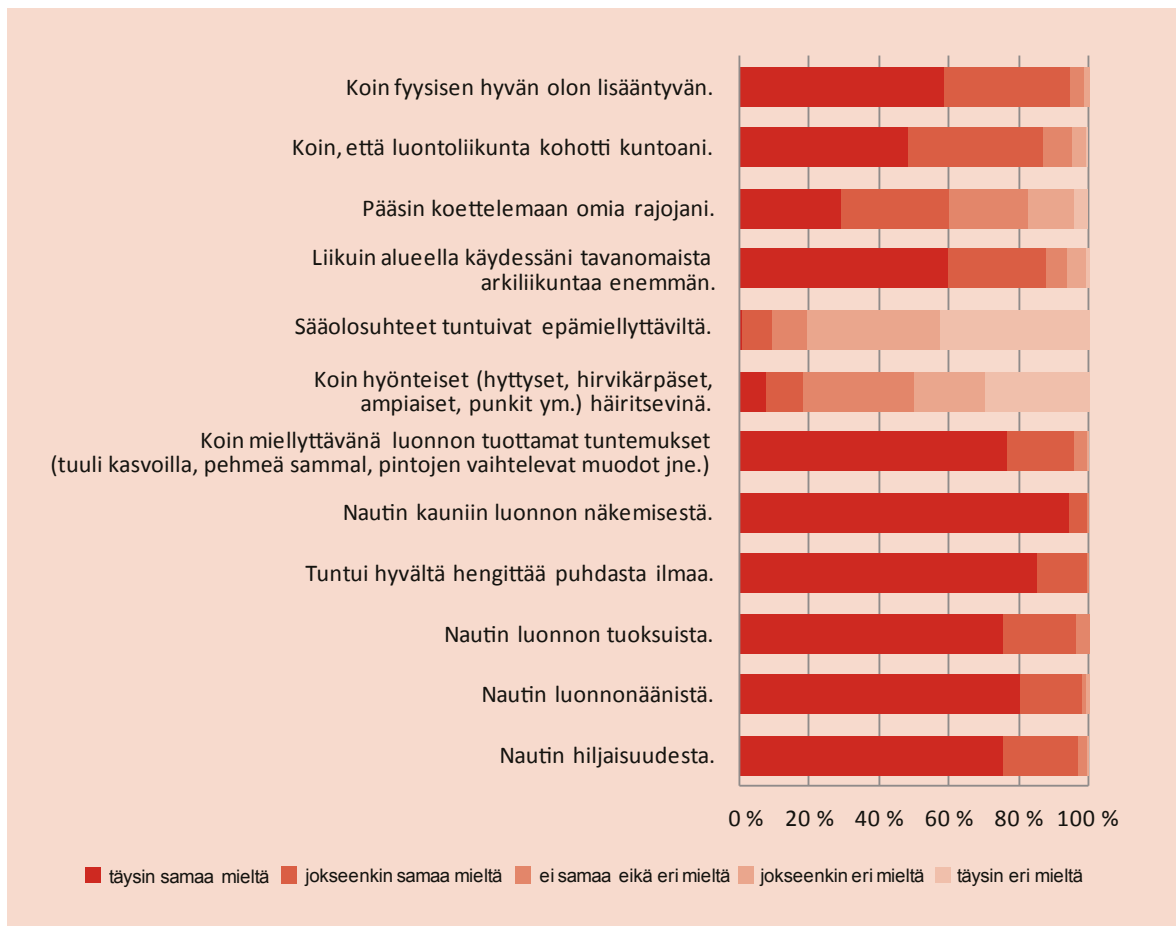
ta arkiliikuntaa enemmän. Vaikka sääsket ja muut hyönteiset näkyvät usein negatiivisissa palautteissa, kuitenkin vain reilun 18 %:n mielestä hyönteiset olivat häiritseviä ja vain 9 %:n mielestä alueen sääolosuhteet olivat epämiellyttävät.

Lisäkyselyyn vastaajista yli 80 % harrasti reipää ja reipasta liikuntaa (jonkin verran hikoilua ja/tai hengityksen kiihtymistä) ja yli 33 % voimaperäistä ja rasittavaa liikuntaa (voimakasta hikoilua ja/tai hengityksen kiihtymistä). Kukaan ei vastannut, ettei olisi liikkunut kansallispuistossa vierailunsa aikana lainkaan. Kysymyksessä oli mahdollista vastata useaan kohtaan.

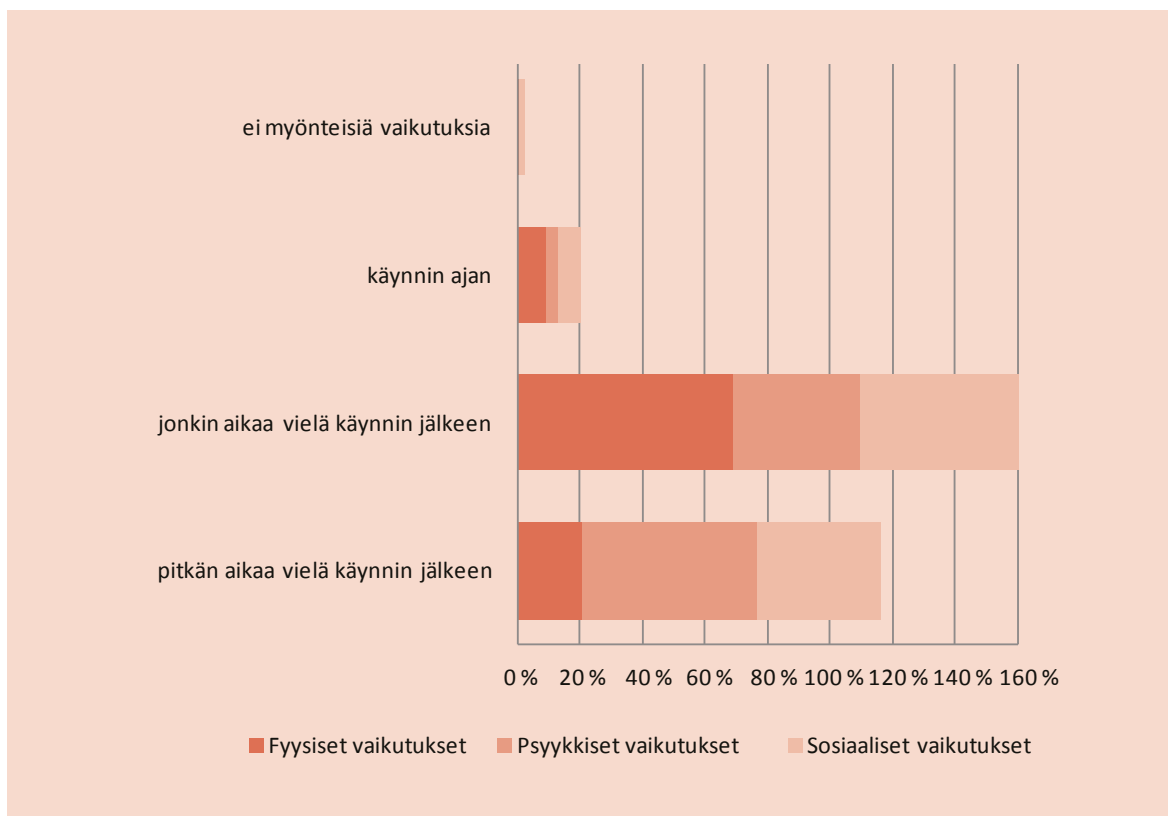
Myönteisten terveys- ja hyvinvointivaikutusten kesto kysyttäessä olivat löydökset todella positiivisia (taulukko 45). Vastaajista yli 56 % oli sitä mieltä, että käynnin aiheuttamat positiiviset psyykkiset terveys- ja hyvinvointivaikutukset kestävän vielä pitkän aikaa käynnin jälkeen. Fyysiset vaikutukset säilyvät vastaajista 69 %:n mielestä

TAULUKKO 43. Väittämiä, siitä miten käynti Pyhä–Luoston kansallispuistossa vaikutti vastaajan oloon. (n = 241)

TAULUKKO 44. Väittämiä kävijän kokemista tuntemuksista luonnonympäristössä Pyhä–Luoston kansallispuistossa. (n = 243)

TAULUKKO 45. Myönteisten terveys- ja hyvinvointivaikutusten kesto Pyhä-Luoston kansallispuistossa vierailun jälkeen. (n = 242)

“Pyhä on aina yhtä lumoava paikka, siellä kurussa tuntee pienuutensa, hyvällä tavalla. On myös mukavaa kun retkeilijät tervehtivät toisiaan polulla kulkiessaan. Ja näin ikääntyessä saa kokea onnistumisen tunteita, kun vielä jaksaa kavuta Isonkurun portaat, ylös ja alas. Ja myös onnellisuutta siitä, että jalat vielä toimivat. Lyhyimmät reitit ja tasoitettut väylät antavat lähes kaikille mahdollisuuden luontokokemuksiin.

Vapaamuotoinen vastaus Pyhä-Luoston kansallispuiston erillisessä terveys- ja hyvinvointikyselyssä.

vielä jonkin aikaa käynnin jälkeen ja sosiaaliset vaikutukset 40 %:n mielestä vielä pitkän aikaa. Käynti kansallispuistossa on siis hyvinkin pitkän ajan vaikuttava positiivinen kokemus.

Noin 20 %:lla vastaajista (47 kpl) oli mukana alle 15-vuotiaita lapsia. Heille oli suunnattu lisäkysymyksiä lasten kokemuksiin liittyen. Vaikutuksia lasten terveyteen ja hyvinvointiin selvitettiin erilaisilla väittämillä (taulukko 46). Vastaajista melkein 98 % oli täysin tai jokseenkin saamaa mieltä siitä, että heidän lapsensa nautti puistossa käydessään yhdessäolosta ja melkein 96 %:n mukaan heidän lapsensa nautti luonnossa olemisesta. Lapsi tunsi liikkumisen iloa ja riemua 89 %:n mukaan. Vastaajista 80 % oli sitä mieltä, että heidän lapsensa oppi luonnosta uusia asioita ja heidän kiinnostuksensa luontoa kohtaan lisääntyi. Tämä löydös luo loistavaa pohjaa luontokasvatukselle, vaikka otos melko suppea onkin. Yksikään vastaaja ei ollut sitä mieltä, että heidän lapsensa olisi kokenut luonnon pelottavana.

Kyselyyn vastattiin vasta matkan päätyttyä, vapaamuotoisissa vastauksissa kaivattiinkin jo takaisin tuntuille ja soille (liite 9). Vapaamuotoiseen kysymykseen Pyhä-Luoston kansallispuis-

“Tärkeää oli rentouttava vaikutus, mm. verenpainelääkitystä piti vähentää lomailun aikana.

Vapaamuotoinen vastaus Pyhä-Luoston kansallispuiston käynnin vaikutuksista erillisessä terveys- ja hyvinvointikyselyssä.

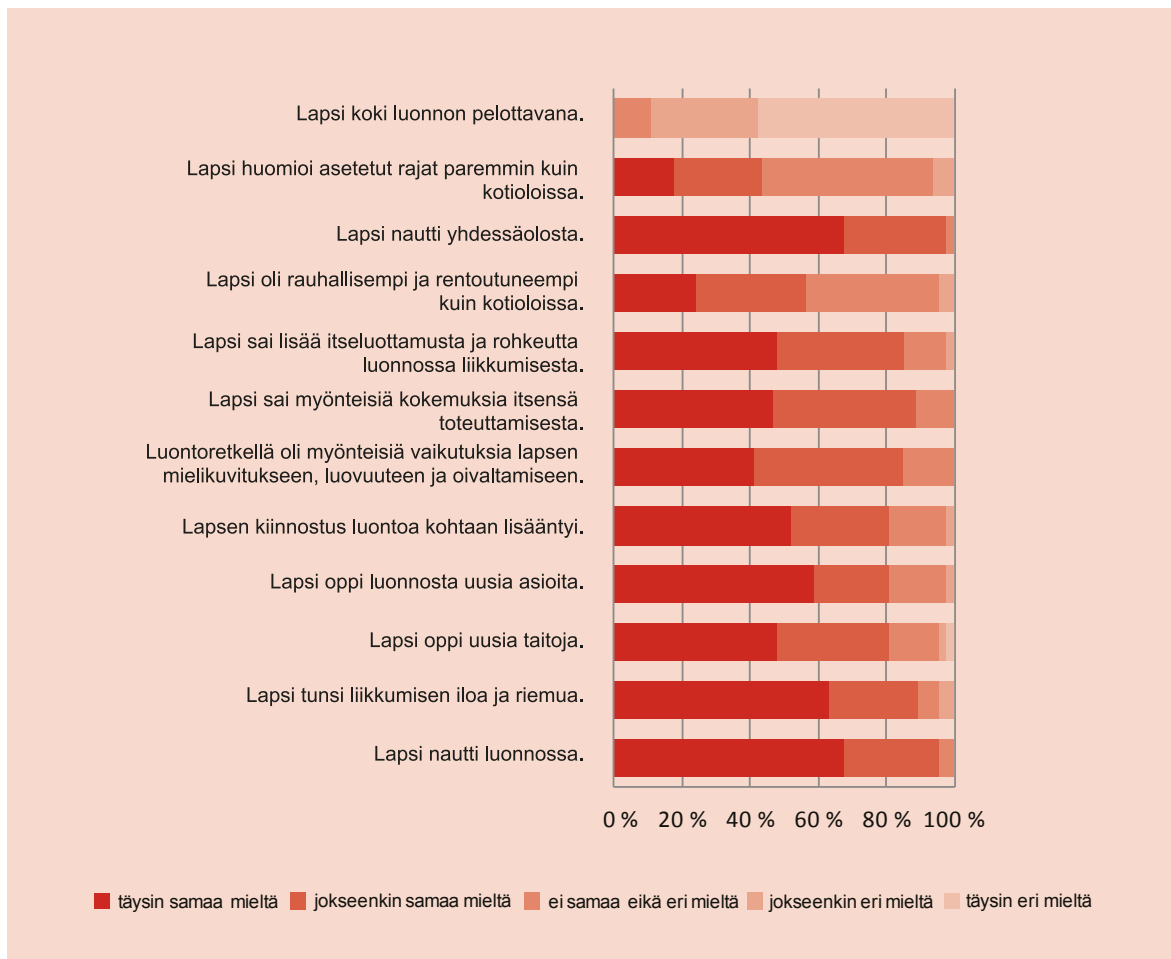
ton käynnin myönteisistä vaikutuksista vastasi jopa reilu 52 % kaikista lisäkyselyyn vastaajista. Näissä vastauksissa saattoi todella aistia kävijöiden kokemat ilon ja onnen hetket. Monet erittelivät kokemiaan hetkiä ja useat myös kiittelivät reittien helppoutta ja paljon kiitosta tuli siitä, että myös huonokuntoiset ja kokemattomat pääsivät mahtavien luontokokemusten äärelle. Selvästi suurin osa vapaamuotoisista vastauksista oli positiivisia. Vapaamuotoisia vastauksia kielteisistä

asioista oli myös jonkun verran (36 %), mutta näistä vain noin puolet oli todellisia kielteisiä kokemuksia, loput olivat vain lyhyitä toteamuksia ”ei kielteisiä tuntemuksia”. Negatiiviseksi koettiin mm. sääsket, puutteelliset opastukset (opastuksen uusiminen on aloitettu kesällä 2016) ja osin reittien kunto. Muutaman mielestä reiteillä oli jo liikaa ihmisiä.

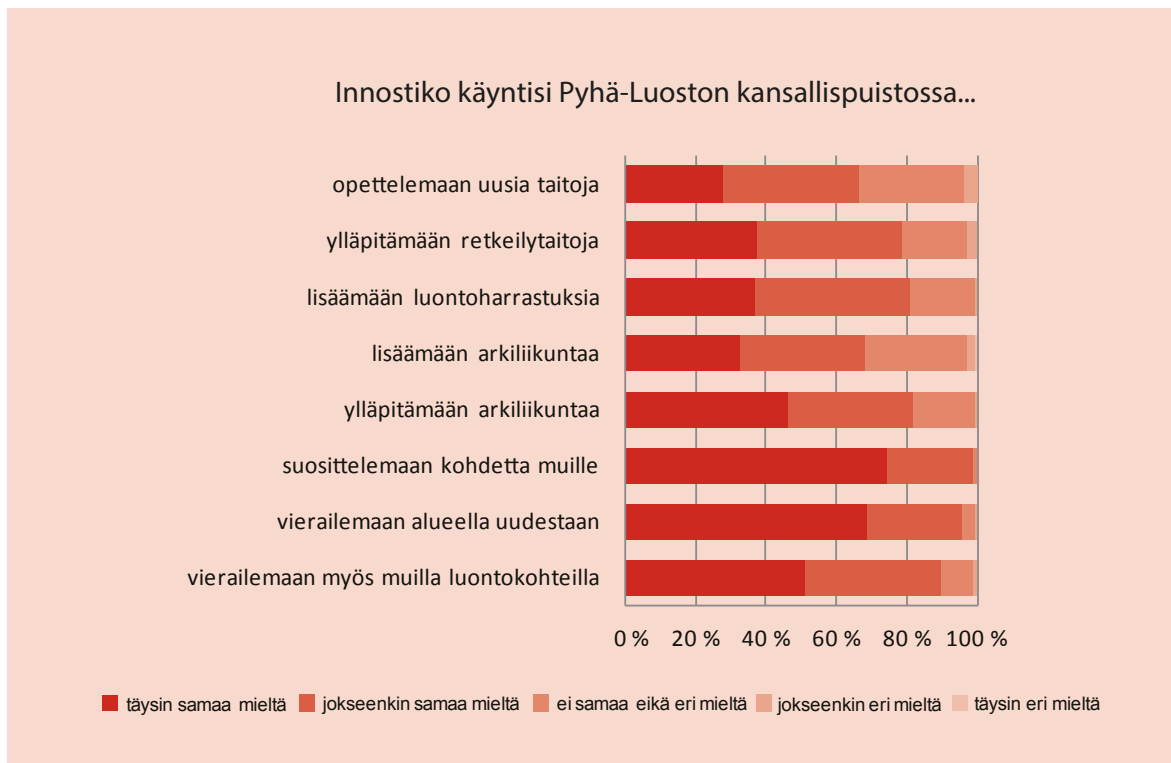
Kyselyn loppupuolella selvitettiin myös, mihin tulevaisuuden asioihin käynti Pyhä-Luostonkansallispuistossa innosti (taulukko 47). Vastaajista melkein 99 % oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että suosittelisi kohdetta muille. Alueelle tulisi uudestaan vierailemaan reilu 95 % vastaajista ja reilu 89 % innostui myös vierailemaan muilla luontokohteilla. Lisäksi vajaa 82 % oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että käynti kansallispuistossa innosti ylläpitämään arkiikuntaa.

Retkipäivän jälkeistä rentoutumista Aarnilammen uimarannalla, maisemana Ukko-Luosto. Kuva: Anna Pakkanen

TAULUKKO 46. Vastaajien lasten terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä väittämiä käynnistä Pyhä-Luoston kansallispuistossa. (n = 46)

TAULUKKO 47. Mihin käynti Pyhä-Luoston kansallispuistossa innosti vastaajia. (n = 242)

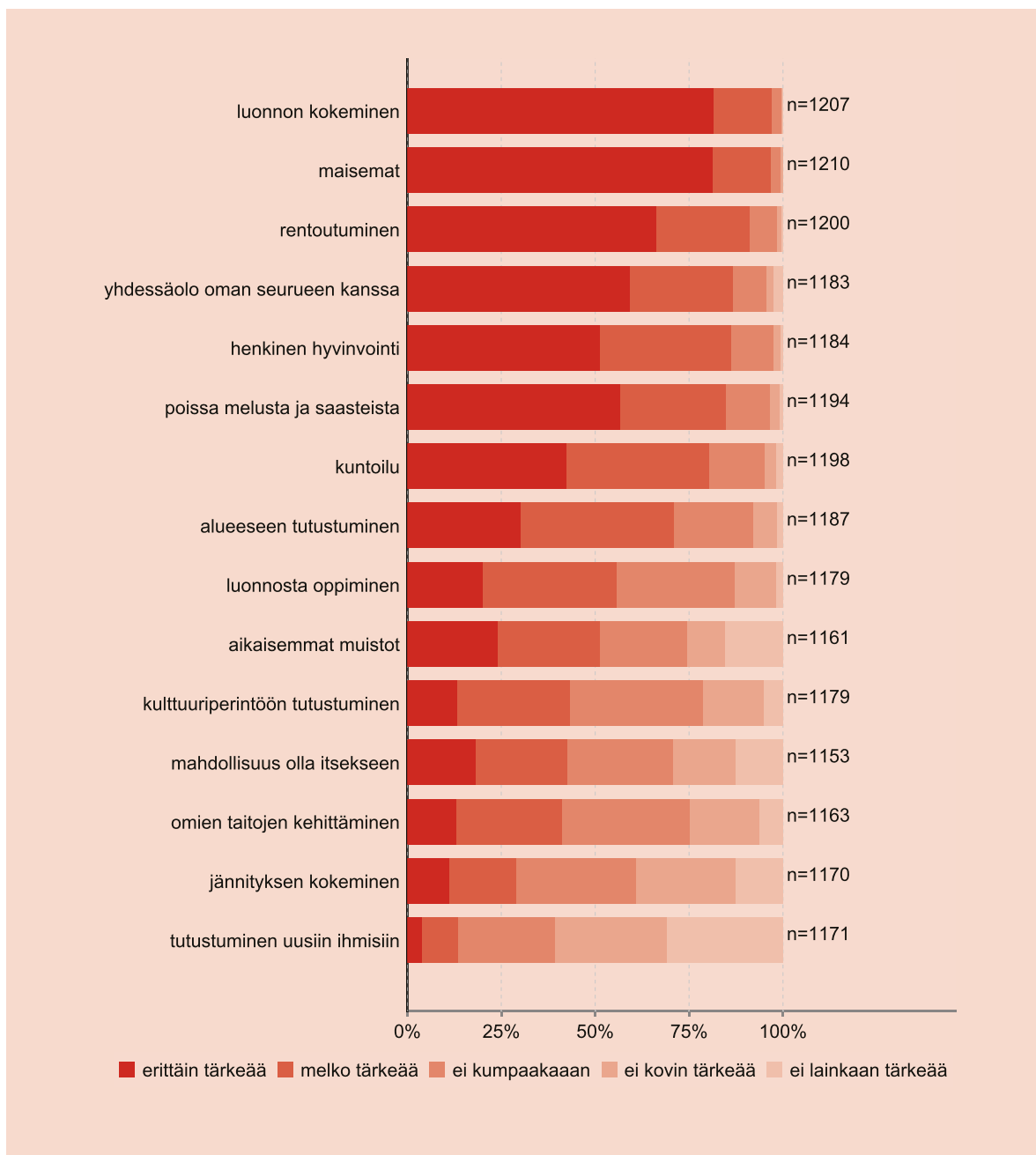
3.3 Kävijätyytyväisyys

3.3.1 KÄYNNIN TARKOITUS

Edellisistä ja muiden alueiden kävijätutkimuksista hieman poiketen suosituimmaksi syyksi tulla Pyhä-Luoston kansallispuistoon nousi luonnon kokeminen (taulukko 48). Viisiportaisella asteikolla (1 tarkoitti ei lainkaan tärkeää ja 5 erittäin tärkeää) luonnon kokeminen sai keskiarvon 4,78. Tiukasti perässä tuli myös Suomen eteläisimpien tuntureiden maisemat keskiarvolla 4,77. Näissä

kahdessa kohdassa myös vastausten keskihajonta oli pienintä, eli niistä vallitsi suurin yksimielisyys. Muita tärkeitä syitä kansallispuistossa vierailulle olivat rentoutuminen ja yhdessäolo oman seurueen kanssa, poissa melusta ja saasteesta oleminen ja henkinen hyvinvointi. Uusiin ihmisiin tutustumista pidettiin selvästi vähiten tärkeänä. Eniten hajontaa kansallispuistoon saapumisen syistä saivat aikaan aikaisemmat muistot ja mahdollisuus olla itseksen.

TAULUKKO 48. Syitä tulla Pyhä-Luoston kansallispuistoon.

3.3.2 KÄVIJÖIDEN MIELIPITEET ALUEESTA, PALVELUISTA JA YMPÄRISTÖN LAADUSTA

Tutkimukseen osallistuneita pyydettiin arvioimaan vierailullaan käyttämiensä palveluiden, rakenteiden ja ympäristön määrää ja laatua. Yhteensä 94 % vastaajista piti Pyhä–Luoston kansallispuiston palveluiden nykyistä määrää melko hyvänä tai erittäin hyvänä, ja palveluiden määrä sai arvosanan 4,3 asteikolla 1–5. Yksikään vastaaja ei ollut tyytymätön palveluiden määrään.

Käytetyimpiä palveluita ja rakenteita Pyhä–Luoston kansallispuistossa olivat reittien opastaulut (97 % vastanneista), polut ja latureitistöt (95 %), polku- ja latuviitoitukset (93 %) ja tiestö (88 %) (taulukko 49). Tiestöä tosin on itse kansal-

lispuiston alueella hyvin vähän, joten tässä vaastajat ovat ehkä tarkoittaneet koko matkailukeskusten alueen tiestöä. Vähiten vastanneet olivat käyttäneet Metsähallituksen alueen palveluita sosiaalisessa mediassa (41 %) ja luontokeskuksen palveluita (53 %). Yrittäjien Pyhä–Luoston kansallispuistossa tuottamia palveluita oli käyttänyt 69 % vastanneista.

Kansallispuiston palveluita ja rakenteita käyttäneet olivat keskimäärin melko tyytyväisiä käyttämiinsä palveluihin, sillä yksikään ennakkoon määritelty osatekijä ei saanut huonompaa arvosanaa kuin 3,7 asteikolla 1–5, jossa 5 tarkoittaa erittäin hyvää ja 1 erittäin huonoa (taulukko 49

TAULUKKO 49. Pyhä–Luoston kansallispuiston palveluiden käyttö ja laadun arviointi.

Palvelu tai ympäristötekijä	Käyttänyt ja arvioinut		Arviointi, %					Keskiarvo	Ei käyttänyt n
	n	%	Erittäin huono	Melko huono	Keskinkertainen	Melko hyvä	Erittäin hyvä		
Pysäköintipaikat	1020	79	0	2	14	40	44	4,3	250
Tiestö	1129	88	0	2	24	51	24	4,0	131
Reittien opastetaulut	1245	97	1	3	17	49	29	4,0	23
Polku- ja/tai latureitistö	1222	95	0	1	12	49	38	4,2	35
Polku- ja/tai latuviitoitukset	1200	93	1	3	16	49	31	4,1	49
Tulentekopaikat ja laavut	1086	84	0	1	11	44	44	4,3	171
Polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla	980	76	0	2	12	43	44	4,3	287
Yleisökäymälät	928	72	1	6	23	43	27	3,9	339
Jätehuollon toteutus ja ohjaus	886	69	1	6	28	47	19	3,8	354
Eryistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljettavuus, turvallisuus, opasteet yms.)	957	74	1	4	25	49	21	3,9	286
Esitteet ja opaskirjat	947	74	1	5	26	50	19	3,8	302
Luontokeskuksen, -talon tai -tuvan palvelut	689	53	1	2	14	40	43	4,2	562
Ennakkoinformaatio	794	62	1	5	32	45	18	3,7	437
Metsähallituksen alueen palvelut sosiaalisessa mediassa (Facebook, Instagram, Youtube)	530	41	1	6	37	38	18	3,7	711
Yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmalvelut)	892	69	1	4	30	48	17	3,8	358
Reittien ja rakenteiden turvallisuus	1214	94	0	2	17	55	26	4,0	43
Yleinen turvallisuus	1235	96	0	1	14	52	33	4,2	28
Yleinen siisteys	1246	97	0	0	9	48	43	4,3	19
Maiseman vaihtelevuus	1249	97	0	1	8	35	56	4,5	15
Jokin muu	25	2	12	24	20	20	24	3,2	11
Vastanneita yhteensä	1288	100							

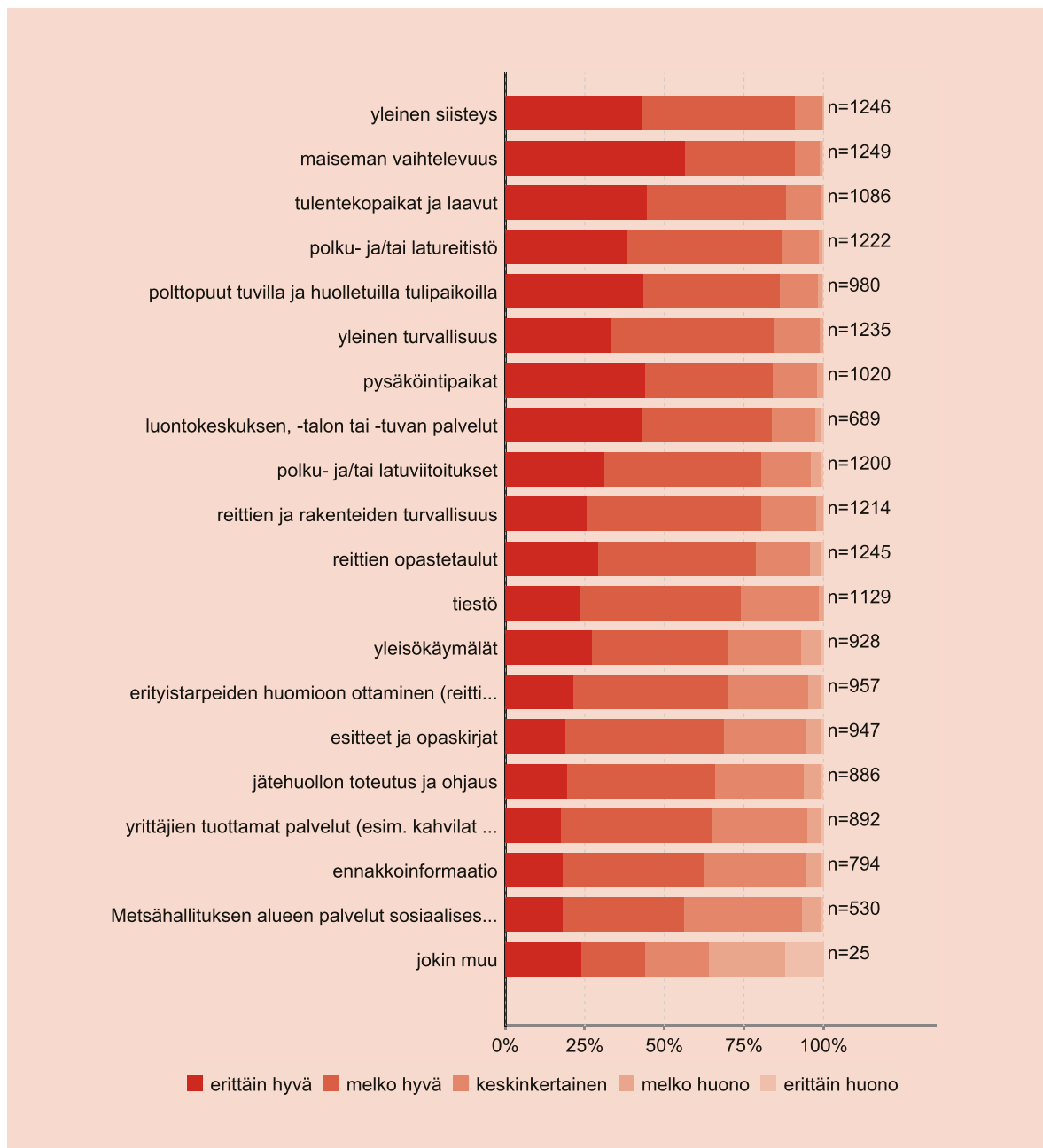
ja 50). Tyytyväisimpiä vastaajat olivat polttopuuhuoltoon tuvilla ja taukopaikoilla (4,3) sekä luontokeskus Naavan palveluihin (4,2).

Sosiaalisen median palvelut sekä ennakkoinformaatio saivat alhaisimmat arvosanat, keskimäärin 3,7. Esitteet ja opaskirjat sekä yrittäjien tuottamat palvelut saivat toiseksi huonommat arvosanat, keskimäärin 3,8. Huonoja arvosanoja saivat myös yleisökäymälät (3,9), jätehuollon toteutus ja ohjaus alueella (3,9) sekä erityistarpeiden huomioon ottaminen reiteillä ja opasteissa (3,9). Kyselylomakkeen kohdassa ”jokin muu” vastaajat olivat arvioineet muun muassa seuraavia

asioita: sää (3 vastausta), kierrätys (2 vastausta), yleisökäymälät ja kartat.

Vaikka Pyhä-Luoston kansallispuiston sosiaalisen median palvelut ja ennakkoinformaatio olivat saaneet alhaisimmat arvosanat, silti vähintään 56 % piti näitä palveluita melko hyvinä tai erittäin hyvinä. Näitä palveluita on myös kehitetty paljon sitten vuoden 2015.

Ympäristöön liittyvistä tekijöistä kävijät arvosivat Pyhä-Luoston kansallispuistossa erityisesti maiseman vaihtelevuutta ja yleistä siisteyttä. Vastanneista 91 % piti näitä melko tai erittäin hyvinä.

TAULUKKO 50. Vastanneiden mielipiteet Pyhä-Luoston kansallispuistossa käyttämiensä palveluiden laadusta.

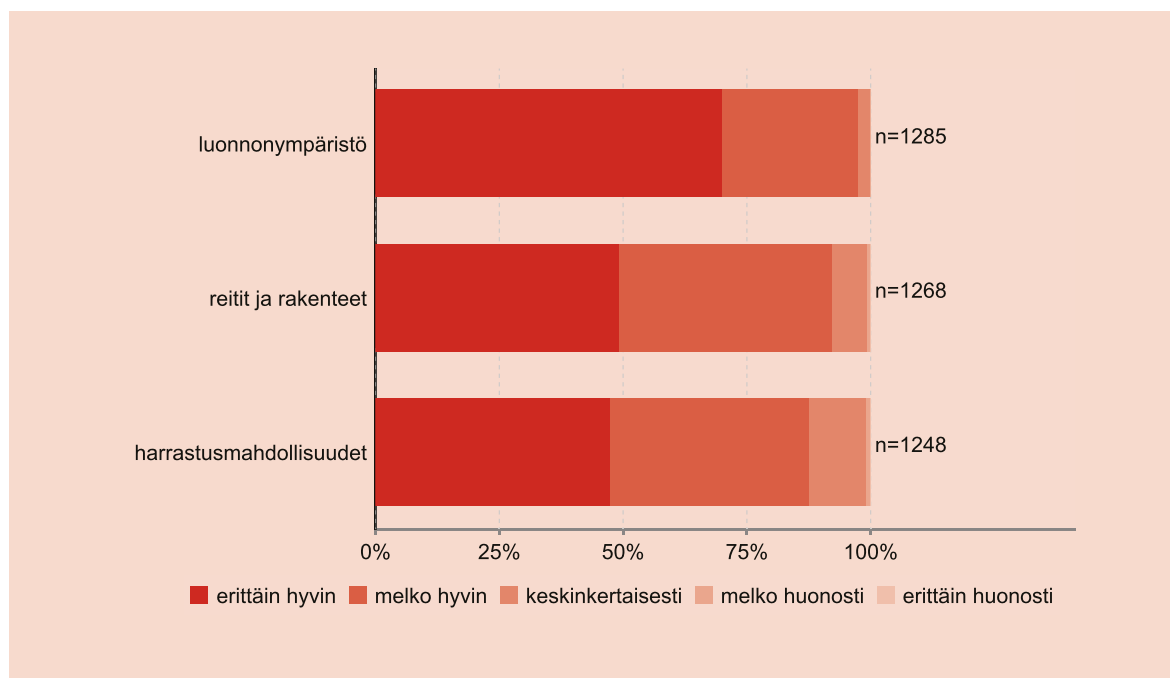
3.3.3 KÄVIJÖIDEN ODOTUSTEN TOTEUTUMINEN

Kävijöiden ennako-odotukset Pyhä–Luoston kansallispuiston luonnonympäristöstä, harrastusmahdollisuuksista ja reiteistä sekä rakenteista täyttyivät varsin hyvin (taulukko 51). Kävijät arvioivat odotuksia asteikolla yhdestä viiteen (1 = toteutui erittäin huonosti, 5 = toteutui erittäin hyvin).

Parhaiten odotukset täytti luonnonympäristö, jonka vastaavuus odotuksiin sai keskiarvon 4,67. Yksikään vastanneista ei arvioinut luonnonympäristön täyttäneen ennako-odotuksia erittäin huonosti tai melko huonosti. Vastanneista 97 % puolestaan arvioi ennako-odotusten täyttyneen erittäin hyvin tai melko hyvin.

Heikoiten odotuksia vastasivat harrastusmahdollisuudet, joiden kohdalla odotusten täyttyminen arvioi melko huonoksi 1 % ja keskinertaisesti 12 % vastaajista. Harrastusmahdollisuuksista viestimiseen täytynee tulevaisuudessa kiinnittää erityistä huomiota. Harrastusmahdollisuuksien vastaavuus odotuksiin sai kuitenkin hyvän keskiarvon 4,34. Reittien ja rakenteiden vastaavuus odotuksiin sai keskiarvon 4,41.

TAULUKKO 51. Vastanneiden ennako-odotusten täytyminen Pyhä–Luoston kansallispuistossa.

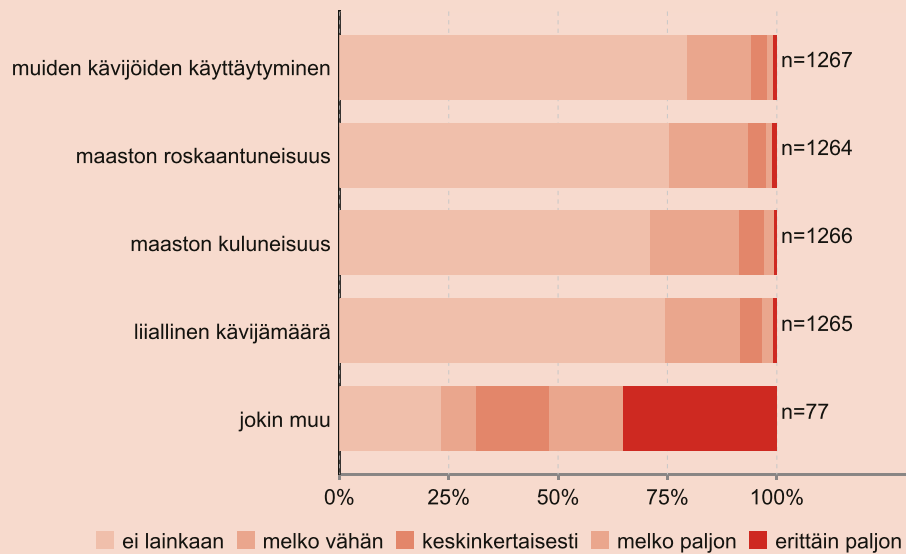

3.3.4 VASTANNEIDEN KÄYNTIÄ HÄIRITSEVÄT TEKIJÄT

Vastaajia pyydettiin arvioimaan, oliko jokin tekijä häirinnyt heidän tämänkertaista vierailuaan Pyhä–Luoston kansallispuistossa. Mielipidettä kysyttiin maaston kuluneisuudesta ja roskaantuneisuudesta, luonnonympäristön käsittelystä, liiallisesta kävijämäärästä, muiden kävijöiden käyttäytymisestä ja liikenteen melusta alueella. Näiden lisäksi oli mahdollista ilmoittaa ja arvioida käyntiä häirinneitä muita tekijöitä. Arviointi suoritettiin asteikolla yhdestä viiteen (1 = häiritسی erittäin paljon, ..., 5 = ei häirinnyt lainkaan).

Pääsääntöisesti vastaajat eivät olleet kokeneet häiriötä vieraillessaan Pyhä–Luoston kansallispuistossa (taulukko 52). Kaikissa kohdissa yli 70 % vastanneista arvioi, ettei kyseinen tekijä häirinnyt lainkaan heidän vierailuaan. Kävijöitä häiritseviä tekijöitä olivat maaston kuluneisuus ja liiallinen kävijämäärä. Vähiten vastanneita häiritسی muiden kävijöiden käyttäytyminen.

Noin 6 % vastanneista oli kokenut häiritsevänä jonkin muun kuin edellä mainitut. Useimmin mainitut häiriötekijät liittyivät sähähän tai alueen palvelurakenteisiin (taulukko 53), erityisesti hyttiset koettiin häiriöksi, sillä ne saivat 21 mainintaa. Yksittäisistä häiriötekijöistä mainittiin myös puutteellinen opastus (7 mainintaa), sekä yleisökäymälät (4 mainintaa). Opastukseen on jatkossakin kiinnitettävä huomiota, ja reittiopasteet ovatkin onneksi paraikaa uusimisen alla.

TAULUKKO 52. Vastanneita häirinneet tekijät Pyhä–Luoston kansallispuistossa.

Häiriö, muu	kpl
Hyttyset (sääskeet, mosQUITOS)	21
Opastus (kävelyreitien opasteet, opasteet Naavalta Karhunjuomalammelle, reittien opastus Luosto, Yli-Luoston ja Perheluoston opasteet Torvisen Majalta)	7
Käymälät (ei wc-paperia, istuinten renkaat likaiset, haju, purut puuttui)	4
Roskaiset ladut	3
Kartat (huonot kartat, kartat epäselvät)	3
Sade	3
Hiihtokelit loppuu	2
Metallipitkokset (hankala koiran kanssa)	2
Ladulla kävelijät	2
Hiekoitus	1
Hiljaista on	1
Jätepisteiden kunto (Uittoluosto)	1
Kahvila ei auki opasteiden toisin väittäessä	1
Koiralatuksen puutos	1
Laskettelualueelta kuuluva ”yksinpuhelu”	1
Latukone ei kulje tarpeeksi taajaan	1
Light pollution (valosaaste)	1
Liian leveät polut	1
Liian vähäinen kävijämäärä Luostolla	1
Metelöinti luontopolulla, rippikoululaisia?	1
Moottorikelkkailu lisääntynyt	1
Omistajat eivät siivoa koiran jätöksiä	1
Pitkospuut rikkiäisiä	1
Sauvakävelijöiden tekemät reiät pitkospuissa	1
Sää	1
Tiedotuksen puute portaista	1
Torvisen Maja oli kiinni	1
Tulipaikkojen edustat	1
Tämä tutkimus	1
Ukko-Luoston raput	1
Very windy (hyvin tuulista)	1
Everything ok	1
YHTEENSÄ	69

TAULUKKO 53. Muut käyntiä häirinneet tekijät.

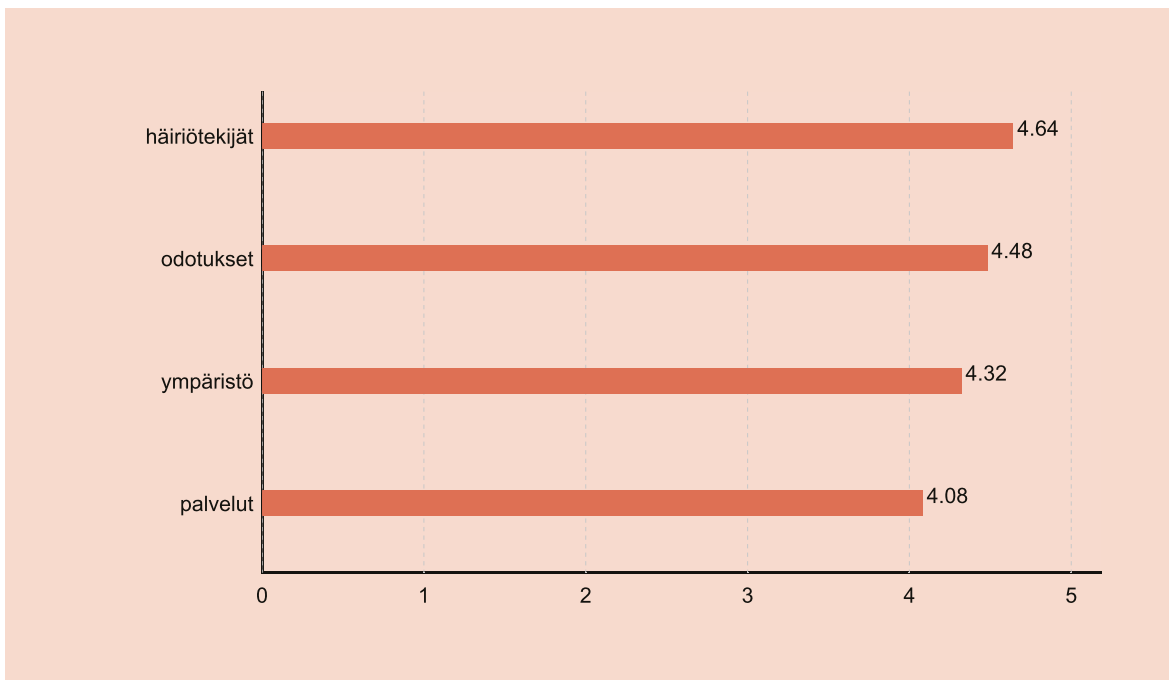
Pitkokset herättävät tunteita. Ne ovat monelle tärkeitä tunnelmanluoja, mutta yhtä lailla niiden kestävyys saa negatiivista palautetta. Kuva: Anna Pakkanen

3.3.5 KÄVIJÄTTYTYVÄISYYSINDEKSI

Valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijättytyväisyysindeksi laskettiin seuraavien osa-tekijöiden keskiarvona: mielipiteet palveluista ja ympäristön laadusta, ennako-odotusten toteutuminen ja käyntiä häirinneet tekijät. Arvosana 5 tarkoittaa erittäin hyvää ja arvosana 1 erittäin huonoa. Indeksi on käyttökelpoinen valtakunnallisissa vertailuissa ja kuvaa karkealla tasolla kävijöiden

yleistä tyytyväisyyttä heidän kyseiseen käyntiinsä Pyhä–Luoston kansallispuistossa.

Pyhä–Luoston kansallispuiston kävijättytyväisyysindeksi vuonna 2015 oli 4,28. Kaiken kaikkiaan kävijät olivat siis enemmän kuin melko tyytyväisiä kansallispuistoon. Kaikissa kävijättytytyväisyyden osa-tekijöissä arvosanaksi tuli reilusti yli neljä, (taulukko 54). Heikoin arvosana oli palveluilla, joka sai ainoana osin alle neljän keskiarvon tyytyväisyyksiä (taulukko 55).

TAULUKKO 54. Kävijättytytyväisyyteen liittyvien osatekijöiden keskiarvot (1 = erittäin huono, ... 5 = erittäin hyvä) Pyhä–Luoston kansallispuistossa.

Palvelut		Ympäristö		Odotukset		Häiriötekijät	
Pysäköintipaikat	4,26	Reittien ja rakenteiden turvallisuus	4,04	Luonnonympäristö	4,4	Maaston kuluneisuus	4,59
Tiestö	3,96	Yleinen turvallisuus	4,17	Harrastusmahdollisuudet	4,34	Maaston roskaantuneisuus	4,65
Reittien opaste- taulut	4,03	Yleinen siisteys	4,34	Reitit ja rakenteet	4,41	Liiallinen kävijämäärä	4,62
Polku- ja/tai latureitistö	4,24	Maiseman vaihtelevuus	4,46			Muiden kävijöiden käyttäytyminen	4,71
Polku- ja/tai latuviitoitukset	4,07						
Tulentekopaikat ja laavut	4,32						
Polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla	4,28						
Yleisökäymälät	3,90						
Jätehuollon toteutus ja ohjaus	3,78						
Erytistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljettavuus, turvallisuus, opasteet yms.)	3,86						
Esitteet ja opas- kirjat	3,81						
Luontokeskuksen palvelut	4,24						
Ennakkoinformaatio	3,74						
Metsähallituksen alueen palvelut sosiaalisessa mediassa (Facebook, Instagram, Youtube)	3,67						
Yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmalvelut)	3,76						
Reittien ja rakenteiden turvallisuus	4,04						
Palveluiden määrä	4,33						
Aluekohtainen keskiarvo	4,04		4,25		4,48		4,64
Vertailukelpoinen keskiarvo	4,08		4,32		4,48		4,64

Aluekohtainen kävijätyytyväisyysindeksi	4,24
Valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi	4,28

TAULUKKO 55. Kävijätyytyväisyyden osatekijöiden keskiarvot ja kävijätyytyväisyysindeksi Pyhä-Luoston kansallispuistossa vuonna 2016. Arviointi: 1 = erittäin huono, ... 5 = erittäin hyvä.

3.5 Vapaamuotoiset ajatukset

Vapaamuotoista palautetta Pyhä–Luoston kansallispuistosta antoi 192 henkilöä eli noin 15 % kävijätutkimukseen vastanneista. Palautteesta löytyi Pyhä–Luoston kansallispuistoa, sen luontoa ja palveluja koskevia kiitoksia ja kehuja, mutta myös moitteita ja kehittämisehdotuksia (liite 4).

Vapaamuotoisissa ajatuksissa mainittiin reitit ja niiden varsilla olevat palvelurakenteet yhteensä 49 kertaa. Useimmiten palautteet olivat kehitysehdotuksia, monesti toivottiin mm. puisten rakenteiden (portaat ja pitkospuut) kunnostusta. Paljon oli myös kehuja reittien monipuolisuudesta ja hyvästä hoidosta sekä taukopaikkojen siististä kunnosta. Opasteet ja viitoitus mainittiin yhteensä 21 kertaa, useimmiten toivoen parannusta epäselviin viitoituksiin ja huonoihin karttoihin. Osa negatiivisista kommentteista koski puiston ulkopuolella olevia rakenteita ja opasteita. Opasteviittojen uusiminen ja selkiyttäminen on aloitettu kesällä 2016.

Maastopyöräilyn kasvava suosio näkyi myös vapaamuotoisissa palautteissa. Kymmenen mainintaa koski maastopyöräilyä, toivoen maastopyöräireittejä ja niiden merkitsemistä karttoihin.

Kyselyn jälkeen on maastopyöräilymahdollisuuksia parannettu merkittäväksi. Vuonna 2017

“*Loistava henkireikä!
Pakko päästä joka vuosi
ja tulevaisuudessa tulen
viettämään enemmän
aikaa täällä.*”

Lainaus kävijätutkimuksen vapaamuotoisista vastauksista.

valmistunut Pyhä–Luoston kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma avasi maastopyöräilyn melkein kaikille kansallispuiston reiteille. Vain 10 km Isokurunkankaalla ja Noitatunturin reitin eteläosalla ovat pyöräilyltä suljettuja. Lisäksi Pelkosenniemen ja Sodankylän kunnat ovat rakentaneet yhteishankkeessa maastopyöräireittejä Pyhä–Luoston matkailualueelle. Tästä reitistöstä on tehty erillinen kartta, ja osa reiteistä sijaitsee kansallispuiston alueella hyödyntäen myös olemassa olevia merkittyjä maastopyöräilyreittejä.

Reiteillä käytetyt uudet materiaalit saivat myös palautetta. Monen mielestä liian leveät ja helpot sorapolut veivät retken tunnelmaa. Pyhä–Luoston kansallispuistoon tehtiin ensimmäinen soraistus hotellilta Isokurun kodalle vievälle reitille jo 1990-luvun lopulla. 2000-luvulla soraistusta jatkettiin Tiaislaavulle, Karhunjuomalammelle ja

Pyhä–Luoston kansallispuiston maisemat ovat kävijöillensä henkireikä. Noitatunturi Ukonhatun päältä huhtikuuisena yönä. Kuva: Anna Pakkanen

Retkeilijä ilta-auringon kultaamilla Ukko-Luoston
portailla. Kuva: Anna Pakkanen

usealle reitille Luoston päässä. Kesinä 2016–2017 sora on levitetty myös uusille maastopyöräreiteille, tosin pääosin kansallispuiston ulkopuolella oleville reiteille. Uusin reittimateriaali on kesällä 2015 ensimmäistä kertaa Oravalammen lehtoon asennettu metalliritiläpitkos, josta tuli jokunen negatiivinen maininta palautteissa. Metallipitkoksia on kesällä 2016 asennettu myös mm. Pyhälammen läheisyyteen. Uusia materiaaleja testataan koko ajan, erityisesti suosituissa ja haastavissa kohteissa, kuten soilla sekä jyrkisä ja kivikkoisissa paikoissa ja herkästi kuluvas maastossa. Erityismateriaaleja kokeillaan ja katsotaan niiden kestävyyttä ja kuunnellaan asiakaspalautetta, mutta niihin ei olla täysin siirtymässä, puistoon jätetään myös paljon perinteisiä juurakkoisia polkuja. Erillisessä terveys- ja hyvinvointikyselyssä (luku 3.2.8 ja liite 9) soraistetut ja helpoksi tehdyt reitit saivat sen sijaan kiitosta, kun niiden avulla huonojalkaisetkin pääsevät luontoelämysten äärelle.

“*Ei mitata rahassa, luonnolla ei ole rahallista mittapuuta.*”

Lainaus vastauksesta koskien käynnin hyvinvointivaikutusten rahallista arvoa (kysymys 17).

Talvi 2016 oli runsasluminen, mikä näkyi mm. latujen kuntoa koskevissa palautteissa. Muutaman mukaan latuja ei ajettu riittävän tiuhaan. Jokunen palaute tuli myös reiteistä, joita ei ylläpidetä talvisin. Näitä on mm. Isokurun reitti, joka

on talvella poissa käytöstä lumivyöryvaaran takia, eikä reitillä olevia pitkoksia ja portaita siksi puhdisteta lumesta. Viestinnässä ja opastuksessa on jatkossa kiinnitettävä huomiota talvella suljettujen reittien viestimiseen, jotta turhia vaaratilanteita ei syntyisi.

Pyhä–Luoston alueen yrittäjien palveluista oli yhteensä 23 mainintaa, pääosin kehittämishdotouksia. Moni toivoi yrittäjien viestivän paremmin palveluistaan ja aukioloajoistaan sekä parantavan palvelutarjontaansa. Usea kehui saaneensa hyvää palvelua.

Jonkun verran (7 mainintaa) oli myös palautetta siitä, että kävijätutkimuksen kysely oli liian pitkä. Muutama oli kuitenkin kommentoinut, että kyselyyn jaksaa vastata, kun se tehdään paikan päällä reiteillä ja retken aikana.

Palautetta tuli myös kansallispuiston palveluiden ylläpitämisestä verovaroin. Se oli monelle tärkeä asia, samoin kuin kyselyyn vastaaminen. Moni koki, että vastaamalla oli mahdollisuus vaikuttaa palveluiden säilymiseen. Eräs vastaaja muotoili palautteen seuraavasti: *”Erittäin hieno paikka. Toivottavasti säilyy vastaavanlaisena luonto ja luontopalvelut”*. Toinen kirjoitti aiheesta näin: *”Kansallispuistojen saavutettavuus kaikelle kansalle on tärkeä asia, eli maksuttomuus. Hoitaminen tulee mielestäni kustantaa verorahoin, kuten kirjastot ym. Jotta tulotasosta, koulutuksesta ”säädyttä” riippumatta kaikilla on oikeus/vapaus liikkua. Luontoa ei omista kukaan - olemmehan osa sitä.”*

Metsätähti.
Kuva: Juha Paso

4 Yhteenveto ja tulosten tarkastelu

4.1 YHTEENVETO

Pyhä–Luoston kansallispuiston kävijätutkimuksen aineisto kerättiin kesä-syyskuussa 2015 ja tammi-huhtikuussa 2016 kuudessa eri haastattelupisteessä. Tutkimuksella selvitettiin puiston kävijärakennetta, käyntien alueellista ja ajallista jakautumista sekä kävijöiden rahankäyttöä ja sen paikallistaloudellisia vaikutuksia. Lisäksi kartoitettiin kävijöiden kokemuksia ja mielipiteitä puiston hoidosta ja kehittämistarpeista sekä tutkittiin nyt myös ensimmäistä kertaa terveys- ja hyvinvointivaikutuksia. Kävijätutkimuksissa kerätty tieto on tärkeää useilla eri tasoilla. Paikallisella tasolla tieto on keskeistä Pyhä–Luoston kansallispuiston retkeily- ja virkistyspalveluiden suunnittelussa ja hoidossa sekä matkailun kehittämisessä ja osallistavassa suunnittelussa. Alueellisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla kävijätietoa tarvitaan päätöksentekoon, suunnitteluun ja erilaisiin vertailuihin (Kajala ym. 2009). Vastauksia tutkimukseen saatiin yhteensä 1 298 kappaletta, mikä edustaa jo hyvin alueen retkeilijöitä.

Tyypillisimmillään Pyhä–Luoston kansallispuiston kävijä oli keski-ikäinen ja saapui alueelle kesäkaudella oman perheen kanssa retkeilemään kävellen Isokuruun, usein Karhunjuomalammen kautta. Talvella kävijä saapui tyypillisesti maaliskuussa hiihtämään. Keskimäärin kävijä liikkui Pyhä–Luoston kansallispuistossa noin 12 kilometriä yhdellä käyntikerrallaan, mikä tekee vuodessa jopa 1,4 miljoona lihasvoimin liikuttua kilometriä eli 34 kertaa maapallon ympäri. Kävijä viipyi kansallispuistossa keskimäärin reilut neljä tuntia. Tärkeimpiä syitä kansallispuistoon saapumiselle olivat luonnon kokeminen, maisemat, rentoutuminen, yhdessäolo oman seurueen kanssa, poissaolo melusta ja saasteesta sekä henkinen hyvinvointi. Valtiosa Pyhä–Luoston kansallispuiston kävijöistä oli kotimaisia matkailijoita, joille kansallispuisto oli matkan ainoa tai tärkein kohde. Ulkomaisia matkailijoita käy Pyhä–Luoston matkailualueella paljon, mutta heitä ei ole vielä onnistuttu saamaan kyselyn vastaajiksi tarpeeksi edustavassa määrin.

Tähän toivon mukaan saadan jatkossa muutos ja voidaan kuulla myös heidän näkemyksiään.

Pyhä–Luoston kansallispuiston vaikutus paikallistalouteen on merkittävä. Kävijöiden rahankäyttö tuotti paikallistalouteen vuonna 2015 noin 10,3 miljoonaa euroa ja työllisti paitsi matkailu-alalla myös välillisesti matkailijoista hyötyvissä yrityksissä noin 103 henkilötyövuoden edestä. Vuonna 2015 kansallispuiston kävijät käyttivät eniten rahaa majoitukseen, kahvila- ja ravintolapalveluihin, ohjelmapalveluihin sekä ruoka- ja muihin vähittäiskauppaostoksiin. Eniten rahaa käyntikertaa kohden alueelle jättivät kotimaiset alueella majoittuvat matkailijat.

Pyhä–Luoston kansallispuiston kävijätutkimuksen yhteydessä tehtiin erillinen terveys- ja hyvinvointikysely, jolla saatiin paljon mielenkiintoista tietoa kansallispuistossa käynnin vaikutuksista. Erillisen kyselyn perusteella käynti kansallispuistossa lisäsi vastaajan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia, elvytti ja rentoutti, lisäsi keskittymiskykyä, innosti ylläpitämään arkiliikuntaa, lujitti suhdetta tärkeisiin ihmisiin ja lisäsi vastaajien lasten mielenkiintoa luontoa kohtaan. Lisäksi nämä vaikutukset, erityisesti psyykkiset ja sosiaaliset, säilyivät vielä pitkän aikaa käynnin jälkeen. Vastajat arvottivat saamansa hyödyn keskimäärin vajaan 500 euron arvoiseksi, vaikkakin moni koki, ettei koettuja hyötyjä voi mitata rahassa. Näiden tulosten perusteella voi sanoa, että terveys- ja hyvinvointisaralla on kansallispuistojen käytön ja markkinoinnin kannalta todella paljon potentiaalia ja siihen tulee jatkossa todella panostaa.

Kansallispuiston palveluita ja rakenteita käyttäneet olivat keskimäärin melko tyytyväisiä käyttämiinsä palveluihin. Tyytyväisimpiä vastaajat olivat polttopuuhuoltoon tuvilla ja taukopaikoilla sekä luontokeskus Naavan palveluihin. Kävijät olivat vähiten tyytyväisiä kansallispuiston sosiaalisen median palveluihin sekä ennakkoinformaatioon, vaikkakin ne olivat yksiä vähiten käytettyjä kansallispuiston palveluita. Myös esitteet ja yrittäjien tuottamat palvelut saivat vähän huonompia arvioita. Kansallispuistoa koskevaan viestintään on nyt kiinnitetty enemmän huomiota. Yrittäjien tulee myös huolehtia, että heidän palvelunsa ovat jatkossakin laadukkaita. Jos jokaiselle kävijälle jää Pyhä–Luostosta

Sielikkö kukkii Noitatunturin huipulla, aivan retkeilyreitien vieressä. Kuva: Anna Pakkanen

päällimmäiseksi positiivinen mielikuva, tuo matkailu hyvinvointia lähialueille myös tulevaisuudessa.

Kävijöiden ennako-odotukset kansallispuistosta, sen maisemista, reiteistä ja rakenteista sekä palveluista täyttyivät erinomaisesti. Erityisesti luonnonympäristö ja reitit sekä rakenteet onnistuivat täyttämään ennako-odotuksia. Kaiken kaikkiaan kävijät olivat enemmän kuin melko tyytyväisiä Pyhä–Luoston kansallispuistoon. Kansallispuiston kävijätyytyväisyysindeksi vuonna 2016 oli 4,28 (asteikolla 1–5).

Vapaamuotoisia ajatuksia saatiin paitsi kävijätutkimuksesta myös ilahduttavan paljon erillisestä terveys- ja hyvinvointikyselystä. Kävijätutkimuksen vapaamuotoisissa palautteissa toivottiin usein parannusta reittien rakenteisiin tai opasteisiin. Maastopyöräilyn kasvava suosio näkyi vapaamuotoisissa

toisissa palautteissa, reittejä ja karttoja toivottiin. Myös uudet materiaalit, sora ja metallipitkokset, saivat palautetta. Niihin tottuminen vienee aikansa, mutta niiden edut ovat melko kiistattomia. Sora ja metallipitkokset ovat kustannustehokkaat ja erityisesti soraistetut polut mahdollistavat retkeilyn laajemmalle kohderyhmälle. Vanhoista materiaaleista, kuten pitkoksista, ei olla silti luopumassa. Paljon tuli myös kiitosta maisemista, reiteistä, rakenteista ja niiden kunnosta. Erillisessä terveys- ja hyvinvointikyselyssä positiivinen palaute koetuista kokemuksista nousi paljon vahvemmin esille. Paljon oli hyvää palautetta maisemista, kokemuksista ja fyysisistä sekä psyykkisistä vaikutuksista. Näissä vastauksissa oli paljon palautetta myös siitä, kuinka helpoiksi tehdyt reitit auttoivat huonokuntoisempiakin pääsemään luontoon.

Isokurun keskitalven sumua.
Kuva: Tapani Vartiainen

4.2 VERTAILU AIEMPIIN TUTKIMUKSIIN

Pyhä–Luoston kansallispuiston kävijätutkimuksen vertailu edellisiin kävijätutkimuksiin on hie- man hankalaa, koska aiemmin tehdyt tutkimuk- set eivät vastaa tuloksiltaan, käsittelyiltään tai tut- kimusalueeltaan nykyistä.

Edellinen kävijätutkimus on toteutettu vuo- sina 2009–2010, mutta sen tuloksia ei julkais- tu. Sitä edeltävä tutkimus tehtiin vuonna 2003, mutta sen tulokset eivät ole kaikilta osin vertai- lukelpoisia, koska sen tutkimusalueena oli van-

ha Pyhätunturin kansallispuisto. Nykyisen Pyhä– Luoston kansallispuiston pinta-ala ja reitti- sekä palvelurakenneverkosto on huomattavasti laajem- pi kuin entisen puiston. Lisäksi vuonna 2007 Py- hä–Luoston kansallispuistossa on tehty opiske- lijatyönä kevennetty ns. ”minikävijätutkimus”.

Vertailtaessa julkaisematta jääneeseen vuosien 2009–2010 kävijätutkimukseen (Nyman 2012) löytyy jonkin verran muutoksia. Tyypillisen kä- vijän profiili ei ole kuitenkaan kuudessa vuodessa suuresti muuttunut. Pyhä–Luoston kansallispuis- toon matkustetaan yhä pääasiassa oman perheen kanssa ja useimmin suunnataan päiväretkelle Iso-

kuruun. Kävijöiden keski-ikä on laskenut edellisestä tutkimuksesta vuodelta, ollen nyt 47 vuotta. Aiempaan verrattuna nyt liikutaan useammassa kohteessa ympäri puistoa. Vuosina 2009–2010 Isokuru oli suosituin kohde 69 %:lle kävijöistä, kun se nyt oli vain 57 %:lle.

Muutosta löytyy myös päiväkävijöiden määrässä, se on tippunut jonkin verran, kun taas kansallispuistossa yöpyjien osuus on kasvanut. Vuosina 2009–2010 päiväkävijöitä oli 94 % kaikista kävijöistä, kun vastaava luku oli nyt 83 %. Aiemmassa tutkimuksessa puistossa yöpyi vain 6 %, kun nyt yöpyi 17 %. Pyhä–Luoston kansallispuiston maine helppona vaellusharrastuksen aloituskohteena lienee kasvanut, samoin kuin kenties vaellusharrastus yleisesti.

Päiväkäynnin kestoon on tullut melko suuri muutos. Aiemmin päiväkäynti kesti keskimäärin 6 tuntia, kun nyt se kesti vain reilut 4 tuntia. Tämä saattaa olla seurausta yleisestä suuntauksesta kohti helppoja ja lyhyitä luontoelämyksiä.

Harrastettavat lajit ovat pysyneet kutakuinkin samoina, joskin maastohiihdon suosio on kasvanut 10 %:sta 24 %:iin. Myös uudemmat lajit, kuten maastopyöräily ja vapaalasku, ovat alkaneet näkyä vastauksissa.

Motiivit tulla Pyhä–Luoston kansallispuistoon ovat hieman muuttuneet. Nyt tärkein syy tulla oli luonnon kokeminen, aiemmin suosituimmat maisemat ja rentoutuminen tulivat nyt vasta tämän jälkeen.

Kohteena Pyhä–Luoston kansallispuisto on muuttunut kävijälleen yhä tärkeämmäksi. Se on ollut matkan ainoa tai tärkein kohde nyt jopa 63 %:lle, kun vastaava luku oli aiemmin 57 %.

Käyntimäärissä on edellisessä tutkimuksessa käytetyn vuoden 2011 huippulukuun (118 500 käyntiä) verrattuna jonkin verran pudotusta (115 100 käyntiä 2015).

Pyhä–Luoston kansallispuiston kävijätyytyväisyyteen on tullut kävijätutkimusten välisenä kuuden vuoden aikana pientä nousua. Kävijätyytyväisyysindeksi nousi 4,24:sta ollen nyt 4,28.

Sekä vuoden 2009 että vuoden 2014 tutkimuksissa Pyhä–Luoston kansallispuiston kävijät olivat keskimäärin hyvin tyytyväisiä alueen palveluihin, ympäristöön ja ennako-odotustensa täytymiseen. Häiriötekijöitä oli jopa vähemmän kuin aiemmassa tutkimuksessa.

Suurin muutos vuosien 2009–2010 tutkimukseen verrattuna on tapahtunut Pyhä–Luoston kansallispuiston paikallistaloudellisissa vaikutuksissa. Edellisessä kävijätutkimuksessa paikallistaloudelliset kokonaistulovaikutukset olivat 5,5 miljoonaa euroa ja 73 henkilötyövuotta. Samaisen tutkimuksen mukaan kävijät kuluttivat rahaa keskimäärin 50 euroa käyntikertaa kohden Pyhä–Luoston kansallispuistossa ja sen lähialueella. Vuosien 2015–2016 kävijätutkimuksessa paikallistaloudelliset kokonaistulovaikutukset ovat melkein kaksinkertaistuneet edellisestä noin 10,3 miljoonaan euroon sekä 103 henkilötyövuoteen ja rahaa käytetään puistossa ja sen lähialueella keskimäärin 82 euroa käyntikertaa kohden. Pyhä–Luoston kansallispuisto on paikallistaloudellisilta vaikutuksiltaan merkittävä verrattaessa esimerkiksi Suomen suuriin matkailukeskuspuistoihin Pallas–Yllästunturin kansallispuistoon (35,8 milj. €), Urho Kekkosen kansallispuistoon (21,3 milj. €) ja Oulangan kansallispuistoon (16,9 milj. €) (Metsähallitus 2015c).

Kiitokset

Kiitän erityisesti Joel Erkkosta, joka on auttanut ja opastanut ensikertalaista monessa eri raportin työstämisen vaiheessa. Hely Juntunen on myös ollut suureksi avuksi puistoon liittyvissä asioissa. Lisäksi kiitän Juha Pasa luvasta käyttää kuvia ja kuvituksia elävöittämään julkaisua ja Eila Pesosta avusta kysyessäni tyhmiä kansallispuistoon liittyen. Kiitän myös kaikkia luontokeskus Naavan työntekijöitä avusta ja kärsivällisyydestä työstäessäni tätä raporttia. Lopuksi kiitän myös kaikkia kyselyyn vastanneita, ilman teitä ei olisi tätä arvokasta tietopakettia.

Anna Pakkanen
Suunnittelija

Isokurun uusi laavu revontulien loimussa. Kuva: Juha Pasa

Lähteet

Kajala L., Almik A., Dahl R., Dikšaitė L., Erkkonen J., Fredman P., Søndergaard J., Karoles K., Sievänen T., Skov-Petersen H., Vistad O. & Wallsten P. 2009: Kävijäseuranta luontoalueilla – Pohjoismaiden ja Baltian maiden kokemuksiin perustuva opas. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 116. 144 s.

Lapin liitto 2016: Julkaisut ja tilastot, Pyhä-Luoston matkailualueen yöpymistilastot ”Pyhä-Luosto huhtikuu 2016” – <http://www.lappi.fi/lapinliitto/julkaisut_ja_tilastot/matkailu>, viitattu 26.7.2016.

Metsähallitus 2007: Pyhä–Luoston kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 30. 129 s.

Metsähallitus 2017: Pyhä–Luoston kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 157. 86 s.

Nyman, R. 2012: Pyhä–Luoston kansallispuiston kävijätutkimus 2009–2010. – Metsähallituksen arkisto. Vantaa.

Vatanen, E. & Kajala, L. 2015: Kansallispuistojen, retkeilyalueiden ja muiden luontomatkailullisesti arvokkaiden suojelukohteiden paikallistaloudellisten vaikutusten arviointimenetelmän kertoimien päivitys 2014. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 213. 28 s.

Liite 1

Vastaajien kotikunnat

Vastanneiden perustiedot

Vastanneiden asuinkunnat

Asuinkunta	kpl	%
Helsinki	114	10
Rovaniemi	93	8
Oulu	80	7
Tampere	52	5
Espoo	51	4
Sodankylä	37	3
Jyväskylä	33	3
Kemijärvi	29	3
Turku	23	2
Vantaa	22	2
Kuopio	19	2
Lappeenranta	18	2
Lahti	16	1
Hämeenlinna	16	1
Pelkosenniemi	16	1
Lohja	15	1
Joensuu	13	1
Kouvola	13	1
Mikkeli	12	1
Savonlinna	11	1
Kokkola	11	1
Keuruu	11	1
Kempele	10	1
Salo	10	1
Nurmijärvi	9	1
Hollola	9	1
Hyvinkää	9	1
Sastamala	8	1
Seinäjoki	8	1
Rauma	8	1
Vihti	8	1
Vaasa	7	1
Tuusula	7	1
Raisio	7	1
Janakkala	7	1
Kirkkonummi	7	1
Järvenpää	7	1
Kaarina	7	1
Kemi	7	1
Kajaani	6	1
Kalajoki	6	1
Pori	6	1
Porvoo	6	1
Raahe	6	1
Oulainen	6	1
Mustasaari	6	1
Varkaus	6	1
Vimpeli	6	1
Ylöjärvi	5	0
Ulvila	5	0
Tornio	5	0
Uusikaupunki	5	0
Mynämäki	5	0
Kotka	5	0
Pälkäne	5	0
Ilmajoki	5	0
Akaa	5	0
Keminmaa	5	0

Kaavi	4	0
Laukaa	4	0
Forssa	4	0
Huittinen	4	0
Imatra	4	0
Kangasala	4	0
Jämsä	4	0
Pietarsaari	4	0
Valkeakoski	4	0
Ylivieska	3	0
Parikkala	3	0
Nastola	3	0
Nurmes	3	0
Lieto	3	0
Mäntsälä	3	0
Pyhäjoki	3	0
Siilinjärvi	3	0
Sipoo	3	0
Säkylä	3	0
Tymävä	3	0
Iisalmi	3	0
Eura	3	0
Alajärvi	3	0
Hamina	3	0
Hankasalmi	3	0
Lempäälä	3	0
Outokumpu	3	0
Kurikka	3	0
Karkkila	3	0
Karstula	3	0
Kerava	3	0
Kiuruvesi	3	0
Kankaanpää	2	0
Kauhava	2	0
Kauniainen	2	0
Kristiinankaupunki	2	0
Kolari	2	0
Kontiolahti	2	0
Koski Tl	2	0
Laitila	2	0
Hattula	2	0
Hausjärvi	2	0
Haapajärvi	2	0
Jokioinen	2	0
Juupajoki	2	0
Pello	2	0
Sotkamo	2	0
Rautjärvi	2	0
Riihimäki	2	0
Rusko	2	0
Pudasjärvi	2	0
Puolanka	2	0
Multia	2	0
Liminka	2	0
Loimaa	2	0
Liekka	2	0
Naantali	2	0
Nivala	2	0
Orivesi	2	0

Parkano	2	0
Pihtipudas	2	0
Pirkkala	2	0
Veteli	2	0
Urijala	2	0
Uurainen	2	0
Valtimo	1	0
Äänekoski	1	0
Pertunmaa	1	0
Pieksämäki	1	0
Pielavesi	1	0
Orimattila	1	0
Nokia	1	0
Parainen (Länsi-Turunmaa vuosina 2009-2011)	1	0
Lumijoki	1	0
Luvia	1	0
Muurame	1	0
Mäntyharju	1	0
Mänttä-Vilppula	1	0
Pornainen	1	0
Posio	1	0
Raasepori	1	0
Simo	1	0
Somero	1	0
Savitaipale	1	0
Siikalatva	1	0
Tarvasjoki	1	0
Kangasniemi	1	0
Juuka	1	0
Iitti	1	0
Heinola	1	0
Ii	1	0
Heinävesi	1	0
Alavus	1	0
Askola	1	0
Kyyjärvi	1	0
Leppävirta	1	0
Kuhmo	1	0
Kuusamo	1	0
Kitee	1	0
Kittilä	1	0
Yhteensä	1 150	100

Liite 2

Vastaajien ilmoittamat matkan muut kohteet

Kohteen tärkeys

Muut matkan kohteet

Muita kohteita	kpl
(Husky-farmi, porotila ja hiihtoalue)	1
Aittakuru	1
Alatimonmökki	1
Alueen ladut muut	1
Ametistikaivos	1
Ametistikylpylä	1
Friends' house and area	1
Halti, Utsjoki	1
Hanhikivenniemi	1
Helsinki, Koli, Inari, Norway	1
Hetta, Ylläs, Levi, Ranua	1
Hiidenportin kansallispuisto, Ranua, Rovaniemi	1
Hiidenportin kansallispuisto, Syöte	1
Hiihtoladut, rinteet Pyhä-Luosto	1
Hiihtoreitit	1
Hillametsä, Santaclaus village	1
Hossa	3
Hossa, Kemijärvi	1
Inari	4
Inari - Ivalo - Kittilä	1
Inari - Kittilä	1
Inari lake, Urho Kekkosen Nationalpark	1
Inari, Lemmenjoki	2
Inari, North-cape	1
Inari, Rovaniemi	2
Inari, Ruka	1
Inari, Turku, Helsinki	1
Inarijärven takamaat	1
Inarin seutu, Sammatti	1
Iso-Syöte	2
Itä-Lappi	1
Itä-Lappiin tutustuminen	1
Ivalo	2
Ivalo, Inari	1
Javarus	1
Javarus, Oulu	1
Juuvaara, Ranua, Rovaniemi	1
Kairosmaja	2
Kairosmaja (jossa myös yöpyy tallentajan huom.)	1
Kalastuskohteet, sukulaiset	1
Kalastuspaikat	1
Kemi, Posio	1
Kemihaara	1
Kemijärven näkötorni	1
Kemijärven seutu	1
Kemijärvi	5
Kemijärvi (sukulaiset)	1
Kemijärvi ympäristöineen	1
Kemijärvi, Juujärvi	1
Kemin lumilinna	2
Kevo	2
Kevon luonnonpuisto	1
Kilpisjärvi	2
Kilpisjärvi, Norja	1
Koko Lappi	1

Kokoustaminen	1
Koli, Ivalo	1
Koli, Vuokatti, Saariselkä	1
Konsertit	2
Koulutus	1
Kuopio, Rovaniemi	1
Kuukkeli	1
Kuusamo	6
Kuusamo, Koli	1
Kuusamon suurpetokeskus	1
Kuusamon Tropiikki, Kairosmaja, Revontulikappeli	1
ladut	2
Ladut, rinteet	1
Lappajärven tanssileiri	1
Lappi laajemmin, Keski-Norja	1
laskettelu	3
laskettelu Pyhällä	1
laskettelu, hiihto	1
laskettelurinteet	1
Laskettelurinteet	2
Lasten mummola ja Kemijärven kaupunki	1
Laturetket	1
Lemmenjoen kansallispuisto, Urho Kekkosen kansallispuisto, Oulanka	1
Lemmenjoki, Urho Kekkosen kansallispuisto, Oulanka	1
Levi	7
Lokka, Saariselkä	2
Luosto	3
Luosto Classic	3
Luosto laskettelurinne	1
Luosto muuten	1
Luosto village	1
Luosto, Ranua Zoo	1
Luoston alue	1
Luosto-Ski, kylpylä Luostotunturi	1
Lähialueet, revontulikappeli	1
Lähiympäristö	1
Länsi-Lappi	1
Malla-Saana	1
Melontareittit	1
Muita tuntureita matkalla pohjoiseen	1
Muut hiihtoalueet.	1
Mökin lähialue, suot	1
Mökki	4
Nellim	1
Nordkapp	5
Nordkapp, Kilpisjärvi	1
Nuorgam, Kirkkoniemi, Tankavaara	1
Oulangan kansallispuisto	3
Oulanka	1
Oulanka, Riisitunturi	1
Oulanka, Ylläs-Pallas	1
Ounasvaara	1
Pallas	1
Pallastunturi	1
Pallas-Ylläs	1

Ranua Zoo, Saariselkä	1
Ranua, Norja	1
Ranuan eläinpuisto	1
Ranuan eläinpuisto, Santapark	1
Riisitunturi	2
Rinne - laskettelu	1
rinteet	2
Rinteet	1
Rinteet ja keskus	1
Rinteet.	1
Rovaniemi	7
Rovaniemi, Helsinki	2
Rovaniemi, Hetta, Inari	1
Rovaniemi, Ivalo	1
Rovaniemi, Kemijärvi, Oulanka, Koli	1
Rovaniemi, Kumputunturi, Pallas, Jeris	1
Rovaniemi, Kumputunturi, Pallas-Ounas	1
Rovaniemi, Oulu	1
Rovaniemi, Ranua, Sodankylä	1
Rovaniemi, Ruka	1
Rovaniemi, Sodankylä	1
Rovaniemi, visiting friends in Paltamo	1
Ruka	1
Ruka, Hossa, Kuopio, Koli	1
Ruka, Kuusamo, Karhunkierros	1
Ruka, Levi	1
Ruka, Oulanka	1
Ruka, Pallas	2
Ruskaswing	4
Saariselkä	8
Saariselkä, Hetta, Inari	1
Saariselkä, Hetta, Kuusamo	1
Saariselkä, Inari	1
Saariselkä, Levi, Norja	1
Saariselkä, Utsjoki, Nuorgam, Norja	1
Salla	3
Salla, Rovaniemi	1
Santapark, mökki	1
Santapark, Ranuan eläinpuisto	1
Santapark, Rovaniemi	1
Savukoski	1
Savukoski, Pelkosenniemi	1
Scandinavia: Finland, Sweden, Norway	1
Siida, Nuorgam, Tankavaara, Kirkkoniemi	1
Sodankylä	8
Sodankylä, mustikkametsä	1
Sodankylän elokuvajuhlat	3
Sodankylän keskusta	1
Sodankylässä mummola	1
Soutaja	1
Sukulaiset	1
Sukulaiset, Santapark	1
Sukulaisten luona vierailu	1
Suomen kierto (Asun Saksassa)	1
Suomi	1
Suvanto	2

Tenojoki	1
Tervola	1
Trip trough Skandinavia	1
Työmatka	1
työpaikka tunturissa	1
UKK-puisto	1
Urho Kekkosen National park, Inari lake	1
Urho Kekkosen kansallispuisto	2
Urho Kekkosen kansallispuisto, Tankavaara	1
Varanger	1
Varanger (Norway)	1
Vuokatti	1
Ylläs	7
Ylläs, Levi, Kuusamo	1
Ylläs, Pallas	1
Ylläs/Äkäslompolo	1
Ylläs-Pallas	1
Ylläs-Pallastunturi, Oulanka Nationalpark	1
Ylläs-Saariselkä	1
Ympäristö	2
Yhteensä	310

Liite 3

Muut matkan pääkohteet

Kohteen tärkeys

Matkan pääkohteet

Matkan pääkohde tai pääkohteet	kpl
ametistikaivos	3
Ei ole varsinaista pääkohdetta	1
Fillarireitit tunturilapissa	1
Halti, Utsjoki, Ruka	1
Kittilä	1
Koli	1
Kylpylä	1
ladut ja laskettelumahdollisuudet	1
Lampivaaran kahvila	1
laskettelu ja mökkeily	1
Laskettelu Pyhällä	1
Levi	1
Luoston hiihtoladut	1
Nordkapp	1
Pallas, Ylläs	1
Pallas-Yllästunturin kansallispuisto	1
Pyhän laskettelukeskus	1
Pyhänkasteenputous	1
Pyhätunturi	1
Pyhätunturi, laskettelu ja hiihto	1
Saariselkä, Kilpisjärvi, Norja	1
Saariselkä, Norja	1
Sodankylä	1
tyttären perheen ja lastenlasten tapaaminen	1
Tyttären perheen ja lastenlasten tapaaminen	1
Työmatka	2
Työmatka/Maisemista ja luonnosta nauttiminen	1
Visiting friend in Kemijärvi	1
Yleensä ladut, hiihtoretket.	1
Ylläs, Pallas, Kuusamo, Kilpisjärvi	1
Yhteensä	33

Liite 4

Vapaamuotoinen palaute aihepiireittäin

Vapaamuotoinen palaute

Vapaamuotoinen palaute

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
Lvk- Retkeily - Polttopuuhuolto	kehittämisehdotus	Sytykkeet olisivat hyviä, jos saadaan riittämään.
Lvk- Retkeily - Jätehuolto	kehittämisehdotus	Paperia tai ainakin kariketta voisi olla vessassa kesät talvet.
Lvk- Retkeily - Jätehuolto	kehittämisehdotus	Ohjeet roskaamisen estämiseksi: "Kaiken minkä jaksat kantaa tänne, jaksat myös kantaa pois". Tällaisia tekstejä eri paikkoihin.
Lvk- Retkeily - Jätehuolto	kehu	Hienoa, kun ei ole roskia!
Lvk- Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Erätupia, joissa voi yöpyä tarvittaisiin lisää.
Lvk- Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehittämisehdotus	Autiotupia yöpymistä varten voisi olla enemmän.
Lvk- Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehu	Uusia latuja esim. PerheLuosto-Luosto. Latu Ukko-Luoston päälle. Enemmän ihmisiä siis matkailijoita. Iltaohjelmaa. Torvinen hyvä. Laavut ja majat ok.
Lvk- Retkeily -Tuvat ja kämpät	kehu	Kiitos! Metsähallituksen kämpä kiva
Lvk- Retkeily -Reitit	muu	Reittien ei tarvitse olla "maanteitä". Maastofillarointiin riittää, kun polku on ajettavissa.
Lvk- Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Talvella kaipaisin selkeämpiä talvipyöräreittejä ainakin Luoston puolella.
Lvk- Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Pyhälle lisää maastopyöräilyreittejä
Lvk- Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Pyhälle lisää maastopyöräilyreittejä
Lvk- Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Kosteiden soiden alueille jos saisi pitkospuita, niin lenkkareilla kuljettavat reitit lisääntyisivät, esim. Poronpolkua Porolaavulta Kantalehtoon päin. Latupohjat saataisiin hyvin myös kesäkäyttöön, jos pienille suopätkille saisi pitkosia.
Lvk- Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Tämä on 18. kerta Luostolla hiihtolomalla. Latukone ei kulje yhtä ahkerasti kuin aiemmin. Toivoisin kaikkien reittien olevan hiihtokunnossa jo viikolta 6 alkaen.
Lvk- Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Mielellään kosteille paikoille pitkospuita (mm. Ukko-Luoston reitistö)
Lvk- Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Konelatu Huttulomasta Peurakerolle tai puurajaan
Lvk- Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Pyöräilyreittejä kaivataan.
Lvk- Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Uusia latuja esim. PerheLuosto-Luosto. Latu Ukko-Luoston päälle. Enemmän ihmisiä siis matkailijoita. Iltaohjelmaa. Torvinen hyvä. Laavut ja majat ok.
Lvk- Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Perhe-Luosto-Luosto kierros hiihtäen. (Luonnon) Latu Pyhänlatvan laavulle. Torvinen <3, Lampivaara <3.
Lvk- Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Maastopyöräily kiellettävä latu-urilla.
Lvk- Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Olisi kiva käydä suksilla lähempänä jotain huippua.
Lvk- Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Lisää pitkospuita.
Lvk- Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Maastopyöräilyn salliminen laajemmin olisi suotavaa, koska ei siitä ole mitään haittaa luonnolle! (esim. Pallaksella on kielletty! -miksi?)
Lvk- Retkeily -Reitit	valitus	Pyhänkasteen putoukselta nousevat portaat vaaralliset talvella. Pitäisi käydä lapioimassa.

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
Lvk- Retkeily -Reitit	valitus	Pyhänkasteen lammen portaiden kunnossapito talvella, hengenvaaralliset. Saatiin yksi nainen otettua kiinni, kun syöksyi selällään kovalla vauhdilla alas kaiteeseen. Olisi loukkaantunut pahasti jos ei olisi saatu kiinni.
Lvk- Retkeily -Reitit	valitus	Liian paljon helpotettua reittiä
Lvk- Retkeily -Reitit	valitus	Hiihtoladuilla muutamia pahoja tien ylityksiä ja lumikissan jälkien ylityksiä (esim. Lampivaarasta alas).
Lvk- Retkeily -Reitit	valitus	Ei leveitä "sorabaanoja"
Lvk- Retkeily -Reitit	valitus	Kaatuneet puut ja oksat pois poluilta ym.
Lvk- Retkeily -Reitit	valitus	Maastopyöräily kiellettävä latu-urilla.
Lvk- Retkeily -Reitit	valitus	Luosto-Pikkuluosto-Lampivaara vaelluspolulla kaatuneita puita polulla luvattoman paljon.
Lvk- Retkeily -Reitit	valitus	Luoston rinteille vievän murtomaaladun silta on hengenvaarallinen, kun kaiteissa on lapsenmentävät reiät ja laidat aikuiselle polvenkorkeudella.
Lvk- Retkeily -Reitit	valitus	Hiihtoladun silta Luoston hiihtohissien parkkipaikan kohdalla on vaarallinen -> pikkulapsi mahtuu helposti putoamaan kaiteen pienojen välistä!
Lvk- Retkeily -Reitit	tiedustelu	Miksi Annikinlammen laavu lopetettiin? Oli kiva paikka kesävaelluksilla.
Lvk- Retkeily -Reitit	kehu	Torvinen ja Lampivaaran kahvilat hyvät. Laduilla laavuja ja majoja hyvin. Perhe-Luosto hieno.
Lvk- Retkeily -Reitit	kehu	Maisemat ja ympäristö tekivät vaikutuksen, ylittivät odotukset. Reitit siistejä, hyvin rakennettu kulkuväylät. Varmasti tulen uudelleen!
Lvk- Retkeily -Reitit	kehu	Kiitos hienosti parannetuista teistä ja opasteista. Kävimme eilen Ukko-Luostolla ja sinnehan johtikin oikea Broadway. Kirjoittelen kokemuksiani blogissani www.rantapallo.fi/samppanjaamuovimukista
Lvk- Retkeily -Reitit	kehu	Erittäin hieno paikka ja toivottavasti säilyy myös tulevaisuudessa vastaavanlaisena luonto ja luontopalvelut.
Lvk- Retkeily -Reitit	kehu	Tosi hienot ladut!
Lvk- Retkeily -Reitit	kehu	Kiitos hienosta reitistöstä.
Lvk- Retkeily -Reitit	kehu	Kiitos Metsähallitukselle reittien teosta ja huollosta :)
Lvk- Retkeily -Reitit	ei määritelty	Lumetettu ensilumen latu!!!
Lvk- Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	muu	Noitatunturin reitillä paljon rakkaa. Vanhat reittimerkit olivat tosi hyvät tunturien rinteillä, kun nykyiset maaliläiskät kivissä on vaikea erottaa etenkin ruska-aikana.
Lvk- Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Fillarireitistöt opastustauluihin.
Lvk- Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Polkujen alkupäässä voisi olla useammin opastetauluja, paljonko on vielä matkaa kohteeseen.
Lvk- Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Kuukkelin edustalle selkeämpiä opasteita kun lähdetään sieltä kohti Lampivaaraa Pyhälammen kautta.
Lvk- Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Paremmat kartat! Opasteet!
Lvk- Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Reittiopasteisiin pitäisi laittaa merkinnät portaista sekä jyrkistä nousuista ja laskuista. Ekana päivänä otimme reitin, jossa olikin portaita, mikä ei sovi polvivammalleni. Tämä vaikeutti loppureissun liikkumistani huomattavasti.
Lvk- Retkeily -Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Opasteet uusittava osittain, patikointireittien merkkaukset puutteelliset osittain. (Rykimäkeron reitistö)

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Huonohkot kartat netissä ja luonnossa, ei maastoprofiileja tms. Paremmat opastetaulut, kiitos
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	-Opasteiden kilometrien määrän merkkäminen -Reittien merkkäminen paremmin
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Opasteita pohjoisrinteen ja aittakurun seudulle!
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Opasteviittoihin reittien välilläkin kilometrimäärät. Luoston Portille kunnan nimikyltti ja opastus.
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Isokurun rajoitusalue tulisi merkitä selkeämmin, koska kuruun lasketaan Kultakerolta. Nykyiset merkit ovat pienet, eivätkä ilmaise rajoitusalueen sääntöjä tarkasti.
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Varoituskyltti Noitatunturin reitistä, että se on raskas ja kivikkoinen. Noitatunturin rinteille selkeämmin opastusmerkit; seurattavat tolpat tahtoivat hukkua maastoon.
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Aittakurun risteyksessä Tajukankaan kohdalla pitäisi olla viitta Karhunjuomalammelle.
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Reitit voisi merkitä viitoilla. Esim. Noitatunturissa Annikinlammen kohdalla on vähän epäselvää, minne mennä. Kävelin yksin Annikinlammelle, mutta en osannut jatkaa. Toisella kerralla otin kaverin mukaan, joka oli kävellyt matkan Huttulomalta ja hänkin oli vähän epävarma. Viittoja please!
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Voisi varoittaa enemmän Noitatunturin rakkakivikosta, että on vaikeaa maastoa Oravalammelta lähdeittäessä.
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Isokurun puolessa välissä oli epäselvää, jatkuuko reitti yli kohoavan kivikon vai ei. Sinne opaste, että reitti jatkuu Pyhänkasteen lammelle. Luontokeskuksesta reiteille löytäminen tuottaa ensikertalaiselle vaikeuksia.
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Talvella kaipaisin selkeämpiä talvipyöräreittejä ainakin Luoston puolella.
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	valitus	Luoston reittien merkitseminen osin huonoa, etenkin Perheluostolle menevä
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	valitus	Huonot opasteet ennen reittejä, kävelyreitit alkupää vaikea löytää!
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	valitus	Edelleen viitoituksissa reiteillä on puutteita.
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	valitus	Sekavat ja moninaiset opasteet aiheuttavat mieliharmia.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	muu	Metalliset kävelyalustat eivät päässeet puisten tasolle.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Lisää laavuja ja nuotiopaikkoja.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Alueen kahviloissa ja taukopaikoilla pitäisi ehdottomasti olla enemmän avoimia WLAN-verkkoja, jotta ulkomaiset turistit voisivat helpommin mainostaa upeita maisemia.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Vanha keloravintola käyttöön!!
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Ukko-Luoston portaat kaipaavat jälleen korjaamista, kaiteet samaten. Muutoin kaikki ok.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Vessoihin enempi kariketta.

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Isokurun pitkien portaiden alapäässä olevaan jyrkkään kohtaan, pitkospuiden kohdalle, pitäisi tehdä kaide ja lisätä kolmas lankku. Noitatunturilta Karhunjuomalammelle menevällä reitillä eräässä määrässä kohdassa lahot pitkospuut.
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Luoston huipulle mennessä rappusten + kaiteiden korjaaminen
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Autiotuvat ja laavut olivat hyvässä kunnossa. Olisi hyvä jos jostain voisi etukäteen tarkistaa, onko levähdyspaikan lähellä saatavissa vettä (puroa/kaivoa tms.) Yli-Luoston seudulla pitkospuut olivat paikoin huonossa kunnossa ja suossa sai rämpiä pitkiäkin matkoja ennen pitkospuiden alkamista. Paikoin tuntureiden ja kerojen laella reittimerkkejä oli vaikea nähdä. Kokonaisuudessaan upea puisto, jossa suurin osa asioista oli hyvin hoidettu ja näkymät olivat upeita :)
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Pyhä-Luosto- vaellusreitillä ennen Yli-Luostoa pitkospuut ovat todella huonossa kunnossa ja alkavat monessa paikassa vasta kun on jo jonkun aikaa saanut rämpiä suossa. Väliillä oli vaikea tietää mistä saisi vettä, esim. Ukko-Luoston laavulle leiriytymistä harkitessa ei ollut tietoa onko siellä mahdollisesti vettä. Luontoon.fi toimi mainiosti retkeä suunniteltaessa ja reitillä olleet autiotuvat, kodat ja laavut olivat erinomaisessa kunnossa!
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Enemmän tulipaikkoja
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Pitkospuissa ja portaissa on kunnostustarvetta Ukko-Luosto-Rykimäkero välillä
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Ukko-Luoston portaat tarvis uusia.
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Pitkospuu reiteillä jonkin verran kuluneisuutta.
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Rappusten askelmat osin jo huonot...
Lvk- Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Wc:ssä ei ollut paperia
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	muu	(Kysymys 17) Ei voi mitata rahassa.
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	muu	Kysymys 17 on mahdoton vastata
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	muu	(Viittaus kysymykseen 17) Haluan sanoa, että tämän paikan arvoa itselleni en voi rahassa mitata, koska se, mitä täältä saan, ei ole mahdollista saada muualta. Luosto <3
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	muu	(Kysymys 17) Ei voi mitata rahassa
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	muu	Kansallispuistojen saavutettavuus kaikelle kansalle on tärkeä asia, eli maksuttomuus. Hoitaminen tulee mielestäni kustantaa verorahoin, kuten kirjastot ym. Jotta tulotasosta, koulutuksesta "säädyttä" riippumatta kaikilla on oikeus/vapaus liikkua. Luontoa ei omista kukaan - olemmehan osa sitä.
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	muu	Reitti Karhunjuomalammella todella helppo ja ehkä vähän tylsä alkumatkaan. Seuraavalla kerralla käyn Karhunjuomalammella ja palaan reitin takaisin. Haluan nähdä kurun toisinkin päin. Todella upea ja elämyksellinen luonto. Ihana!
Lvk- Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	muu	Vastaus 17 ei voi mitata rahalla. (Viittaus kys. 17)

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	muu	(Viittaus kys. 17) Ei voi rahassa mitata, on niin mahtavaa.
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	muu	(viittaus kys. 17) Ei voi arvioida
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	muu	(Kys. 17) EOS
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehittämisehdotus	Sähköpostiin ilmoitus marjastusajoista ym.
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Upea paikka!
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Kiinnostava paikka tulla paremman ajan kanssa uudelleen liikkumaan
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Great place!
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Kiitos, upeata kun Suomessa on kansallispuistoverkosto.
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Hieno ja ainutlaatuinen kansallispuisto.
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Upea luonto!
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Ihana luonnon rauha, ihana, kun tällaisia paikkoja on.
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Mahtava paikka ja luonnon monimuotoisuus! Eräoppaan palvelut avasivat entisestään käynnin mielekkyyttä!
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Loistava henkireikä! Pakko päästä joka vuosi ja tulevaisuudessa tulen viettämään enemmän aikaa täällä.
Lvk–Aspa-Luontoneuvonta	kehittämisehdotus	Valitettavaa on, että ulkomaalaiset vieraat eivät ymmärrä, miksi ladulla ei saa kävellä. Toivoisin ohjelmopalvelujen ja matkanjärjestäjien avaavan asiaa ja selittävän heille syyt.
Lvk–Aspa-Luontoneuvonta	kehu	Luontokeskuksen näyttely on upea ja palvelu hyvää!
Lvk– Aspa -Muu opastusaineisto	kehittämisehdotus	Paremmat reittikartat.
Lvk–Viestintä ja markkinointi	kehittämisehdotus	Hiljaista näin kesällä, voisi enemmän markkinoida?
Lvk–Viestintä ja markkinointi	kehittämisehdotus	Markkinointia kannattaa tehostaa, jotta etelän ihmiset saadaan tänne hiihtämään vielä huhtikuun lopussakin.
Lvk–Viestintä ja markkinointi	kehittämisehdotus	Markkinointia senioreille
Lvk–Viestintä ja markkinointi	kehittämisehdotus	Fillarireitistöt voisivat olla paremmin saavutettavissa netin kautta.
Lvk–Viestintä ja markkinointi	kehittämisehdotus	Noitatunturin kiertosuunta myötöpäivään selvemmin esille, kiitos!
Lvk–Käytön kestävyys	kehittämisehdotus	Isokurun rajoitusalue tulisi merkitä selkeämmin, koska kuruun lasketaan Kultakerolta. Nykyiset merkit ovat pienet, eivätkä ilmaise rajoitusalueen sääntöjä tarkasti.

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
Lvk–Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	We are wondering that there are so less restaurants for small budget people. Here are so many tourists but only expensive restaurants. You should increase the number of small bistros with a few dishes. Thank You.(Ihmettelemme sitä, että alueella on niin vähän ravintoloita pienellä budjetilla asioiville. Täällä on niin paljon matkailijoita, mutta vain kalliita ravintoloita. Alueelle tulisi saada lisää pieniä bistroja, joissa tarjolla muutamia ruokalajeja! Kiitos.)
Lvk–Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Valitettavaa on, että ulkomaalaiset vieraat eivät ymmärrä, miksi ladulla ei saa kävellä. Toivoisin ohjelmopalvelujen ja matkanjärjestäjien avaavan asiaa ja selittävän heille syyt.
Lvk–Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Lampivaaran kahvion pitäisi olla pitempään kuin klo 15 asti auki.
Lvk–Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Vanha keloravintola käyttöön!!
Lvk–Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Kotiruokavaihtoehtoja ravintoloihin. Annokset saataville myös lastenannoksina, ei erillistä lasten menua.
Lvk–Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Kaivoksessa olisi hyvä jos saisi ottaa enemmän kuin yhden kiven!
Lvk–Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	10 b : Jotakin toimintaa myös iltaisin, karaokea, tanssia ja varsinkin helmikuun lopulla ns. aikuisille ei ole mitään aktiiviteettia.
Lvk–Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Liikekeskukseen tai ympäristöön iltaohjelmaa aikuisille, myös hiihtolomaviikoilla 8, 9, 10. Tanssia, karaokea yms.
Lvk–Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Markkinointia aleviikoilta
Lvk–Matkailuyritysten toiminta	kehittämisehdotus	Uusia latuja esim. PerheLuosto-Luosto. Latu Ukko-Luoston päälle. Enemmän ihmisiä siis matkailijoita. Iltaohjelmaa. Torvinen hyvä. Laavut ja majat ok.
Lvk–Matkailuyritysten toiminta	valitus	Uittoluoston jättepiste on ala-arvoisessa kunnossa.
Lvk–Matkailuyritysten toiminta	valitus	Kahviloiden y.m. vastaavien aukioloajat selvästi näkyviin esim. tauluun Luoston kaupalle ja muuallekin
Lvk–Matkailuyritysten toiminta	valitus	The entrance fee for the mine is too much. 10 e max is acceptable.
Lvk–Matkailuyritysten toiminta	valitus	We are wondering that there are so less restaurants for small budget people. Here are so many tourists but only expensive restaurants. You should increase the number of small bistros with a few dishes. Thank You.(Ihmettelemme sitä, että alueella on niin vähän ravintoloita pienellä budjetilla asioiville. Täällä on niin paljon matkailijoita, mutta vain kalliita ravintoloita. Alueelle tulisi saada lisää pieniä bistroja, joissa tarjolla muutamia ruokalajeja! Kiitos.)
Lvk–Matkailuyritysten toiminta	valitus	Ametistikaivoksen pendolinon aikataulua en löytänyt netistä.
Lvk–Matkailuyritysten toiminta	kehu	Torvinen ja Lampivaaran kahvilat hyvät. Laduilla laavuja ja majoja hyvin. Perhe-Luosto hieno.
Lvk–Matkailuyritysten toiminta	kehu	Uusia latuja esim. PerheLuosto-Luosto. Latu Ukko-Luoston päälle. Enemmän ihmisiä siis matkailijoita. Iltaohjelmaa. Torvinen hyvä. Laavut ja majat ok.
Lvk–Matkailuyritysten toiminta	kehu	Perhe-Luosto-Luosto kierros hiihtäen. (Luonnon) Latu Pyhänlatvan laavulle. Torvinen <3, Lampivaara <3.
Lvk–Matkailuyritysten toiminta	kehu	Tällä alueella on myös hengellistä toimintaa Revontulikappelissa Kairosmajan yhteydessä. Revontulikappeli on sinänsä hieno paikka käydä tutustumassa.
Lvk–Matkailuyritysten toiminta	kehu	Tosi hienot ladut!
H–Alueiden hallinta ja suunnittelu	kehittämisehdotus	Puita vois paikoin kaataa enemmän, näkis maisemaa.

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
H-Alueiden hallinta ja suunnittelu	valitus	Vaikeaselkoinen planketti, mikä kartta?
Ls-Luonto- ja kulttuuritieto	muu	Aion tulla kesällä uudestaan niin näen hienoja maisemia
Muu	muu	Kys. 17. Ei voi verrata, tämä on parasta.
Muu	muu	Tällä alueella on myös hengellistä toimintaa Revontulikappelissa Kairosmajan yhteydessä. Revontulikappeli on sinänsä hieno paikka käydä tutustumassa.
Muu	muu	Jos kysely olisi tehty muualla, en olisi jaksanut vastata kyselyyn. Nyt hiihto takana, stressi purettu ja kiva pysähtyä Lampivaaran majalle. :)
Muu	muu	Kiitos!
Muu	muu	Kiitos mehusta.
Muu	muu	Kiitos!
Muu	muu	Erittäin hieno paikka ja toivottavasti säilyy myös tulevaisuudessa vastaavanlaisena luonto ja luontopalvelut.
Muu	muu	Kysymys 17 Ei rahassa mitattavissa.
Muu	muu	Luonnolle ei voi laittaa rahallista vastinetta, on syytä todella miettiä kuinka tärkeää luonto ja elämä on.
Muu	muu	Valintoihin vaikutti se, että mukanaan ollut taapero rajoitti liikkumismahdollisuuksia (toinen vanhemmista aina lapsenvahtina).
Muu	muu	(kys. 17) Ei mitata rahassa...
Muu	muu	(kys. 17) En halua arvioida rahassa - utility is difficult to evaluate... (Hyödyllisyyttä on vaikea arvioida...)
Muu	muu	Pitäkää nykyinen linja - Levi on kauhea paikka. Yst. terv. (En saa selvää) 0400764712
Muu	muu	(kys. 17) Ei voi mitata rahassa.
Muu	muu	Ei voi rahassa mitata (kys. 17)
Muu	muu	Liikaa kysymyksiä!
Muu	muu	Miksi sesonki ajoittuu vain viikoille 37-38?
Muu	muu	I'm very happy
Muu	muu	Pyhän luonto on yes! Toivottavasti Metsähallituksella riittää resursseja tulipaikkojen ylläpitoon.
Muu	muu	Yleensä rahaa menee enemmän mutta nyt lapset maksoivat.
Muu	muu	(kys. 17) Miksi mitata euroissa??!
Muu	muu	(kys. 17) Ei mitata rahassa, luonnolla ei ole rahallista mittapuuta!
Muu	muu	(kys. 10a yleisökäymälät alueella) Ei paprua. (kys. 17) Ei voi mitata rahassa, liian siistiä.
Muu	muu	(kys.13E) Kausipaikkamaksu
Muu	muu	Kys. 3a. Jätetty 1 yö varaustuvassa merkitsemättä, koska käy vain Isokurussa
Muu	muu	Kys 3a. Jätetty kävijän merkitsemä 1 yö varaustuvassa merkitsemättä, koska käy vain Isokurussa ja viipyy 1 tunnin.
Muu	muu	(Kys. 17.) Vaikea arvioida rahassa.
Muu	muu	(Kys 17) Ainutkertainen kokemus, en osaa arvioida rahassa.
Muu	muu	Kys 17. Tätä ei voi rahassa mitata
Muu	muu	(Kys. 13)En osaa vastata. (Kys. 17)En tiedä.
Muu	muu	(kys. 17) En ymmärrä.
Muu	muu	(kys. 17) Ei rahallista arviota.
Muu	muu	(Kys. 17) Vaikea arvioida
Muu	muu	There are many mosquitos!!!

Luokka	Laatu	Vapamuotoinen palaute
Muu	muu	Kysymys 17: Ei voi mitata, eikä rahastaa! Verovaroin infra kunnossa!
Muu	muu	Kivaa on
Muu	muu	Huolestuttaa Metsähallituksen yhtiöittäminen (omistusmuutos).
Muu	kehittämisehdotus	Ihmisiä lisää Luostolle, kauppoja, virikkeitä, ettei paikka kuihdu.
Muu	kehittämisehdotus	Lyhentäkää tätä kyselyä!
Muu	kehittämisehdotus	Too much light at night. Street lights and lake walk lights need to be dimmed or off at night. As it is big destination for Northern lights. Streetlight lessen the experience.
Muu	kehittämisehdotus	Naavaan lisää Pyhä-Luosto t-paitoja.
Muu	kehittämisehdotus	Tapahtumatarjonnan laajentaminen ja myös lähiseudun ihmisten aktivointi siihen.
Muu	kehittämisehdotus	Miksi syksyllä on vain kahden viikon sesonkiaika? Palveluita myös viikkojen 37 ja 38 jälkeen!
Muu	kehittämisehdotus	Luostotunturi-hotelliin kunnan info-piste ja henkilökunnalle perehdytys.
Muu	valitus	Too much light at night. Street lights and lake walk lights need to be dimmed or off at night. As it is big destination for Northern lights. Streetlight lessen the experience.
Muu	valitus	Khysely oli aika pitkä.
Muu	valitus	Survey is too long (too many questions)
Muu	valitus	Postinkulku muutetut lehtisiirrot toimii huonosti.
Muu	tiedustelu	Var finns den svenskspråkiga informationen?
Muu	kehu	Kiitos kahvista!
Muu	kehu	Kysymys 17 oli hyvä!
Muu	kehu	Luosto on juuri sopivankokoinen ja -oloinen. Emme kaippaa iltamenoja ja -hulinaa. Tämä on juuri meille täydellinen paikka!
Muu	kehu	Very pleasant stay and feeric landscape with such a lot of snow. (Erittäin mniellyttävä oleskelu, sadunomainen maisema ja niin paljon lunta.)
Muu	kehu	Ihana, rauhallinen luonto, mukavia ihmisiä.
Muu	kehu	Jatkakaa samaan malliin!
Muu	kehu	Mehutarjoilu Karhunjuomalammella oli kiva ja tarjoilija hyvällä asenteella.
Muu	kehu	Tämä (kansallispuistot) on hieno juttu, mihin valtion pitää uhrata varojaan ehdottomasti!
Muu	kehu	Taivaan Isä on luonut ihanat ihmiset, eläimet ja luonnon. Kiitos Taivaan Isälle, kiitos myös yritteliäille ihmisille, jotka ovat kehittäneet hyviä palveluita. Kairosmajakin on mukava paikka lähialueella.
Muu	kehu	Uniqeue outdoor experience also thanks to the tour operator "Into the world" Gerda, Rene & Jeroen
Muu	kehu	Kiitos kaikesta!
Muu	kehu	Kiitos kun pidätte Pyhästä huolta!

Suomenkielinen kyselylomake

Aineiston kerääjä täyttää:

numero	paikka	kävijä	haastattelija	posti	nimikirjaimet	pvm	kellonaika

Kävijätutkimus 2016

Pyhä-Luoston kansallispuisto

Täyttöohjeet:

Kävijätutkimuksella kerättävää tietoa käytetään hyväksi Pyhä-Luoston kansallispuiston kehittämisessä. Toivomme Sinun vastaavan tämän lomakkeen jokaiseen kysymykseen huolellisesti ja pyydämme ottamaan huomioon seuraavat ohjeet:

1. Lue kysymykset huolellisesti.
2. Vastaa kysymyksiin **henkilökohtaisesti** merkitsemällä yksi rasti vastausympyrään (○). Niissä kysymyksissä, joissa on mahdollista valita useampi vaihtoehto, merkitse vastauksesi vastausruutuihin (□). Joissakin kysymyksissä pyydetään kirjoittamaan vastaus. Voit halutessasi jatkaa vastausta muualle.
3. Kysymykset koskevat **ainoastaan tämänkertaista käyntiäsi** Pyhä-Luoston kansallispuistossa (kartta 1) ja joissain kohdin myös sen lähialueella (kartta 2).
4. Palauta täytetty lomake aineiston kerääjälle tai ohjeissa annettuun paikkaan.
5. Lisätietoja antaa luontokeskus Naava p. 0205 64 7302 (pyhaluosto@metsa.fi).

KIITOKSET ETUKÄTEEN!

1. Milloin saavuit Pyhä-Luoston kansallispuistoon (ks. kartta 1)?

päivämäärä _____ ja kellonaika _____

2. Kuinka kauan oleskelit tai aiot oleskella tällä käynnillä...

a. Pyhä-Luoston kansallispuistossa (ks. kartta 1)?

noin _____ vrk *tai* _____ tuntia

b. yhteensä Pyhä-Luostolla tai lähialueella (Pelkosenniemen, Kemijärven tai Sodankylän alueella, ks. kartta 2)?

noin _____ vrk *tai* _____ tuntia

→ asun lähialueella □ → siirry kysymykseen 3 a.

Jos vastasit edelliseen kysymykseen (2b) **enemmän kuin 1 vrk**, niin kuinka monta kertaa olet vierailut tai suunnittelet vierailevasi Pyhä-Luoston kansallispuistossa tämän matkasi aikana?

_____ kertaa

3. Jos yövyit tai aiot yöpyä...

(muussa tapauksessa siirry kysymykseen 4)

a. Pyhä-Luoston kansallispuistossa (ks. kartta 1), niin montako yötä vietit tai vietät

- autiotuvassa _____ yötä
- varaustuvassa _____ yötä
- omassa majoitteessa (telta tms.) _____ yötä
- muualla, missä _____ _____ yötä

b. Pyhä-Luoston kansallispuiston lähialueella (ks. kartta 2), niin montako yötä vietit tai vietät

- hotellissa _____ yötä
- vuokramökissä _____ yötä
- omassa mökissä _____ yötä
- asuntoautossa tai -vaunussa _____ yötä
- omassa majoitteessa (telta tms.) _____ yötä
- vakituksessa asunnossa (Pelkosenniemen, Kemijärven tai Sodankylän kunnat)

4. Missä päin Pyhä-Luoston kansallispuistoa (ks. kartta 1) vierailit tai suunnittelet vierailevasi tällä käynnillä? (merkitse tarvittaessa useampi kohta)

Isokuru
 Tunturiaavan luontopolku
 Karhunjuomalampi
 Luontokeskus Naava
 Noitatunturin reitti
 Rykimäkeron reitistö
 Lampivaara / Ametistikaivos
 Ukko-Luoston reitistö
 muualla, missä? _____

5a. Millä kulkuneuvoilla matkustit kotoasi Pyhä-Luoston kansallispuistoon?
 (merkitse kaikki käyttämäsi kulkuneuvot)

1 henkilöauto 5 juna
 2 asunтоваunu/matkailuauto 6 lentokone
 3 linja-auto 7 moottoripyörä
 4 tilausbussi (ryhmämatka) 25 lihasvoimin (kävelen
 99 muu, mikä? hiihtäen, pyöräillen...)

5b. Mitä yllä valitsemistasi kulkuneuvoista käytit viimeksi?
 Merkitse numero → _____

6. Minkälainen on seurueesi tällä käynnilläsi Pyhä-Luoston kansallispuistossa?

olen yksin → siirry kysymykseen 8.

seurueen koko yhteensä _____ henkilöä
 (vastaaja mukaan luettuna) joista
 alle 15-vuotiaita? _____ henkilöä
 alle 15-vuotiaiden syntymävuodet (jos _____
 kaikki lähes saman ikäisiä, ilmoita yleisin _____
 syntymävuosi) _____
 liikuntaesteisiä? _____ henkilöä

7. Mistä seurueesi pääosin koostuu tällä käynnilläsi Pyhä-Luoston kansallispuistossa?
 (valitse parhaiten kuvaava vaihtoehto)

oman perheen jäsenistä
 muista sukulaisista
 ystävistä
 työtovereista
 koululuokasta
 päiväkotiryhmästä
 opiskeluryhmästä
 eläkeläisryhmästä
 ohjelmapalveluyrityksen asiakkaita
 kerhosta, yhdistyksestä tms.
 jostakin muusta, mistä?

8. Kuinka tärkeitä seuraavat asiat ovat tai olivat sinulle tällä käynnilläsi Pyhä-Luoston kansallispuistossa? (vastaa jokaiseen vaihtoehtoon)
 (5 = erittäin tärkeää, 4 = melko tärkeää, 3 = ei kumpaakaan, 2 = ei kovin tärkeää, 1 = ei lainkaan tärkeää)

	erittäin tärkeää	5	4	3	2	1	ei lainkaan tärkeää
luonnon kokeminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
maisemat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
mahdollisuus olla itseksensä	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
henkinen hyvinvointi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
poissa melusta ja saasteista	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
rentoutuminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
tutustuminen uusiin ihmisiin	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
yhdessäolo oman seurueen kanssa	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
aikaisemmat muistot	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
alueeseen tutustuminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
luonnosta oppiminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
omien taitojen kehittäminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
kuntoilu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
jännityksen kokeminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
alueen kulttuuriperintöön tutustuminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

9a. Mitä pääasiassa teit tai aiot tehdä Pyhä-Luoston kansallispuistossa tällä käynnilläsi?
 (merkitse tarvittaessa useampi vaihtoehto)

1 ☐ kävely	11 ☐ sienestys	22 ☐ murtomaahiihto laduilla
2 ☐ sauvakävely	12 ☐ kasviharrastus	24 ☐ laskettelu
3 ☐ lenkkeily	13 ☐ opetukseen liittyvä käynti	27 ☐ lumikenkäkävely
4 ☐ retkeily	14 ☐ käynti luontokeskuksessa	34 ☐ vaellus (yöpyminen maastossa)
5 ☐ luonnon tarkkailu	15 ☐ luontovalokuvaus	36 ☐ metsästys
6 ☐ eväsretkeily	16 ☐ partioretki	88 ☐ kulttuuriperintöön tutustuminen
7 ☐ pyöräily	17 ☐ leirikoulu	122 ☐ geologiaan tutustuminen
8 ☐ kalastus	18 ☐ koiran kanssa ulkoilu	999 ☐ muu, mikä?
9 ☐ lintuharrastus	19 ☐ suunnistus	
10 ☐ marjastus	20 ☐ telttailu tai muu leiriytyminen maastossa	

9b. Mikä valitsemasi vaihtoehto oli tai on mielestäsi kaikkein tärkein tällä käynnilläsi? numero → [_____]

10a. Mitä mieltä olet käyttämiesi palveluiden, rakenteiden ja ympäristön laadusta tämänkertaisella käynnilläsi Pyhä-Luoston kansallispuistossa?

Vastaa jokaiseen kohtaan ja arvioi tällä käynnillä käyttämäsi palvelun tai rakenteen laatu. Mikäli et ole käyttänyt palvelua tai rakennetta tällä käynnilläsi, rasti vaihtoehto "en ole käyttänyt palvelua".

(5 = erittäin hyvä, 4 = melko hyvä, 3 = keskinen, 2 = melko huono, 1 = erittäin huono)

	erittäin hyvä	5	4	3	2	1	erittäin huono	en ole käyt- tänyt
pysäköintipaikat		☐	☐	☐	☐	☐		☐
lähialueen tiestö		☐	☐	☐	☐	☐		☐
reittien opastetaulut		☐	☐	☐	☐	☐		☐
polku- ja/tai latureitistö		☐	☐	☐	☐	☐		☐
polku- ja/tai latuviitoitukset		☐	☐	☐	☐	☐		☐
tulentekopaikat ja laavut		☐	☐	☐	☐	☐		☐
polltopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla		☐	☐	☐	☐	☐		☐
yleisökäymälät alueella		☐	☐	☐	☐	☐		☐
jätehuollon toteutus ja ohjeistus		☐	☐	☐	☐	☐		☐
erityistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljettavuus, turvallisuus, opasteet yms.)		☐	☐	☐	☐	☐		☐
esitteet ja opaskirjat		☐	☐	☐	☐	☐		☐
luontokeskus Naavan palvelut		☐	☐	☐	☐	☐		☐
ennakkoinformaatio		☐	☐	☐	☐	☐		☐
kansallispuiston palvelut sosiaalisessa mediassa		☐	☐	☐	☐	☐		☐
yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmalvelut)		☐	☐	☐	☐	☐		☐
reittien ja rakenteiden turvallisuus		☐	☐	☐	☐	☐		☐
yleinen turvallisuus		☐	☐	☐	☐	☐		☐
yleinen siisteys		☐	☐	☐	☐	☐		☐
maiseman vaihtelevuus		☐	☐	☐	☐	☐		☐
jokin muu, mikä? _____		☐	☐	☐	☐	☐		☐

10b. Kuinka tyytyväinen olet kokonaisuudessaan Pyhä-Luoston kansallispuiston palveluiden ja rakenteiden määrään?

(5= erittäin tyytyväinen, 4=melko tyytyväinen, 3=ei kumpikaan, 2=melko tyytymätön, 1=erittäin tyytymätön)

	5	4	3	2	1	erittäin tyytymätön
erittäin tyytyväinen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

11. Täytyivätkö tähän käyntiin Pyhä-Luoston kansallispuistossa liittyvät odotuksesi seuraavien asioiden suhteen?

(5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = keskinen, 2 = melko huonosti, 1 = erittäin huonosti)

	erittäin hyvin	5	4	3	2	1	erittäin huonosti
luonnonympäristö		☐	☐	☐	☐	☐	
harrastusmahdollisuudet		☐	☐	☐	☐	☐	
reitit ja rakenteet		☐	☐	☐	☐	☐	

12. Onko Pyhä-Luoston kansallispuisto tällä matkalla...

- matkasi ainoa tai tärkein kohde?
- yksi matkasi suunnitelluista kohteista?
Muita kohteita ovat: _____
- ennalta suunnittelemaan kohde matkan varrella?
Matkasi pääkohde/pääkohteet ovat: _____

13. Rahankäyttö

Oletko käyttänyt / tuletko käyttämään rahaa tähän matkaan liittyviin erilaisiin menoihin kansallispuistossa tai sen lähialueella? (Pelkosenniemen, Kemijärven tai Sodankylän kunnat)

- kyllä (→ vastaa alla oleviin kysymyksiin)
- en (→ siirry kysymykseen 14)

Ilmoita rastiattamalla, arvioitko tässä

- henkilökohtaiset kulusi sekä osuutesi seurueen yhteisistä kuluista **VAI**
- perheen tai seurueen kokonaiskulut.

Kyseessä on matkatoimiston tai muun matkanjärjestäjän järjestämä pakettimatka, jonka hinta on _____ €
→ Ilmoita tämän lisäksi alla **muut** kulusi kansallispuistossa ja sen lähialueella.

Ilmoita alla (kohdat A-G), paljonko tähän matkaan liittyviä kuluja sinulla on ollut ja arviolta tulee olemaan kansallispuistossa ja sen lähialueella. (Kirjaa riville 0 (nolla), jos sinulla ei ole kyseiseen kohtaan kuuluvia kuluja.)

A polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset _____ €

B paikallismatkojen kustannukset (esim. paikalliset bussi- tai taksimatkat) _____ €

C ruoka- sekä muut vähittäiskauppaostokset _____ €

D kahvila- ja ravintolaostokset _____ €

E majoittuminen _____ €

F ohjelma- ja virkistyspalvelut (esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin) _____ €

G muut menot (esim. varusteiden ja välineiden vuokrat) _____ €

14. Kuinka usein olet käynyt Pyhä-Luoston kansallispuistossa ennen tätä käyntiä?

(vastaa kaikkiin soveltuviin kohtiin)

- tämä on ensimmäinen kerta
- viimeisen viiden vuoden aikana _____ kertaa
- milloin ensimmäisen kerran? v. _____
- milloin viimeksi? v. _____

15. Onko jokin seuraavista asioista häirinnyt Sinua tämänkertaisella käynnilläsi Pyhä-Luoston kansallispuistossa?
(vastaa jokaiseen vaihtoehtoon)
(5 = ei lainkaan, 4 = melko vähän, 3 = kesinkertaisesti, 2 = melko paljon, 1 = erittäin paljon)

	ei lain- kaan			erittäin paljon	
	5	4	3	2	1
maaston kuluneisuus	☐	☐	☐	☐	☐
maaston roskaantuneisuus	☐	☐	☐	☐	☐
liiallinen kävijämäärä	☐	☐	☐	☐	☐
muiden kävijöiden käyttäytyminen	☐	☐	☐	☐	☐
jokin muu, mikä?	☐	☐	☐	☐	☐

16. Missä määrin koet tämänkertaisen käyntisi Pyhä-Luoston kansallispuistossa vaikuttaneen yleiseen terveydentilaasi ja hyvinvointiisi seuraavilla osa-alueilla?
(Vastaa jokaiseen kohtaan ja valitse se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tuntemuksiasi. 5 = täysin samaa mieltä, 4 = jokseenkin samaa mieltä, 3 = ei samaa eikä eri mieltä, 2 = jokseenkin eri mieltä, 1 = täysin eri mieltä)

	täysin samaa mieltä			täysin eri mieltä	
	5	4	3	2	1
Sosiaalinen hyvinvointini lisääntyi (esim. työkyvyn edistyminen, ihmissuhteiden lujittuminen, yksin tai yhdessä tekemisestä nauttiminen)	☐	☐	☐	☐	☐
Psyykinen hyvinvointini lisääntyi (esim. tyytyväisyys elämään, mielialan kohentuminen, palautuminen henkisestä uupumuksesta, uuden oppiminen)	☐	☐	☐	☐	☐
Fyysinen hyvinvointini lisääntyi (esim. luonto-aistimuksista nauttiminen, fyysisen kunnon ylläpito, uusien taitojen omaksuminen, fyysinen hyvä olo)	☐	☐	☐	☐	☐

17. Minkä arvoiseksi arvoisit rahassa mitattuna Pyhä-Luoston kansallispuistossa kokemasi terveys- ja hyvinvointivaikutukset?
Voit esimerkiksi verrata rahallista arvoa kaupallisiin hyvinvointipalveluihin ja -tuotteisiin (kuntosalikäynti 5 €, kylpyläkäynti 2,5 tuntia 20 €, hieronta 60 min 50 €, hemmottelupäivä kylpylässä erilaisilla hoidoilla 200 €), erilaisiin kulttuuripalveluihin (elokuvissa käynti 12 €, konsertti 100 €) tai matkoihin (kotimaan matka 500 €, ulkomaanmatka 3000 €).

_____ €

18. Pysyvän asuinpaikkasi postinnumero ja asuinkuntasi?

[_____] _____

19. Sukupuoli?

mies nainen

20. Syntymävuosi?

[_____]

21. Ammatillinen koulutus? (merkitse korkein taso)

ammattikoulu

opistotasoinen tutkinto

alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto

ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto

ei ammatillista tutkintoa

22. Miten pitkän matkan olet liikkunut tai aiot liikkua omin voimin tällä käynnilläsi Pyhä-Luoston kansallispuistossa?
(voit merkitä useamman vaihtoehdon)

patikoiden yht. _____ km

pyöräillen yht. _____ km

hiihtäen yht. _____ km

lumikenkäillen yht. _____ km

muuten, miten? _____ yht. _____ km

KIITOKSIA VASTAUKSISTASI!

Mikäli haluat esittää muita ajatuksiasi, niin kirjoita niitä tähän.

Lisäkysymyksiä sosiaalisen median käytöstä

Kävijätutkimus 2016

Lomake []

KYSYMYKSIÄ SOSIAALISEN MEDIAN KÄYTÖSTÄ

B1. Oletko jonkun sosiaalisen median verkoston jäsen?

- kyllä en (→ ei tarvitse jatkaa)

B2. Mitä sosiaalisen median alustoja käytät?
(merkitse tarvittaessa useampi kohta)

- Facebook
 Instagram
 Twitter
 Flickr
 muu, mikä? _____

B3. Oletko jakanut tai aiotko jakaa kokemuksiasi sosiaalisessa mediassa tämän kansallispuistovierailun aikana?

- kyllä en

B4. Mitä sosiaalisen median alustaa käytät, kun jaat kokemuksiasi kansallispuistovierailusta? (merkitse tarvittaessa useampi kohta)

- Facebook
 Instagram
 Twitter
 Flickr
 muu, mikä? _____

B5. Mitä sosiaalisen median alustaa todennäköisimmin käytät? (valitse parhaiten kuvaava vaihtoehto)

- Facebook
 Instagram
 Twitter
 Flickr
 muu, mikä? _____

B6. Kuinka usein jaat kansallispuistokokemuksiasi sosiaalisessa mediassa? (valitse parhaiten kuvaava vaihtoehto)

- Useita kertoja päivässä
 1-2 päivän välein
 1-2 kertaa viikossa
 Harvemmin

B7. Jaatko sijaintisi sosiaalisen median postauksen yhteydessä?

(valitse parhaiten kuvaava vaihtoehto)

- kännykän paikannuksella
 mainitsemalla paikannimen
 käyttämällä Hashtagia
 en kerro sijaintia
 en tiedä

B8. Miten avoimesti jaat sosiaalisen median postaukset? (valitse parhaiten kuvaava vaihtoehto)

- rajalliselle ihmisjoukolle
 avoimesti kaikille
 riippuu sosiaalisen median alustasta
 en tiedä

B9. Mihin sosiaalisen median postauksesi liittyvät kansallispuistossa? (merkitse tarvittaessa useampi kohta)

- säähän
 maisemiin
 kasvillisuuteen
 eläimiin
 luonnon maamerkkeihin
 rakennuksiin / rakennettuun ympäristöön
 omaan toimintaan, ihmisiin
 itseen (selfiet)
 muuhun, mihin? _____

B10. Mikä motivoi sinua jakamaan jotain sosiaalisessa mediassa? (merkitse tarvittaessa useampi kohta)

- pidän jostakin
 en pidä jostakin
 jakamaani asiaan liittyy jokin naseva tarina /hauska tapahtuma
 oletan muiden pitävän postauksestani
 näen jotain mitä on helppo kuvata
 kohde on yleisesti tunnettu
 näen jotain harvinaista tai poikkeuksellista
 haluan jakaa tuntekseni
 jokin muu, mikä? _____

Liite 6

Kyselylomakkeen liitekartat, Pyhä-Luoston kansallispuisto

Liite 7

Kyselylomakkeen liitekartat, lähialueet

Liite 8

Pyhä-Luoston kansallispuiston terveys- ja hyvinvointikysely

Luonnon terveys- ja hyvinvointivaikutukset

1. Luontosuhde

a. Suhde luontoon

Seuraavat kysymykset koskevat suhdettasi luontoon.

Vastaa kunkin kysymyksen kohdalla valitsemalla se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tuntemuksiasi.

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
Olen mielelläni ulkona, huonollakin säällä.	☐	☐	☐	☐	☐
Ihanneluontokohteeni on keskellä luontoa, kaukana ihmisten ilmoilta.	☐	☐	☐	☐	☐
Mietin aina, miten toimintani vaikuttaa ympäristöön.	☐	☐	☐	☐	☐
Luonto innoittaa ja antaa elämäni tarkoitus.	☐	☐	☐	☐	☐
Olen liikkunut luonnossa paljon pienestä pitäen.	☐	☐	☐	☐	☐
Ajatus, että olisin syvällä metsässä, kaukana ihmisasuksesta, on pelottava.	☐	☐	☐	☐	☐
Huomaan ympäröivän luonnon vaikka olisin keskellä kaupunkia.	☐	☐	☐	☐	☐
Suhteeni luontoon on tärkeä osa sitä, kuka olen.	☐	☐	☐	☐	☐
Luonto on tärkeä osa hyvinvointiani.	☐	☐	☐	☐	☐

b. Suhde Pyhä-Luoston kansallispuistoon

Kuinka hyvin seuraavat väittämät kuvaavat suhdettasi Pyhä-Luoston kansallispuistoon?

Vastaa kunkin kysymyksen kohdalla valitsemalla se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tuntemuksiasi.

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
Alue on mielikohteeni.	☐	☐	☐	☐	☐
Minulla on tunnesiteitä alueeseen.	☐	☐	☐	☐	☐
Alue yhdistää minulle tärkeitä ihmisiä.	☐	☐	☐	☐	☐
Alue on minulle tärkeä liikuntapaikka.	☐	☐	☐	☐	☐
Alue on minulle tärkeä harrastusteni kannalta.	☐	☐	☐	☐	☐
Alueen historialla ja kulttuuriperinnöllä on minulle merkitystä.	☐	☐	☐	☐	☐

2. Psyykkinen hyvinvointi

a. Tyytyväisyys elämään

Seuraavat kysymykset koskevat yleistä tyytyväisyyttäsi elämään.

Vastaa kunkin kysymyksen kohdalla valitsemalla se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tuntemuksiasi.

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
Elämäni on suurimmalta osin lähellä ihanteellista.	☐	☐	☐	☐	☐
Elämäni olosuhteet ovat erinomaiset.	☐	☐	☐	☐	☐
Olen tyytyväinen elämään.	☐	☐	☐	☐	☐

b. Mieliala

Muistele mitä teit ja koit Pyhä-Luoston kansallispuistossa käydessäsi. Kuinka usein sinulla oli seuraavia tuntemuksia?

	hyvin usein tai jatkuvasti	usein	silloin tällöin	harvoin	hyvin harvoin tai ei lainkaan
Olin hermostunut.	☐	☐	☐	☐	☐
Tunsin itseni tyyneksi ja rauhalliseksi.	☐	☐	☐	☐	☐
Tunsin itseni alakuloiseksi ja apeaksi.	☐	☐	☐	☐	☐
Tunsin itseni onnelliseksi.	☐	☐	☐	☐	☐
Tunsin itseni elinvoimaiseksi.	☐	☐	☐	☐	☐
Tunsin oloni turvalliseksi.	☐	☐	☐	☐	☐
Tunsin oloni yksinäiseksi.	☐	☐	☐	☐	☐

c. Kokemus elpymisestä

Miten tämänkertainen käyntisi Pyhä-Luoston kansallispuistossa vaikutti oloosi?

Vastaa kunkin kysymyksen kohdalla valitsemalla se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tuntemuksiasi.

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
Elinvoimani ja tarmoni lisääntyivät.	☐	☐	☐	☐	☐
Unohdin arkipäivän huolet ja murheet.	☐	☐	☐	☐	☐
Sain uutta uskoa huomiseen.	☐	☐	☐	☐	☐
Elvyin ja rentouduin.	☐	☐	☐	☐	☐
Keskittymiskykyini lisääntyi.	☐	☐	☐	☐	☐
Sain lisää itsetuottamusta.	☐	☐	☐	☐	☐
Rauhoituin.	☐	☐	☐	☐	☐
Elämäni asiat asettuivat oikeisiin mittasuhteisiin.	☐	☐	☐	☐	☐

d. Kognitiiviset taidot (havaitseminen, kieli, muisti, oppiminen)

Miten koit tämänkertaisen käyntisi Pyhä-Luoston kansallispuistossa vaikuttaneen seuraaviin asioihin?

Vastaa kunkin kysymyksen kohdalla valitsemalla se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tuntemuksiasi.

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
Sain toteuttaa itseäni.	☐	☐	☐	☐	☐
Sain uusia luovia ajatuksia.	☐	☐	☐	☐	☐
Opin uusia taitoja.	☐	☐	☐	☐	☐
Opin lisää luonnosta.	☐	☐	☐	☐	☐
Kiinnostukseni luontoa kohtaan lisääntyi.	☐	☐	☐	☐	☐

3. Sosiaalinen hyvinvointi

Miten koit tämänkertaisen käyntisi Pyhä-Luoston kansallispuistossa vaikuttaneen seuraaviin asioihin?

Vastaa kunkin kysymyksen kohdalla valitsemalla se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tuntemuksiasi.

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
Oli mahdollista irtautua työasioista.	☐	☐	☐	☐	☐
Työmotivaationi vahvistui.	☐	☐	☐	☐	☐
Oli mahdollista irtautua arkielämästä.	☐	☐	☐	☐	☐
Motivaationi arkielämään vahvistui.	☐	☐	☐	☐	☐
Nautin retken aikana uusien ihmisten tapaamisesta.	☐	☐	☐	☐	☐
Nautin yhdessäolosta minulle tärkeiden ihmisten kanssa.	☐	☐	☐	☐	☐
Nautin yhteisistä harrastuksista minulle tärkeiden ihmisten kanssa.	☐	☐	☐	☐	☐
Luonnossa oli helpompi keskustella henkilökohtaisista asioista.	☐	☐	☐	☐	☐
Seura lisäsi turvallisuuden tunnetani.	☐	☐	☐	☐	☐
Nautin saadessani olla yksin.	☐	☐	☐	☐	☐
Luonnossa olemisen lujitti suhdettani minulle tärkeisiin ihmisiin.	☐	☐	☐	☐	☐

4. Fyysinen hyvinvointi

b. Kokemus aistimuksista ja fyysisestä olosta

Ajattele tämänkertaista käyntiäsi Pyhä-Luoston kansallispuistossa. Miltä mieltä olet seuraavista väittämistä?

Vastaa kunkin kysymyksen kohdalla valitsemalla se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tuntemuksiasi.

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
Nautin hiljaisuudesta.	☐	☐	☐	☐	☐
Nautin luonnonäänistä.	☐	☐	☐	☐	☐
Nautin luonnon tuoksuista.	☐	☐	☐	☐	☐
Tuntui hyvältä hengittää puhdasta ilmaa.	☐	☐	☐	☐	☐
Nautin kauniin luonnon näkemisestä.	☐	☐	☐	☐	☐
Koin miellyttävänä luonnon tuottamat tuntemukset (tuuli kasvoilla, pehmeä sammal, pintojen vaihtelevat muodot jne.).	☐	☐	☐	☐	☐
Koin hyönteiset (hyttyset, hirvikärpäset, ampiaiset, punkit ym.) häiritsevinä.	☐	☐	☐	☐	☐
Sääolosuhteet tuntuivat epämiellyttäviltä.	☐	☐	☐	☐	☐
Liikuin alueella käydessäni tavanomaista arkiliikuntaa enemmän.	☐	☐	☐	☐	☐
Pääsin koettelemaan omia rajojani.	☐	☐	☐	☐	☐
Koin, että luontoliikunta kohotti kuntoani.	☐	☐	☐	☐	☐
Koin fyysisen hyvän olon lisääntyvän.	☐	☐	☐	☐	☐

c. Fyysinen aktiivisuus

Kuinka paljon arvioit liikkuneesi Pyhä-Luoston kansallispuistossa tämänkertaisella käynnilläsi?

Merkitse rasti ruutuun (tarvittaessa useita) ja merkitse tekstiruutuun käyntisi aikaisen liikunnan kesto tunteina, tarkimmillaan puolen tunnin tarkkuudella (esim. 1 h 30 min merkitään 1,5).

- verkkaista ja rauhallista liikuntaa (ei hikoilua tai hengityksen kiihtymistä, esim. rauhallinen kävely)
- ripeää ja reipasta liikuntaa (jonkin verran hikoilua ja/tai hengityksen kiihtymistä, esim. reipas kävely)
- voimaperäistä ja rasittavaa liikuntaa (voimakasta hikoilua ja/tai hengityksen kiihtymistä, esim. hölkkä tai juoksu)
- en liikkunut vierailuni aikana aktiivisesti

Omin lihasvoimin kuljettu matka yhteensä

Merkitse kilometreinä

Aikuisen minimiliikuntasuositus viikossa on yhteensä 2 tuntia 30 minuuttia reipasta TAI 1 tunti 15 minuuttia rasittavaa kestävyysliikuntaa. Lisäksi suositukseen kuuluu kaksi kertaa lihaskunnan tai liikehallinnan (venyttely yms.) kehittämistä viikoittain. Ajattele normaalia arkielämääsi. Miten suositus toteutuu keskimäärin osaltasi?

- liikun huomattavasti minimisuositusta enemmän liikun jonkin verran minimisuositusta enemmän liikun minimisuosituksen mukaan liikun jonkin verran minimisuositusta vähemmän liikun huomattavasti minimisuositusta vähemmän

d. Pituus ja paino

Merkitse alla oleviin kenttiin pituutesi ja painosi.

Pituus (cm) Paino (kg)

5. Terveys ja hyvinvointivaikutusten kesto

Kuinka pitkään arvioit tämänkertaisen Pyhä-Luoston kansallispuistossa käyntisi aikana kokemiesi myönteisten terveys- ja hyvinvointivaikutusten kestäväksi?

	pitkän aikaa vielä käynnin jälkeen	jonkin aikaa vielä käynnin jälkeen	käynnin ajan	ei myönteisiä vaikutuksia
Fyysiset vaikutukset	☐	☐	☐	☐
Psyykkiset vaikutukset	☐	☐	☐	☐
Sosiaaliset vaikutukset	☐	☐	☐	☐

Millaiseksi arvioit terveytesi yleisesti ottaen tällä hetkellä?

Vastaa valitsemalla se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tilannettasi.

	hyvä	melko hyvä	keskitasoinen	melko huono	huono
Terveydentilani on	☐	☐	☐	☐	☐

Minkä arvoiseksi arvioisit rahassa mitattuna Pyhä-Luoston kansallispuistossa kokemasi terveys- ja hyvinvointivaikutukset nyt, kun käynnistäsi on kulunut jonkin aikaa?

Voit esimerkiksi verrata rahallista arvoa kaupallisiin hyvinvointipalveluihin ja -tuotteisiin (kuntosalikäynti 5 €, kylpyläkäynti 2,5 tuntia 20 €, hieronta 60 min 50 €, hemmottelupäivä kylpylässä erilaisilla hoidoilla 200 €), erilaisiin kulttuuripalveluihin (elokuvissa käynti 12 €, konsertti 100 €) tai matkoihin (kotimaanmatka 500 €, ulkomaanmatka 3 000 €).

Euroa

7. Lasten terveys ja hyvinvointi

Oliko 15 vuotta tai sitä nuorempia lapsia/nuoria mukanas Pyhä-Luoston kansallispuistossa?

- ei
 kyllä

Kuinka monta 15 vuotta tai sitä nuorempaa lasta/nuorta oli mukanas Pyhä-Luoston kansallispuistossa?

Lasten lukumäärä

Valitse mukana olleista lapsista se, jolla on seuraavana syntymäpäivä. Lapsen ikä nyt on:

alle 1

Miten arvioit tämänkertaisen käyntinne Pyhä-Luoston kansallispuistossa vaikuttaneen tämän lapsen terveyteen ja hyvinvointiin seuraavilla osa-alueilla?

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
Lapsi nautti luonnosta olemisesta.	☐	☐	☐	☐	☐
Lapsi tunsii liikkumisen iloa ja riemua.	☐	☐	☐	☐	☐
Lapsi oppi uusia taitoja.	☐	☐	☐	☐	☐
Lapsi oppi luonnosta uusia asioita.	☐	☐	☐	☐	☐
Lapsen kiinnostus luontoa kohtaan lisääntyi.	☐	☐	☐	☐	☐
Luontoretkeillä oli myönteisiä vaikutuksia lapsen mielikuvitukseen, luovuuteen ja oivaltamiseen.	☐	☐	☐	☐	☐
Lapsi sai myönteisiä kokemuksia itsensä toteuttamisesta.	☐	☐	☐	☐	☐
Lapsi sai lisää itsetuottamusta ja rohkeutta luonnossa liikkumisesta.	☐	☐	☐	☐	☐
Lapsi oli rauhallisempi ja rentoutuneempi kuin kotiloissa.	☐	☐	☐	☐	☐
Lapsi nautti yhdessäolosta.	☐	☐	☐	☐	☐
Lapsi huomioi asetetut rajat paremmin kuin kotiloissa.	☐	☐	☐	☐	☐
Lapsi koki luonnon pelottavana.	☐	☐	☐	☐	☐

8. Lopuksi

Innostiko käyntisi Pyhä-Luoston kansallispuistossa...

Vastaa kunkin kysymyksen kohdalla valitsemalla se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tuntemuksiasi.

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
vierailemaan myös muilla luontokohteilla	☐	☐	☐	☐	☐
vierailemaan alueella uudestaan	☐	☐	☐	☐	☐
suosittelemaan kohdetta muille	☐	☐	☐	☐	☐
ylläpitämään arkiliikuntaa	☐	☐	☐	☐	☐
lisäämään arkiliikuntaa	☐	☐	☐	☐	☐
lisäämään luontoharrastuksia	☐	☐	☐	☐	☐
ylläpitämään retkeilytaitoja	☐	☐	☐	☐	☐
opettelemaan uusia taitoja	☐	☐	☐	☐	☐

Oliko Pyhä-Luoston kansallispuistossa käynnillä jotain joka tuotti erityisen myönteisiä tuntemuksia, mitä?

Oliko Pyhä-Luoston kansallispuistossa käynnillä jotain joka aiheutti erityisen kielteisiä tuntemuksia, mitä?

Muuta palautetta:

Liite 9 Pyhä-Luoston kansallispuiston terveys- ja hyvinvointikyselyn vapaamuotoiset vastaukset

Oliko Pyhä-Luoston kansallispuistossa käynnillä jotain joka tuotti erityisen myönteisiä tunteita, mitä?

Vastaajien määrä: 128

Vastaukset
Iso Kurun reitti oli upea, ja voi suositella lapsiperheille.
Oravalampi ja Noitatunturi.. kauniita ja rauhallisia paikkoja.
Maisemat
Luonnon muodostelmat, rakat, lähteet,... uhripaikka, laavun leppoisa tunnelma,
Jatkuva linnunlaulu, mahdollisuus rauhassa keskustella perheen kanssa, irtautuminen matkapuhelimen räpläämisestä.
Uudet luontotyypit ja geologia. Uusia eläinlajeja.
Tuli liikuttua enemmän kuin normaalisti ja vielä kauniissa säässä
Isokurun kauneus ja jylhyys Pyhän erilaisuus moneen muuhun tunturiin verrattuna
Vanha tuttu paikka yli 40 vuoden ajalta, niin kesällä kuin talvella.
Näin uudenlaisia luonnonkukkia kukassa. On hienoa nähdä luonnossa sellaista, minkä on aiemmin nähnyt vain kuvana kirjasta.
Kaunis luonto.
Hyvin merkityt reitit. Polut hyvin hoidettuja. Pääosin ystävällisiä muita retkeilijöitä.
Luonto
Erittäin hyvin ylläpidetyt reitit, siistiä.
Retkeilyreitit monimuotoisuus näkyi hyvin ja nautin erilaisesta maastosta.
Olin kuvaamassa lintuja ja aina jos yhdenkin kuvan saa niin se positiivista, vaikka tämä harrastushan on juuri sellainen ettei aina voi onnistua, eikä tarvitsekaan.
Upea luonto
maisemat
Lasten mukanaolo ja sinnikkyys ilahdutti todella paljon. Mukana oli 6 lasta, iältään 11, 9, 8, 6, 4 vuotiaat ja 6kk. Puolen vuoden ikäinen istui rinkassa. Muut kävelivät koko kierroksen. 4-vuotias poika jaksoi narisematta kiertää 12 km:n vaativan Noitavuoren lenkin. Lapsilla oli urhea asenne ja tarmo kiivetä Noitatunturin päälle erittäin vaativalla kivikoisella polulla. Tästä tulin erityisen iloiseksi, ja ajattelin, että kyllä lapsilla on sinnikkyyttä ja energiaa sekä voimaa vaatiinkin suorituksiin, kunhan asenne on kohdallaan. Myös muut lapset kierivät reippaalla asenteella koko matkan. Intoa riitti ja retki loi uskoa myös suunnitella seuraavaa vaellusta. Lapset kyllä jaksavat!
Aamalla käveleminen luonnossa, kuunnellen luonnon ääniä
Liikunta puhtaissa, avarissa maisemissa.
Aittakuru, haluaisin kuulla miltä musiikki kuulostaa siellä.
Komeat maisemat
Hilloja täynnä oleva jänkä!! Harmi vain, kun olivat aivan viittä vaille kypsiä, ei vielä käyntimme aikana poimittavissa. Tuli vain hirveä kaipuu takaisin pohjoiseen ja tunturiin. Masennus iskee aina ajellessa takaisin etelään.
henkilökunta erittäin ystävällistä ja iloista tarinan ylhäällä mukavia eri kivilajeista kertominen mielenkiintoista yhtä upeat maisemat kuin silloin 20 v sitten kun ihan nuorina käytiin vessat oli siistit tunnelma kohteessa mukavan rentoa
Maisemat
Luonnon kauneus
Pohjoisen luonto ja hyväkuntoiset reitit joilla myös kokemattomien on helppo kulkea ilman pelkoa eksymisestä. Erinomiaset taukopaikat reiteillä.
Makkarapyttipannu nuotiolla
Pyhän kasteen lammen vesiputous on maaginen
Helppokulkuinen maasto, mielenkiintoiset "kuviot" kivissä. Vesi!! :) Luonnon lammet/järvet ja vesiputous Iso Kurussa oli ihana <3
Naavan ruoka.
upeat maisemat ja mukava eväshetki laavulla perheen kanssa
Luonto ja maisemat, aika yksin omien ajatusten kanssa.
hengityksen paraneminen / helpottuminen
En vain voi lakata ihailemasta luonnon kauneutta Pyhä-Luoston alueella, luonto siellä on ainutlaatuinen.
Sai viettää rauhallista ja kiireetöntä aikaa itselle tärkeän ihmisen kanssa nauttien erilaisia luontokohteista. Soista kuruista, tuntureista ja luontopoluista.
kauniimpi luonto kuin odotin,hyvät opastukset
Oli kiva nähdä niin paljon poroja :)
Maisemat
Revontulet
Raitis ilma, rehkeminen. lekottelu, nukkuminen
Pyhä on aina yhtä lumoava paikka, siellä kurussa tuntee pienuutensa, hyvällä tavalla. On myös mukavaa kun retkeilijät tervehtivät toisiaan polulla kulkiessaan. Ja näin ikääntyessä saa kokea onnistumisen tunteita, kun vielä jaksaa kavuta Isonkurun portaat,ylös ja alas. Ja myös onnellisuutta siitä, että jalat vielä toimivat. Lyhyimmät reitit ja tasoitetyt väylät antavat lähes kaikille mahdollisuuden luontokokemuksiin.
Iloiset ihmiset ja juttuseuraa laavulla.
Maastopyöräily kunnan maastopyörällä

Vastaukset
Näin uuden sienen. Luonto siellä on AINA kerrasta toiseen sykähdyttävä. Kulkeminen on tehty Isokurussa helpoksi vanhemmallekin ihmiselle. On kuitenkin hyvä, että osassa puistoa saa "olla luonnon armoilla".0+0*
Kävely pitkospuilla ja aavalle tuijottelu oli erittäin rentouttavaa. Sielu lepäsi.
Luonto, reittitarjonta, puiston infra (laavut, tulipaikat yms)
itikoita eikä muita hyönteisiä ollut lainkaan, se teki matkanteon vielä miellyttävämmäksi. Olen tosi herkkä hyönteisten pistoksille. Infopisteessä oli tosi hyvä ja innostunut palvelu. Löydettiin hyvin lähtöpaikalle. Karhunjuoma reitti oli niin hyvin merkitty ja helppokulkuinen, että uskallatautisiin sinne yksinkin.
Erittäin kauniit maisemat. Sää oli patikointiin täydellinen. Reitti oli hyväkuntoinen ja turvallinen liikkuu.
luonto , hiljaisuus ,maisemat lapin henki
Upeat maisemat ja hyväkuntoiset ja selvästi merkityt kävelyreitit.
Maisemat tuntureilta
Käynti Torvisen Majalla
Hienot maisemat, hieno ilma, uusi liikuntamuoto (lumikenkäily)
Telemark hiihto ja nousukarvoilla hiihtäminen ylämäkeen on mukavaa
Kurussa kävely on aina mukavaa
Luoston kiertävä latu on aina sykähdyttävä ja sen kiertämisestä voi unelmoida myös "etelässä". Ametistikaivos on aina oiva kohde vierailia. Olen myös, kuten kopko perheemme, kaivoksen osakkaita.
Luonnonlatu ja hyvä kuntoiset ladut
Lumikenkäily ja husky-safari. Ravintolat Luostolla olivat positiivinen yllätys - en tiennyt minkä tasoisia odottaa, hyviä olivat, erityisesti Vaisko.
Luonto kokonaisuudessaan.
Hyvä sää, hyvin hoidetut ladut ja niiden leppoisa profiili.
Kauniit maisema.
Hyvät ladut, raitis ilma, mukavat ihmiset ja ilmapiiri
Hyvät ladut ja hyvin toimivat sukset. Ilo hiihtää.
Alue on mukavan kokoinen ja o Loistava sää, hyvät reitit.
Kevään valo , valkoiset habget
Perhe-Luoston reitti oli hienon aurinkoisella säällä. Metso- ja teerihavainnot.
Hyvin hoidetut ladut
Savusaunassa käynti Ravintolan tarjoama jälkiruoka koska he tekivät virheen
Luonnon rauha.
Kivoja ihmisiä tapasi...
upeat näköalat
Kauniit maisemat, saavutettavuus eli pääsi helposti alueelle ja siistiä taukopaikat
Kuukkelien näkeminen monen vuoden jälkeen.
Ametisti kaivos käynti
Rauhallinen ja luonnokaunis ympäristö
Maaston muodot
Hyvät ladut. Löytyi useita helppoja "sinisiä" reittejä. Mukavasti tulentekopaikkoja.
Tyttären ilo paikan päällä.
Hyvät ladut ja latukahvilat
PALJON LUNTA JA KOSKEMATONTA LUONTOA, HILJAISUUTTA, EI LIIKAA VÄKEÄ.
Maasto yllätti monipuolisuudellaan
Hienot maisemat, vanhat metsät, Isokuru, puhdas luonto ja ilma.
Perheen kanssa yhdessä vietetty aika ja kevätaurinko.
yhdessäolo
Hyvät reitit
ladut hyvässä kunnossa. Opetin mäenlaskua britti turisteille.
ulkomaalaisten haltioitunut olo luonnosta ja hiihtämisestä
Lastenlasten kanssa touhuilu oli ihanaa
Kuukkelin läheinen kanssakäyminen.
Perhe <3
Lumikenkäily/randoilu tunturissa, hiihtoretki Luostolle
Ametistikaivos oli positiivinen yllätys
Maiseman avaruus tuntureilla ja tilan tuntu.
Murtoaa hiihto nyt viimeisellä käynnillä. Minun on vaikea muistaa, milloin vastasin kyselyyn. Käymme Luostolla useita kertoja vuodessa.
Hyvin koulutetut kuukelit leirinuotiolla ;)
Rauha, hyvä ilma hengittää, kauniit maisemat.
Sen kertainen käynti oli osa perheemme yhteistä lomaa, johon aina liittyy mukavaa yhdessäoloa lasten ja lastenlasten kanssa isossa porukassa liikkuen ja ulkoillen. Pyhä on sellaiseen tarkoitukseen erinomainen alue. Onnistunut loma virkisti mieltä!
Kauniit lumiset maisemat, kauniit luonnon yksityiskohdat, siistit nuotiopaikat ja kodat
Useampi reissu tehty P-L alueelle ja yleisesti paikan rauhallisuus ja hyvät ladut miellyttävät.
Rakkauten tuntemus
Liikkuminen upeiden maisemien keskellä sai laittamaan asiat oikeisiin mittasuhteisiin ja arvostamaan luontoa ja elämää.

Autiotuvat loistavassa kunnossa, hiihtovaellus kevätthangilla.
Hyvät hiihtoladut.
se kun sain nauttia Kairosmajan palveluksista ja hyvistä aamuhartauksista. Oli myös kiva kokeilla uutta lajia, liukulumikenkäilyä
Luonto ja erinomainen sää rauhallisuus Hyvä mökki riittävät palvelut hyvät ladut
Tänä vuonna lunta oli kiitettävästi ja tämä lämmittää aina vapaalaskijan mieltä.
Alueen laskettelelu / vaellus mahdollisuuden suksilla ovat mahtavat!
xxx
Hieno luontokeskus. Pojat viihtyivät siellä tosi hyvin! Isokuru oli upea paikka. Täytyy käydä siellä myös kesäkelissä!
makkaranpaistolaaavu
Luonto ja sen rauhallisuus
Pystyin liikkumaan/kävelemään Pyhäkasteen lammelle asti. Vaikka on ongelmia jaloissa. Iso kuru on tärkein kohde Pyhä-Luosto matkalla.
Hiihtoladut
Luonto ja rauha sinällään ovat hyviä arvoja.
Kaunis talvipäivä ulkoilla ja kävellä lumikengillä hyvässä seurassa hienossa talvisessa luonnossa.
Tietysti ilmasto ja havaittava aktiivisuus muiden matkailijoiden kautta. Itselleni haasteena ollut hiihto sai onnistumisen tunteita.
Kaunis talvuluonto ja hiihtopäivät.
Uusien ihmisten tapaaminen. Innostun myös siitä että haluan käydä joskus Iso-Kurussa, missä emme käyneet
Luonnon rauha, mahtava hankkeen. Irrotti täysin työasioissa.
Hyvät pororuuat, pöllön näkeminen metsässä ja isokurussa kävely ensimmäistä kertaa
Ihana hiljaisuus ja luonnonrauha. Se rauhoitti.
Saa olla omissa oloissaan, ei suuria häiriötekijöitä.
Pyhä-Luoston Naava -keskuksessa oli erittäin mielenkiintoista ja reissussa oli hienot tilat sekä hyvä seura.
Tärkeää oli rentouttava vaikutus, mm.verenpainelääkitystä piti vähentää lomailun aikana.
Hyvin hoidetut ladut.Siisteys.Ystävälliset ihmiset. ja se kuumakivihieronta oli huippu:-)
-luonnon tuottamat tuoksut: metsän ja lintujen äänet. Huolto; polut, portaat, kodat. laavut, polttopuut.

Oliko Pyhä-Luoston kansallispuistossa käynnillä jotain joka aiheutti erityisen kielteisiä tunteita, mitä?

Vastaajien määrä: 88

Vastaukset
Ainoa miinus oli, ettei kauppoja ollut juuri avoinna käyntimme aikana. Ja Pyhänturi Hotellin aamiainen oli huono.
Huussissa ei ollut kariketta eikä paperia.
Ei
Ei nyt mitään ERITYISEN kielteisiä tunteita, mutta ainakin Luosto-Pikkuluosto-Lampivaara-luontopolulla oli melko paljon kaatuneita puita polulla. Taikopaikkojen eli laavujen puuvarastoissa on kyllä puita, mutta ne pöllit on niin isoja,että varsinkin naisella tuottaa vaikeuksia niiden pilkkominen.
Joskus tuntui että väkeä liian paljon suosituimmilla reiteillä. Noitatunturin reitti oli paljon hiljaisempi, onneksi.
Lapsi hermostui paarmoista.
Ei
Perus ruokailuun mahdollistavia paikkoja päivisin oli liian vähän. Ravintoloita kylläkin.
Karhut
ei
Väillä ajatukset palasivat työasioihin, pääasiassa kuitenkin mieli rentoutui.
Opasteet osittain huonot, Tehkää koeluentoja tarkastuksia; Laittakaa ihminen joka ei ole täällä vaeltanut menemään hotellilta Oravalammelle-noitatunturille ja sieltä karhunluomalammelle ja takaisin hotellille. Pyytäkää henkilön laittamaan kaikki epähuomiot/puutteet ylös. Niitä on paljon. Monessa kohtaa opasteet ovat puutteelliset.
Metallipitkokset
hotelli Pyhänturin ravintola, vain pieni -
Hyttysiä oli ihan mielettömästi.
Ei
Lapsenkantorinkan lainaus, josta olenkin jo erikseen laittanut palautetta sekä huipulla olevan Tsokka-ravintolan loppunut lohikeitto. No, ei se niin suuri pettynyt ollut, mutta kun sitä oikein erikseen mainostettiin, niin menimme sinne sitä varten ja sitten keittoa ei ollutkaan.
osittain rapuissa ylös mennessä jo askelmien puut jo huonossa kunnossa enemmän kuin se yksi kivi olisi pitänyt saada ottaa kun olivat niin pieniäkin parkkipaikalta lähtiessä kohti kohdetta saisi olla useampi kyltti missä kerrottaisiin kuinka pitkä matka vielä kohteeseen.....kaivuun aikaa ainakin puolta enemmän
Sääsket
Hyttysset
Huonot kirveet.
Ei juuri, Luoston pään pitkospuut hieman huonossa kunnossa.
ei
Toivoisin, että ihmiset oppisivat kuljettamaan roskansa kotiin, eikä niitä jätettäisi leiripaikoille.

Eipä ollut itse Pyhä-Luostolla. Ainoastaan ruokakauppa Pyhällä meni liian aikaisin kiinni. Vaelluksilta ei ehtinyt kertaakaan kauppaan.
ei
Rakennustyöt Isokurun kodalla, melua..
Ei kielteistä
-
Lihasten kipeytyminen ja jalkapohjan plantaarifaskiitti
Koiran omistaja toivat koirat laavu jossa muut paistoi makkaraa ja söivät eväitä.Minusta laavu on tarkoitettu ihmisten käyttöön...On ihmisiä jotka lähtevät luontoon nauttimaan raittiina ilmasta ja joutuvat hankalaan tilanteeseen, kun koirat ovat laavulla.
Ei
Vessat haisivat eikä niissä ollut paperia. Tietenkin ihmisten kuuluu itse varata vessapaperinsa,mutta joskus voi käydä,ettei paperia ole tullut otettua tarpeeksi mukaan. Mieluummin sitä käy tarpeillaan metsässä tai kivenkolossa kuin haisevassaa vessassa.
-
Eipä juuri
Ei kielteisiä tuntemuksia!
Ei
Ruska oli huono. Tultiin liian aikaisin
Osa reitistä oli työkoneiden jäljiltä ruman näköistä. Polku vaikutti kulkevan hiihtoladun pohjaa joka Ei mielestäni sovellu kesäretkeilyyn. Samoin reitin opasteissa oli puutteita.
Ei
ei
Ihmisten jättämät roskat, onneksi niitä on kuitenkin Pyhällä vähän
Ei
Pääsiäisen aikaiset roskaiset ladut hieman harmittivat.
Ei
Lumikenkäreittien alut oli vaikea löytää (reitien sisällä opasteet ok).
Ei.
ei
Ei
Huuto ja meteli yhdellä kodalla, oli unohtunut luonto ja levollisuus. Ametistikaivosta en kerta kaikkiaan ymmärrä. Tuntuu että kaivosvaltausta on käytetty pitämään pilkkanaan jokamiehen oikeutta. Jokainen käynti Lampivaaralla herättää tämän aggression minussa.
Teiden ylitys maastoksilla Pyhän keskustan alueella
Iltaelämän hiljaisuus.
Latuverkon mittafietojen puutteellisuus. Osa vanhoista "kilometri tolpiesta" oli hävinnyt. Orresokka-Torvinen väliladun mittatiedot puuttuivat matkalta kokonaan.
Esiintyjä olisi saanut olla enemmän...
kivikkoiset liukkaat polut
Vessa polku liukas
Ei ollut
Vaimon nalkutus siitäkin huolimatta että oltiin päästy niinkin hienoon paikkaan.
Kansallispuiston läheisyydessä turhan paljon moottorikelkkaliikennettä
Ei ollut
Pitkä ajomatka kotoa, hieman heikohkot kelit.
Ei ollut.
Ei ollut.
ei
Ei mitään
Ei
Samaan aikaan oli eduskunnassa käsitteillä uusi metsähallituslaki ja sen mahdollisesti tuomat negatiiviset muutokset luontopalveluihin kävivät mielessä useaan kertaan. Mietin, saavatko lapseni jatkossa nauttia ilmaisista ja upeista retkikohteista.
Ruuhkaa hiihtolomien aikaan laavulla.
Latuverkoston voisi ajaa sesonkiaikana myös viikonloppuisin, edes osan laduista...
Yhden taukomökin roskaisuus, jätetty romua lojumaan nurkkiin ja uskonnollisia vihkosia. Pakattiin ne kaikki pussiin ja vietiin kylille roskeisiin.
Ei
Vaikka olimme reissussa viikolla 8 niin Pyhän puolella ladut välillä vaillinaisesti huollettu mikä hieman ihmetytti.
Ei erityisemmin.
Ei ollut.
Ei
Ei mitään
xxx
Aurinko ei oikein paistanut..

ei
ei mitään kielteistä
Hieman epäsiisti levähdyspaikka
Ei tule mieleen.
Ei paikanpäällä mikään - ainoastaan henkilöautolla tehty matka rasitti istumalihaksia.
Rakentaminen ja tiet lisääntyvät puiston ympäristössä.
Ruuan laitto vaelluksen aikana, mutta sekin taito pitää opetella
Ravintoloitten heikko tuntemus ruoka-aine allergioista. Vuokramökkien kunto rapistuu, paljon kunnostettavaa jotta viihtyvyys säilyy.
Olin kipeä koko reissun, joten en pystynyt kiipeämään huttutunturille enkä koko aikaa olemaan pihalla, se vähän harmittaa.

Muuta palautetta:

Vastaajien määrä: 59

Vastaukset
Pyörätuolireittejä voisi olla pitemmästi.
Hiitoholadut: Lampivaaralta laskiessa ametistijunan kotaaamispaikka on vaarallinen. Alamäessä vauhtia, minkä haluaisi pitää, mutta on aurattava (heikoimmilla hiihtäjiltä ei välttämättä onnistu) ja hieno lasku lop- puu siihen. Lisäksi, kun ametistijuna on sotkenut "ladun", saattaa tasapainon pitäminen tuottaa vauhdissa vaikeuksia. Muuten Luoston ladut ovat monipuolisia, vaihtelevia ja hyvin hoidettuja. Olen yli 30 vuotta, joka talvi (3-4 x talvessa) niitä hiihdellyt, eikä kyllästytä. Kiitos!
Olemme liikkuneet lomamme aikana melko paljon Pyhä-Luoston kansallispuiston alueella. Olen pannut ilolla merkille, miten hyvässä kunnossa kaikki on. Opasteita on uusittu ja tiestöä parannettu. Ilmeisesti Luostolle, Ukko-Luoston portaiden läheisyyteen, on tulossa myös uusi nuotiopaikka. Lisäksi mukava lisä talvimatkailuun ovat lumikenkäreitit. Kiitos Metsähallitukselle. Jos kiinnostaa, lisää kokemuksiani voi lukea blogistani: www.rantapallo.fi/sampanjaamuovimukista
Penkkejä voisi olla enemmän reittien varrella, etenkin karhunjuomalammen jälkee.
Olen tällä käynnillä noin 1,5 kk Pyhäntunturilla. Aktiivisia liikuntakertoja tulee noin 25 ja kävelykilometrejä noin 170. Syksyllä ja talvella tulen uudelleen. Kävelyreitit ovat hyvät. Tällä on eläkeläisen hyvä nauttia luonnosta. Olen ollut myös eri puolilla Lappia ja aina löytyy uutta.
Ulkomaalaisten turistien lisääntyessä olisi mukavaa, jos kansallispuiston ulkokäymälöissä ja nuotiopaikoilla lukisi ohjeistusta myös kielillä. Nyt käymälän kuivikeastiaa oli käytetty roskakorina.
Reittikarttoja voisi yksinkertaistaa reittien osalta sillä kartasto oli hyvä, mutta vaikeaselkoinen. Esimerkkejä reittien yhdistelemisestä jotta saadaan sopiva matka. Kesällä autolle vaikea löytää varjopaikkaa kun koiran jää autoon ruokailun ajaksi.
Maastopyöräily olisi saatava luvalliseksi kaikissa kohteissa - esim. samalla reissulla Pallaksella käydessämme se ei ollut sallittua --> MIKSI ?
Pyhä-Luoston kansallispuiston reitit olivat todella sopivia päiväpatikoihin. Reitit olivat myös hyviä pienille koirille :)
Pyhällä oli rappuset ja kaiteet kunnossa, Luostolla huonossa kunnossa ajoittain jopa vaarallisen huonot. Opasteet Luostolla olivat hieman haasteellisesti laitettu.
- tässä kyselyssä (ja erityisesti puistossa täyttämässäni lomakkeessa) oli paikoitellen vaikea erotella tuon yhden päivän kokemuksia koko viikon kokemuksista; uskon monilla muillakaan olevan sama tilanne: asutaan viikko alueella hotellissa ja tehdään päivittäisiä retkiä
Palautteeni voi olla tutkimuksen kannalta vaikeaselkoinen, koska olen sekä töissä kansallispuiston alueella (Lampivaaran Ametistikaivos) ja käyn siellä liikkumassa paljon myös vapaa-aikana. Virkistys- ja matkailukohteena Pyhä-Luosto on minusta erittäin loistava kohde, tässä vielä muutama palaute itseltäni ja asiakkailta kuultua: - Pitkokset, portaat ja opasteet paikkapaikoin korjauksen tarpeessa (varsinkin pohjoispääty, Pyhälampi-Ukko-Luosto -akseli) - Metallipitkokkien kuulumisesta luontoon voi olla montaa mieltä varsinkin esteettisistä syistä ja erityisesti koirien kanssa liikkuvat ovat pitäneet niitä todella huonoina, koska koira rikkoo niillä helposti tassun. (oma palaute & asiakkailta kuultua) - Olen käynyt monessa luontokeskuksessa ympäri Suomen, mutta pidän Pyhä-Luoston luontokeskus Naavaa erittäin onnistuneena ratkaisuna! Yksi Suomen parhaita.
Kivaa oli.
Olimme päiväreissulla mökiltä tunnin ajomatkan päästä, mutta siiti mukavaa oli taas käydä. Ehkäpä talvella ehditään taas laskettelu-reissulle.
lähtö parkkipaikalla voisi myös olla vessa
Opastekylttejä voisi olla enemmän. Menin Karhunjuomalammelta Annikinlammelle, tarkoituksena mennä noitatunturille, en kuitenkaan mennyt, koska polkuja lähti useampia, en tiennyt, mitä seurata. Olin yksin. Soutajan reitti kuuluu ilmeisesti kunnan ylläpitoon. Kuulin, että se on erittäin huonosti merkitty, joten en uskaltanut yksin sinne. Kyselin reitistä useammalta ihmiseltä. Josko sinne kuntaanpäin laitettas vinkkiä reitin selkeyttämisestä. Olin kaksi viikkoa Pyhällä ilman autoa, joten kaikki lähireitit tuli käytyä ja lisäksi ois saanut olla. Kävelin päivittäin 15 -25 km.
Pitäkää samaa meininkiä jatkossakin, niin meidän perhe käy siellä joka vuosi pari kertaa!
Annoin palautetta roskaamisvalituksen puutteista
Kiitos henkilökunnalle mahdollistaa liikkumisen luonnossa.
Alkaa olla minun makuuni vähän liian suosittu alue, siis porukkaa liikaa.
IHANAA, että on kansallispuistoja, että Suomen paras anti säilytetään ja siitä pidetään huolta ja se on saatavilla, myös autottomille. Pyhä-Luoston tapauksessa kiitän junan ja bussiyhteyden saumattomuutta.
Kaikkiin reittikarttoihin ja infoihin pitäisi merkitä, jos reitillä on porrasaskelmia, sillä kaikki ihmiset eivät pysty niitä kävelemään, vaikka muuten makista maastoa pystyisivätkin kulkemaan.
Kiitos, että pidätte huolta noista ihanista paikoista.
Kaksi kertaa olen käynyt, taitaapi tulla lähdeyttyä vielä kolmannen kerran
Palaamme takaisin.
Asun vain 50 km:n etäisyydellä puistosta. Aivan liian harvoin tulee lähdeyttyä retkeilemään puistoon.
Kiitos kansallispuistolle. Viitat ovat erinomaisia. Uskaltaa lähteä yksinkin kävelemään ja luonto on todella mahtava.

Luosto on mahtava paikka ja harkinnassamme on ostaa sieltä "kämpä" tai jokin muu asunto.
tanssi lisäisi fyysistä ja sosiaalista kuntoa. Joten panostusta siihen yrittäjiltä.
Palveluhenkisyyys.
Laitoinkin siihen paperikyselyynkin moitteen Annikinlammen laavun poistosta, oli kesäaikana kiva välietappi, ja sateella antoi hetkeksi kuivatussuojan. Itse kun olen vielä tervejäkkinen, niin esim Isokurun uusittu väylä tuntuu vähän massiiviselta, vanhat pitkospuut oli kodikkaammat ja varmasti edullisemmat ylläpitää. Kesäajan reitistön merkkausta voisi vähän parannella rakka alueilla. Uusi luontokeskus on saanut hyvää palautetta ystäväiltäni (myös ravintola)
Vaikka hyvin merkittyjä latujakin oli, parantamisen varaakin on. Kaikkia latukarttaan merkittyjä latuja ei ollut olemassa ja osa kulki latukartasta poikkeavassa paikassa eli karttoja voisi päivittää. En kuitenkaan eksynyt missään vaiheessa.
Kaikki ok
Ladut hyvin hoidettuja, päiväturistien tehty lisää, hyvä asia Osa retkeilijöitä ei osaa ajatella muita, ei tuoda puita sisään esim.
Ravintoelämä rentouttaa... ohjelmaa pitää olla myös suomalaisille.
Yli 40 v Luoston kävijänä olen erittäin huolissani alueen vetovoiman heikkenemisestä.
Ongelmia koskien kyselyssä Pyhä-Luoston rajoja. Vastauksissa 91 km tarkoittaa 4 pv oleskeluaikana koko Luoston alueella hiihdettyä km määrää. Keskivauhti on n. 6 min/ km. Luoston jälkeen menimme tyttären perheen kanssa Ylläkselle 4 pv:ksi, jossa hiihdin yht. 121 km.
Yliniemen Pertti pyörittää minimillä kylpylää...rahat pois pienin kustannuksin! Ravintolapalvelut ja ruokamahdollisuudet kylpylässä surkeaa tasoa....
Vaikka alue on täydellisen upea luontokokonaisuus, niin tarvitaan valittavasti myös maksavia asiakkaita että palvelut säilyvät ja paranevat. Eli kaupallisuutta ja markkinointia lisää - brändinä luontoliikunta, pyöräily, maastopyöräily, skinnaus,
Loma suunniteltu jo etukäteen hiihtopainotteiseksi ja se toteutui hyvin Pyhä - Luoston ympäristössä. Ladut todella hyvin hoidettuja ja merkittyjä.
Pyhä luoston kansallispuisto on mahtava alue viettää vapaata ja olen todella tyytyväinen sekä onnellinen saadessani asua vain noin tunnin matkan päässä alueesta.
En vastannut enkä hyväksy kysymystä saadun kokemuksen rahaksi muuttamista
Jätehuolto koko alueella paremmaksi. Kierrätystä enempi, biojäte yms.
Luonnossa liikkumisen arvo ei ole mitenkään rahalla mitattavissa. Kysely oli hyvä mutta tuo raha mittarina ei koskaan sovi luontoon. Liittykö kysymys kenttien metsähallituksen yhtäyttämisen ? Kaikilla varallisuudesta riippumatta on oikeus luonnossa liikkumiseen.
Huomioitava vastauksissa että olin työpaikan virkistyspäivällä työkaverien kanssa tuolla käynnillä. Pyhä-Luosto on erittäin mieleinen kohde lähteä liikkumaan ja virkistymään, ei ole liian täyteen rakennettu, luonto on huomioitu suunnittelussa.
Koiralatuja enemmän Pyhän alueelle.
Ei saisi laajentaa laskettelukeskusta (täällä tai muuallakaan vastaavissa kohteissa), ja hieman häiritsevä siirtyminen laskettelualueen läpi puistoon (maaliskuu 2016). Puisto kuitenkin oli hiljainen, rauhallinen ja hyvin pääsi "eräilytunnelmaan".
Paikan luonnon mukaisuus ja pienyyden takia hieno paikka kokoontua Rakkauten ym. läheisten ihmisten yhdessä olon kehittämiseksi. Toivoisin erilaisille ryhmille suunnattuja teemoja. Vertaistuki ym. Yhdistysten retkipaikka suunnata siis pääkaupunki seudulle "vapaana olemista some, fb, sähköpostista. Sormuksia ametistikivi koristeena mm. kihla- aviopareille.
Kiitos!
Kannattaa pitää kiinni luonnonmukaisesta meiningistä erityisesti Pyhäntunturin alueella. Ei liikaa mökkejä!
Luonnonpuiston käyttö ei ole verrattavissa muihin kulttuuripalveluihin, joita kohdassa viisi esitetään. Näin olleen vastaaminen kysymykseen on mahdotonta, sillä muut verrattaviksi ehdotetut palvelut ovat luonteeltaan täysin erilaisia. Luonnonpuistot ja luonto ei ole yksityistettävissä markkinatalouden oppien mukaisesti, vaan luonto kuuluu kaikille ja sen käyttö tulee mahdollistaa kaikille kävijöille myös jatkossa. Näillä kysymyksillä vain edistetään luonnon kaupallistamista ja viedään keskustelua yhä enemmän epäterveeseen suuntaan, jossa kaikelle kokemukselle tulee määritellä rahallinen arvo, vaikka kokemus ei ole verrattavissa rahaan. Miksi kysymyksessä ei olla rehellisiä ja kysytä esimerkiksi "Kuinka suuri tulisi olla mielestäsi mahdollinen luonnonpuiston käyttömaksu", koska tähän kysymyksellä ajetaan takaa. Miten hinnoitella luonnonpuistossa käynti?
Palaamme sinne taas joskus. Seuraava kerta taas kesällä, 2007 edellisen kerran ja Iso kuru hurmasi silloin. Olemme käyneet siellä v. 1996 alkaen.
ON HIENO, ETTÄ MEILLÄ SUOMESSA ON NÄIN HYVÄ RETKEILYVERKOSTO ! ONVARMASTI IHMISIÄ, JOTKA EIVÄT TIEDÄ KATTAVASTA RETKELYALUE VERKOSTOSTA YMPÄRI SUOMEN...PITÄSIKÖHÄN SILLOIN TÄLLÖIN MAINOSTAA TV:ssä, LEHDISSÄ YM. KIITOS HYVIN HOIDETUISTA TAUKOPAIKOISTA !!!!!!!
Syöpää sairastavana ja huonot veriarvot omaavana liikkuminen tuiussa ja mieluisissa maisemissa oli psykikisesti rikkautta ja fyysinen jaksaminen oli aivan mahtava tunne. Kiitos.
Matkamme ajoittui huhtikuun viimeistä edelliselle viikolle. Mainoksia oli eri hiihtokohteiden kahviloista ... jotka sitten olivatkin kiinni. Oikeat aukioloajat puuttuivat. Laskettelukeskuksen seinässä ja hotelli Luostossa ja vaikkapa kaupan ilmoitustaululla olisi hyvä olla paikkansa pitävä ja yhtenäinen tiedote aukioloaikoinen.
Hieno osa koskematon Lapin luontoa joka pitää säilyttää myös jälkipolville. Ei pidä yksityistää.
Kohde oli hyvä, ja Huttujärven ympäristössä oli kiva yöpyä.
Oli oikein kiva reissu ja ottaisiin uusiksi , ehkä kuitenkin mielummin kesällä!
oli kuudes kerta.Palaamme vielä ehkä ruska-aikaan tai keväällä hiihtelemään.

Uusimmat Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisut

Sarja A

No 225 Kurvinen, L., Arnkil, A., Ekebom, J., Björkman, U., Sahla, M., Ivkovic, D., Riihimäki, A. & Haldin, M. 2017: Meri- ja rannikon luonnonsuojelualueiden tietotarpeet – MeriHOTT-hankkeen loppuraportti. 88 s.

No 226 Väsa, R., Högmänder, J., Nordström, M., Kosonen, E., Laine, J., von Numers, M. & Rönkä, M. 2017: Saaristolinnuston historia, kannankehitys ja nykytila Turun saaristossa. 310 s.

Sarja B

No 225 Ala-Fossi, K. & Mikkola, M. 2017: Pyhä-Häkin kansallispuiston kävijätutkimus 2016. 43 s.

No 226 Nylander, M. 2017: Repoveden kansallispuiston kävijätutkimus 2013–2014. 69 s.

No 227 Nylander, M. & Paasonen, S. 2017: Repoveden kansallispuiston yritystutkimus 2013. 34 s.

No 228 Muhonen, J. 2017: Suomen luontokeskus Haltian asiakastutkimus 2015. 42 s.

No 229 Lehtonen, L. 2017: Nuuksion kansallispuiston kävijätutkimus 2015–2016. 74 s.

No 230 Kuusisto, K., Erkkonen, J. & Ylläsjärvi, J. 2017: Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimus 2016. 91 s.

No 231 Rautava, E. 2017: Teijon kansallispuiston kävijätutkimus 2015. 73 s.

Sarja C

No 152 Metsähallitus 2017: Haapakeitaan alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 94 s.

No 153 Kyöstilä, M., Sulkava, P., Ylläsjärvi, I. & Ylläsjärvi, J. 2017: Pallas–Yllästunturin kansallispuiston reitistösuunnitelma. 73 s.

No 154 Metsähallitus 2017: Oulujärven retkeilyalueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 100 s.

No 155 Metsähallitus 2017: Oriveden–Pyhäselän Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 103 s.

No 156 Metsähallitus 2017: Kauhanevan–Pohjankankaan Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. 114 s.

No 157 Metsähallitus 2017: Pyhä–Luoston kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. 86 s.

ISSN-L 1235-8983
ISSN (verkkajulkaisu) 1799-5388
ISBN 978-952-295-202-8 (pdf)

julkaisut.metsa.fi